

Hrvatska riječ

Informativno-politički tjednik, izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003.

ISSN 1451-4257

SUBOTICA, 22. TRAVNJA 2005. * CIJENA 35 DINARA * BROJ 115

Intervju:
Josip Z. Pekanović

Ljutovo

Škola čeka svoje prvake

TEMA BROJA: IZABRANI NOVI DUŽNOSNICI HNV-a

kolpa·san®

KUPATILA

stvorena za uživanje
i za ponos

sanitarija i pločice, kade, tuš kade, tuš kabine,
saune, masažni sistemi-vodeni i vazdušni,
bazeni za masažu, nameštaj za kupatila,
ugradni vodokotlići i kupatilska galanterija

Banijska 2, SUBOTICA (u poslovnom centru preko puta FB "PARTIZAN"),

Tel: 024/ 547-274 , 547-886

Novi Sad - Rumenački put 11; 021/518-091
Beograd - Lješka 4; 011/354-8063

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković, Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

POMOĆNICA I ZAMJENICA**ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Dušica Dulić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (glazba i kazalište),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Zvonko Sarić (kultura),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding sa p.o. Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto, po
Službenom glasniku broj 140 od 1. siječnja 2005.

Preskočena prepreka

S novim dužnosnicima na čelu Hrvatsko nacionalno vijeće nastavlja tamo gdje se stati nije niti smjelo. Nerazumne, a moglo bi se reći i djetinjaste ostavke pojedinih čelnika, podnesene poslije nekoliko jednoglasno usvojenih odluka od vitalnog značaja za hrvatsku zajednicu u Srbiji i Crnoj Gori, na kraju ipak nisu omele budući rad predstavničkog tijela ovdašnjih Hrvata.

I pokraj neobjašnjivog agitiranja za bojkot sjednice, o kojem neslužbeno svjedoče pojedini vijećnici HNV-a, većina je pokazala izuzetnu odgovornost prema sebi, svojoj djeci, svojoj zajednici i sveukupnoj budućnosti.

Da je kojim slučajem bojkot uspio, čulo se i na samoj sjednici, vjerojatno se HNV u ovom sastavu više nikad ne bi ni sastao. A, kada bismo, kako i po koju cijenu došli do novog saziva, odgovora nema niti u tragovima.

No, i dalje ostaje nezatvorenim suštinsko pitanje: zašto je HNV doveden u situaciju da tek s minimalnom većinom odlučuje o važnim problemima hrvatske zajednice. Ako postoje programske razlike, bilo bi dobro priopćiti ih javnosti. Čisto da se zna. Da ne bi bilo nagađanja, manipulacija i nejasnoća. A ako programskih razlika nema, a javno se o njima nitko nije očitovao, onda osobne simpatije ili antipatije ne smiju dovoditi u pitanje funkcioniranje institucije. Ne smiju, jer je to neozbiljno, štetno i povijesno neodgovorno.

Prijeteća blokada rada HNV-a, koja je u jednom momentu opasno natkrilila hrvatsku zajednicu, svakako ne bi išla u korist zajednice i tu nema spora. Onaj kome to odgovara, onaj tko na tome radi, svjesno ili nesvjesno nije bitno, vrijeme je da se zaustavi i još jednom stavi prst na čelo. Zlo je učinjeno, ali povratka i dalje ima.

Ne treba sumnjati da će se u idućim danima, nakon što je ozbiljna prepreka ipak preskočena, stanje normalizirati i da će se većina vijećnika, koji su opravdano ili neopravdano bili odsutni, uključiti u daljnji rad HNV-a. U većini ili u manjini, vijećnici su uvijek vijećnici i pred njima je stalno ista zadaća – poštivati birače i raditi na dobrobit zajednice. Bojkotiranjem ili opstrukcijom rada do dobrobiti se ne dolazi. Dapače.

Ruka pomirenja pružena je na sjednici HNV-a svima, pa i odsutnima. Treba je prihvatiti, jer zlovolja rađa zlovolju, a zla krv – zlu krv. A, time se postiže samo jedno – naše daljnje propadanje i, zašto kriti, moguće nestajanje. Ima li hrabrih da priznaju to kao svoj cilj?

Z. P.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI:

Nada Sudarević

Sveti Otac pred oduševljenim vjernicima

ČETVRTAK, 14. 4.

Pušteni

Vijeće Haškog suda odlučilo je na slobodu, do početka suđenja, pustiti Vladimira Lazarevića, Milana Milutinovića, Nikolu Šainovića i Dragoljuba Ojdanića.

Europa

Središnji događaj drugoga dana Crans Montana Forumu plenarna je sjednica na temu Proširenje Europe: Prema procesu pridruživanja 2007. na kojoj je sudjelovao i hrvatski premijer Ivo Sanader. On je tom prigodom izrazio uvjerenje da će Hrvatska započeti pregovore o pridruživanju Europskoj uniji do kraja luxemburškog predsjedanja u lipnju, a da će 2009. sudjelovati na izborima za Europski parlament.

PETAK, 15. 4.

Šid

Izvršno vijeće Vojvodine kritiziralo je odluku lokalnih vlasti u Šidu da ukinu službenu uporabu jezika nacionalnih manjina. Pokrajinsko tajništvo za propise, upravu i nacionalne manjine zabrinuto je zbog odluke Skupštine Općine Šid kojom se ukida službena uporaba slovačkog i ruskog jezika i latiničnog pisma na teritoriju te općine. U priopćenju Tajništva se ocjenjuje kako je odluka SO Šid u suprotnosti s Ustavom Srbije, Ustavnom poveljom i Zakonom o zaštiti prava nacionalnih manjina. Dodaje se da je Tajništvo, koje

vršiti upravni nadzor nad primjenom propisa u oblasti službene uporabe jezika, prikupilo potrebne podatke i poduzelo zakonom predviđene mjere kako bi zaštitilo prava manjina na teritoriju Općine Šid.

Nesreća

Teška prometna nesreća dogodila se oko 19 sati na putu od Zrenjanina prema Novom Sadu. Autobus »Autobanata« sletio je s mosta u Tisu. Poginulo je troje putnika, 15 je nestalo, a sedmero je spašeno. Nakon toga danima je bezuspješno pokušavano vađenje autobusa iz hladne Tise.

Izvješće

Hrvatska je tijekom 2004. postigla umjeren napredak na području ljudskih prava, ali neki problemi i dalje ostaju, stoji u izvješću o stanju ljudskih prava u Hrvatskoj helskinške Međunarodne federacije za ljudska prava (IHF). Veliku zabrinutost, stoji u izvješću, izaziva nezadovoljavajuća situacija u vezi s povratkom izbjeglica i čestih kršenja prava Roma, iako postoji sve veća spremnost javnosti da reagira na takva kršenja ljudskih prava.

Radikalne političke stranke marginalizirane su iz javnog života nakon izbora 2003., iako su desničarske radikalne skupine i dalje aktivne. Nova HDZ-ova Vlada poduzela je napore za uspostavljanje respektabilne reputacije što se tiče prava manjina, navodi se, te dodaje da je situacija u vezi sa srpskom i romskom manjinom još uvijek vrijedna žaljenja. Iako Vlada ima dobre namjere, nije poduzela dovoljno konkretnih mjera da spriječi diskriminaciju Srba i Roma.

Manjine

Članovi Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske iznijeli su niz prigovora na praćenje nacionalnih manjina u emisijama Hrvatskog radija i televizije, i na količinu priloga i na način na koji se manjine prikazuju pred javnošću. Članovi Savjeta prozvali su HRT da u televizijskim i radijskim programima tek sporadično spominje manjine, nerijet-

Izabrani novi dužnosnici HNV-a

Novi ljudi za stare probleme.....8-11

U posjetu školama u Tavankutu i Ljutovu

Vrijedan rad daje rezultate.....12-15

Najavljeni obilasci mjesta s hrvatskom poviješću

Stazama srijemskih Hrvata.....20,21

Joseph Ratzinger, poglavlar Katoličke crkve

Novi papa Benedikt XVI.....24,25

Koncert dječjih folklornih skupina »Bunjevačkog kola« Čarolija stvaralaštva.....40,41

Koncert »Sto tamburaša« u Rumi

Glazbena posveta Miši Kunu.....46,47

ko i u negativnu kontekstu. Predsjednik Savjeta Aleksandar Tolnauer iznio je podatke iz HTV-ove analize prema kojima je od siječnja do kraja listopada prošle godine od ukupno emitirana 7.104 sata programa tek pedesetak sati posvećeno manjinama. Ne možemo biti zadovoljni ovom razinom, nema ni 0,5 posto programa namijenjenog manjinama koje čine gotovo osam posto stanovništva u Hrvatskoj, istaknuo je Tolnauer.

Da se na manjine često gleda kao na opterećenje smatra i Milorad Pupovac, koji je pozvao HRT da 'prati' politiku koju progovaraju premijer i predsjednik države, da su manjine bogatstvo Hrvatske.

Glavni urednik Informativnog programa HTV-a Vladimir Rončević odlučno je odbacio bilo kakvu povezanost uređivačke politike s govorom mržnje.

SUBOTA, 16. 4.

Turizam

Zašto bi neki građanin Hrvatske na hrvatsku obalu putovao preko agencije iz Srbije? Razlog zašto se Hrvati odlučuju da do morske obale u svojoj zemlji putuju preko neke druge zemlje može se naći u cijenama. Tko se odluči za aranžman neke od agencija iz Srbije platit će ljetovanje u istom hotelu za trećinu manje nego da tamo ode u aranžmanu nekog od tamošnjih turističkih operatera.

Na sajmu turizma koji se ovih dana održava u Beogradu i građani Srbije se više nego ranije interesiraju za ljetovanje u Hrvatskoj. U agencijama očekuju da će 15 prodanih putovanja činiti aranžmani za Kvarner, Istru i Dalmaciju.

Nepovjerenje

Demokratska stranka će u Skupštini Srbije glasovati za nepovjerenje Vladi Vojslava Koštunice, najavio je potpredsjednik te stranke Dušan Petrović

NEDJELJA, 17. 4.

Studija

»Danas možemo reći kako poslije 12. travnja, poslije pozitivne ocjene Studije o izvodljivosti Vlada uživa i širu podršku Europske unije i međunarodne zajednice«, rekao je premijer Vojslav Koštunica na sjednici Glavnog odbora DSS-a. »Vlada je dakle položila ispit, da napravim takvu usporedbu, ne samo pred našim parlamentom već pred europskim institucijama«, kazao je Koštunica.

»Biti izvan Europe se ne može«, kaže Koštunica: »Naravno, ima onih koji sumnjajući u sve ili dovodeći u pitanje ovaj važan, za zemlju, za državu, za građane, moment, postavljaju pitanje, zašto smo posljednji. Znači, sve ove zemlje koje su ušle u EU ili koje ulaze u EU ulaze postupno. Za jednu zemlju koja je prošla kroz ratne nesreće, kroz sankcije, kroz izolaciju, prirodno je da ne može ući među prvim zemljama.«

Jasenovac

U spomen području Donja Gradina kod Kozarske Dubice u obilježeno je 60 godina od proboja logoraša iz ustaškog logora Jasenovac. Na komemoraciji su bili nazočni preživjeli logoraši, najviši dužnosnici Republike Srpske i BiH, predsjednik Srbije Boris Tadić i izaslanstvo Vlade Srbije. Iako su bili pozvani, skupu nisu prisustvovali bošnjački i hrvatski dužnosnici BiH, kao ni Visoki predstavnik u BiH Paddy Esdown.

Osim domaćih dužnosnika, bili su nazočni i predstavnici Memorijalnog centra »Iad Vashem« iz Jeruzalema, predstavnici Svjetskog parlamenta Roma, predstavnici Srpske pravoslavne crkve, hrvatsko izaslanstvo koje je predvodio Slavko Goldštajn, kao i više tisuća vjernika, potomaka jasenovačkih logoraša iz Potkozarja i ostalih di-

jelova Republike Srpske.

Na komemoraciji u Donjoj Gradini govorio je predsjednik Republike Srpske Dragan Čavić, koji je prvi, i jedini od govornika, kao žrtve Jasenovca (osim Srba, Židova, Roma i antifašista) spomenuo i Hrvate: »Ustaški zločinci poglavnika Ante Pavelića su se s istom surovošću obračunavali s Hrvatima, koji su riskirajući svoj život spašavali i pomagali progonjene«, kazao je predsjednik RS.

PONEDJELJAK, 18. 4.

Pozitivno

Olli Rehn je nakon razgovora u Beogradu kazao da će njegovo izvješće, koje će podnijeti u Bruxellesu nakon posjeta SiCG, biti pozitivno. »Izvijestit ću da Srbija i Crna Gora pozdravlja Studiju i želi uskoro početi pregovore o stabilizaciji i asocijaciji. Također, izvijestit ću da u civilnom društvu postoji širok konsenzus podrške pridruženju Srbije i Crne Gore Europskoj uniji«, kazao je komesar EU za proširenje.

Rehn je čestitao vlastima na konkretnim koracima napravljenim u suradnji s Haškim sudom, uz naglasak da se ta suradnja mora nastaviti do izručivanja svih optuženika.

Pećina

U regiji Kline otkrivena je pećina u koju su, sumnja se, tajno donošeni ostaci nealbanaca ubijenih na Kosovu tijekom 1998. godine. UNMIK je

priopćio kako se na osnovi početnih rezultata istrage može zaključiti da je pećina kod Kline, na oko 50 kilometara od Prištine, »ko-rištena za skrivanje ljudskih ostataka i može se dovesti u vezu s nestancima nealbanaca na Kosovu 1998. godine«.

UTORAK, 19. 4.

Vojska

Bivši potpredsjednik Demokratske stranke Čedomir Jovanović za »Insajder« tvrdi da je Vojska Jugoslavije pokušala spriječiti Miloševićovo izručenje Den Haagu, u čemu nije uspjela, zbog čega je Vojslav Koštunica smijenio čelnog čovjeka Vojne službe sigurnosti.

Ogorčenje

Imam Islamske vjerske zajednice Mustafa Jusufspahić kaže da je ogorčen zbog tijeka suđenja za paljenje džamije u Nišu. Jusufspahić je izjavio da bi islamska zajednica pravdu mogla zatražiti na višim instancama jer je suđenje grupi od 11 muškaraca optuženih za paljenje niške džamije 17. ožujka prošle godine odloženo četvrti put. Tri optužena i jedan svjedok nisu se pojavili na ročištu, a Jusufspahić je izjavio kako je očekivao veću ažurnost sudskih tijela.

Papa

Novi, 265. papa je njemački kardinal Joseph Ratzinger, a njegovo novo, duhovno, ime koje je izabrao je Benedikt XVI. Konklava za izbor novog pape, nasljednika Ivana Pavla Drugog, trajala je manje od 24 sata.

Na Trgu svetog Petra okupilo se oko 100 tisuća vjernika, a svakog trenutka taj je broj postajao veći.

SRIJEDA, 20. 4.

Žalost

Povodom tragedije izazvane teškom prometnom nesrećom na mostu preko Tise kod mjesta Žabalj, Vlada Srbije proglasila je dan žalosti.

PROMIŠLJEN IZBOR

Svima poruči da nisam bjegunac, da sam bolestan i da zbog trenutnih okolnosti koristim »velikodušnu« ponudu Vlade da biram da se dragovoljno predam, ili da država neće ništa poduzimati. Tu poruku sam tako razumio, jer Vlada nikada do sada nije spominjala da će onaj, tko ne odluči predati se, biti uhićen.

Nebojša Pavković, haški optuženik, u pismu svom odvjetniku, Danas, 16. travnja

DUG PUT OD DEVETE DO PRVE RUPE

Nažalost, put od devete rupe na spirali do suradnje od A do Ž bio je suviše dug, i to nas je mnogo koštalo. **Živo-**

rad Kovačević, predsjednik Europskog pokreta u Srbiji, Dnevnik, 17. travnja

PRAVA PROFESIONALKA

Policajka sam po struci. Kada bih baš morala ići u vlast, onda bi to bila policija. Najprije treba izbaciti politiku iz policije, inače od te policije ne možete mnogo očekivati. **Ruža Tomašić**, potpredsjednica HSP-a, Vjesnik, 18. travnja

NAJBRŽA JE – KORNJAČA

Početak službenog pridruživanja Europi pokazuje da je u Srbiji, u kojoj se mnogi predstavljaju kao tigrovi i leopardi, ipak najbrža kornjača. **Slobodan Vuksanović**, ministar prosvjete u Vladi Srbije, Politika, 15.04.2005.

LOGIČNA NAKLONJENOST

Beskompromisno se zalažem za borbu protiv svih oblika kriminala, poštovanje zakona, red, suverenitet i teritorijalni integritet naše zemlje, istinsku slobodu našeg naroda i očuvanje gospodarskih i ekonomskih potencijala naše države, pa je stoga prirodna i logična moja naklonjenost Srpskoj radikalnoj stranci. **Siniša Vučinić**, predsjednik Srpske partije socijalista, Srpski nacional, 11.04.2005.

NIŠTA STRAŠNO, DAPAČE

Što policija ne zna gdje je Pavković, nije nešto strašno, uvijek postoje takvi slučajevi i u običnom kriminalu. Kao da ne znate kako se nešto tako i ranije dešavalo. To ne znači da se ne zna gdje je, recimo, njegova lokacija, ili da se neće ubrzo saznati, ili da se on neće pojaviti i predati, što ja mislim da će se na kraju dogoditi, kao i u svim ostalim slučajevima, vjerojatno vrlo brzo. **Dragan Šormaz**, član skupštinskog Odbora za sigurnost, DSS, B92, 15. travnja

ZNA LI ITKO IŠTA

Kakva putovnica, koji Gotovina, nemam ja pojma ni o čemu, kaže Ilica Račan, predsjednik SDP-a i obnašatelj premijerske dužnosti u vrijeme kad je nepoznat netko »heroju, a ne zločincu« po svemu sudeći, omogućio da dođe u posjed lažirane putovnice.

Kakvo prisluškivanje i praćenje, koji novinari, nemam vam tri čiste ni o čemu, govorio je svojedobno Račan o tajnim agentima, isljeđivanju novinara te obavještajnim predstavkama na rečenu temu, koje je, kako tvrdi, ne čitajući bacao u koš.

Pa dobro, zna li itko išta u ovoj državi, s punim pravom se može zapitati čovjek kad otkrije da hrvatski nam premijeri ne - imaju pojma o čemu se u državi govori i šuti. Postoji u narodu jedna izreka o ludom i zbunjenom, koja bi na ovom mjestu sjela kao budali šamar. Sve što u Hrvatskoj diše zaboravno je i neupućeno do iznenađenja. Samo Carla del Ponte tu i tamo prozbori da smo putem svojih demokratski izabranih predstavnika pomagali i financirali bježaniju »general-turista«, nakon čega je mi malo ispljujemo – da ne zna ona tko joj glavu nosi, a ako zna neka nam dostavi dokaze. I mic po mic, tako se približavamo Europskoj uniji.

A danas je situacija stubokom promijenjena – informirani smo do boli, sve nam je kristalno jasno, ali nitko ništa ne zna. Zanimljiva situacija, nema što. Niti aktualni premijer Sanader, zar ste sumnjali, nema pojma što se događa s tim Gotovinom, a opravdano sumnjamo da bi ga i prepoznao kad bi kojim slučajem u šetnji s Jadrankom Kosor nabasao na »heroja«. Na kraju krajeva, čovjek bude doveden u sumnju da taj Gotovina uopće postoji. **Ladislav Tomičić**, Novi list, 17. travnja

Dujizmi

- ✓ *I dalje idemo samo pravo. Nikoga nećemo zaobilaziti!*
- ✓ *Samo pisci su u zatvoru nesretnim slučajem.*
- Nešto im je palo na pamet;*
- ✓ *Oni su izgubili dobar glas, a sve više se čuju.*

Dujo Runje

Između dva tjedna

Studija na ovjeri

Posao još nije završen. Europa je, doduše, za jedan korak bliža Srbiji, ali i dovoljno udaljena da bi se domaći političari prepustili euforiji i samozadovoljstvu. Konačno – tu smo, gdje smo. Beogradu je Bruxelles, uz srdačne pozdrave i tople preporuke, isporučio 12. travnja pozitivnu Studiju o izvodljivosti. Što god mislili o tome – kako smo do nje stigli, jesmo li baš morali kasniti godinu, možda i dvije, je li se to Srbija radikalno mijenja po europskim modelima ili će prije biti da se Europa iz svojih »egoističkih«, odnosno pragmatičnih razloga prilagođava Srbiji, to je dobra i ohrabrujuća vijest. Bar kao nagovještaj da nam država ipak nije tolika prokleta avlija koliko se moglo zaključiti iz svega onoga što se na ovim prostorima dešavalo od 5. listopada 2000., a naročito posljednje dvije godine.

Reklo bi se – kako smo se povremeno ponašali, dobro smo i prošli. U svakom slučaju, bolje nego što su kronični skeptici predviđali. Koliko puta su nam europski diplomati, reagirajući na uobičajena domaća politička i ideološka kolebanja i oscilacije, s ne skrivenom dozom rezigniranosti poručivali da smo, kako netko ovih dana reče, prije zaslužili slanje ozbiljne sociološke i psihološke studije neuhvatljivosti i nepredvidljivosti, nego signal da se u aktualnom europsko-balkanskom civilizacijskom prestrojavanju i na nas računa.

U VLAKU: Usprkos činjenici da običan svijet, pritisnut svakodnevnim tranzicijskim udarima, neimaštinom i sve drastičnijom besposlicom, pokazuje visok stupanj ravnodušnosti prema Studiji o izvodljivosti, valja reći kako je učinjen korak u dobrom pravcu. Ako ni zbog čega drugog ono bar zbog toga što je ovoj zemlji pružena jedinstvena prilika da se, takoreći u posljednji tren, ukrca na vlak za Europu. Dakle, bolje je biti i na samom začelju (s Albanijom i BiH) nego iza začelja, odnosno izbačeni iz pokrenute kompozicije. U tom smislu, ima prostora za zadovoljstvo, naravno, u mjeri u kojoj se ono neće pretvoriti u neobuzdanu i neosnovanu euforiju, povod za busanje u »junačke grudi« i prikupljanje jeftinih političkih poena. Tim prije što ova prva, pripremna faza za prijamni ispit koji nam tek predstoji, svoj završni epilog (potvrdu) treba dobiti 25. travnja na Ministarskom vijeću EU, kada će svaka od 25 članica procjenjivati je li Beograd ispunio i posljednji uvjet (predaja generala Pavkovića Haškom sudu) prije nego što i definitivno dobije »zeleno svjetlo« za iduće faze.

A prva sljedeća su: Ratko Mladić, Radovan Karadžić, Goran Hadžić i ostali s haškog spiska, pa dugi i mukotrni pregovori o zaključivanju sporazuma o asocijaciji i pridruživanju. Kako se u Ministarskom vijeću odlučuje konsenzusom, jasno je da će ovdajša vlast preuzeti na sebe veliki rizik da od svega ne bude ništa, ukoliko pomisli da će joj se ovog puta progledati kroz prste. Uvjerajanje premijera Koštunice da će Beograd svoja »dugovanja« Den Haagu izmiriti od A do Ž trebala bi biti pokazatelj da se u idućih nekoliko dana, pa sve tamo do rujna ove godine, neće ći u nepotrebno eksperimentiranje i ova prilika prokockati.

IZNUĐENI ZAOKRETI: Iako će isporučena (a još nepotvrđena) Studija tek biti predmet pažljivih analiza, odgovor na dilemu – što je presudilo da se Beogradu, usprkos izvjesnim rezervama u Bruxellesu i Washingtonu, pruži šansa, već sada se može naslutiti. Dva su bitna razloga. Prvi je uvjerenje Europske unije da se stabilnost »stare dame« ne može na duži rok održavati ukoliko »neuralgične« balkanske države budu i dalje izvan tog procesa. Odnosno, procjena da je bolje te krhke i nestabilne države držati pod kontrolom, guranjem u europske integracije marginalizirati

Piše: Ivan Torov

njihove unutarnje i uzajamne atavizme i neraščišćene račune, obuzdati ili bar bitno ograničiti razorno djelovanje njihovog nacionalizma i ekonomskog, socijalnog i uopće civilizacijskog zaostajanja, nego ih prepustiti stihiji i riskirati nove konflikte i regionalnu nestabilnost.

Drugi razlog fleksibilnijeg stava EU prema uključiva-nju SiCG u integrativne procese svakako je u činjenici da je – nakon jednogodišnjeg razdoblja političkog kaosa i konfrontacija i olakog poigravanja s ispunjavanjem međunarodnih obveza – Vojislav Koštunica okrenuo list i posljednjih nekoliko mjeseci svoga mandata uradio neke, istini za volju, neočekivane zaokrete. Možda ne do kraja definirane, ipak dovoljne za zaključak, kako se u Beogradu konačno shvatilo da je vrag odnio šalu i da alternative europskom kursu Srbiju mogu dodatno razoriti. Iako sporo, čak povremeno neodlučno, prihvatio je međunarodna tranzicijska pravila igre, napustio je taktiku opstrukcije suradnje s Haškim sudom predavši za kratko vrijeme čak trinaest optuženih iz Srbije i Republike Srpske, odustao od upornog protivljenja promjeni Ustavne povelje, a čini se posljednjih dana i prilično omekšao svoj tvrdokorno odbojni stav prema sudjelovanju Srba u kosovskim institucijama.

Najnovija, kooperativnija manira srpske Vlade je, nema sumnje, u dobroj mjeri amortizirala rezerve i podozrenja međunarodne zajednice, ali ih nije do kraja i uklonila. To što Vlada ulaže »nadčovječanske napore« da se haški optuženici »privole« na »dobrovoljnu predaju«, doduše, bitno je skratilo haški spisak, ali nije baš uvjerilo svjetske moćnike da se Beograd – time što uporno odbija uhititi one koji ne žele dragovoljno otići u Den Haag, a »dragovoljce« časti garancijama, materijalnim pogodnostima, epitetima časnosti i poštenja – nije pretrgao u distanciranju od počinjenih ratnih zločina i neslavne bliske prošlosti.

TEK POČETAK: »Nestanak« generala Pavkovića samo nekoliko dana prije 12. travnja možda je najbolja ilustracija kako se apsolutizacija principa »dragovoljne predaje«, mimo važećeg Zakona, može za tren preinačiti u neprijatan – bumerang. Ne samo za to što je Pavkovićev bijeg podgrijavao mnoge spekulacije o tome jesu li Vlada i MUP prikazali vrhunski amaterizam kad su dopustili da im se general odmetne ili je nešto drugo, ozbiljnije u pozadini, već i zbog opasnosti da zbog jednog čovjeka čitava priča o Studiji o izvodljivosti i europskim integracijama padne u vodu i prije nego što je započela.

Kakva god bila prava istina, Koštuničina Vlada nema izbora: ako ne želi da već proslavljena Studija o izvodljivosti 25. travnja završi u nečijoj ladici, Nebojša Pavković se do tog datuma mora naći u Sheveningenu. A to, opet, nije sve. Njegov odlazak u Den Haag bit će, u stvari, uvod u ono što mora uslijediti kako bi se uopće počelo pregovarati s Bruxellesom: predaju Mladića i Karadžića (obveza i Beograda i Banjaluke) do srpnja kada se obilježava deseta godišnjica srebreničkog masakra, ili najkasnije do rujna, kada se planiraju prvi pregovarački kontakti s EU. Usput, na haškom spisku je – pokraj Pavkovića, Mladića i Karadžića – još osam optuženika, čije se slanje u Sheveningen ne smije više odlagati.

Prema tome, posao još nije završen. Europa je, doduše, za jedan korak bliža Srbiji, ali i dovoljno udaljena da bi se domaći političari prepustili euforiji, samozadovoljstvu i samohvalisanju.

Autor je komentator iz Beograda, tekst je objavljen u »Politici« 17. travnja

Izabrani novi dužnosnici Hrvatskog nacionalnog vijeća

Novi ljudi za stare probleme

*Za predsjednika HNV-a izabran Josip Z. Pekanović iz Sombora, a za potpredsjednike Dujo Runje iz Subotice i Vladimir Bošnjak iz Novog Slankamena * Na prijedlog predsjednika*

Izvršnog odbora HNV-a Laze Vojnić Hajduka izabrani novi članovi

*Izvršnog odbora HNV-a – Jelena Piuković, Joza Kolar, Ivan Stipić i Zvonimir Perušić **

HNV odlučio da četiri nova člana Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ«

*budu Lazar Baraković, Stipan Stantić, Pavle Pejčić i Zdenko Đaković **

Iako je skupina vijećnika pokušala bojkot rada HNV-a, većina je pokazala izuzetnu odgovornost prema hrvatskoj nacionalnoj zajednici

Piše: Zvonko Sarić

Za novoga predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća izabran je Josip Zvonko Pekanović, diplomirani ekonomist u mirovini, vijećnik iz Sombora. Novi potpredsjednici HNV-a su Dujo Runje, za regiju Subotica, i Vladimir Bošnjak, za regiju Srijem. Na prijedlog predsjednika Izvršnog odbora HNV-a Laze Vojnić Hajduka, novi članovi Izvršnog odbora su: Jelena Piuković za kulturu, Joza Kolar za gospodarstvo, Ivan Stipić za obrazovanje i Zvonimir Perušić za informiranje i službenu uporabu jezika.

TAJNO GLASOVANJE: Sjednica HNV-a održana je u Subotici u subotu 16. travnja, a sazvana je na pismeni zahtjev skupine vijećnika, nakon što su na prethodnoj sjednici dotadašnji predsjednik HNV-a, dva potpredsjednika i tajnik podnijeli neopozive ostavke. Od ukupno 35 vijećnika, na sjednici je bilo nazočno 19, odnosno natpolovična većina dovoljna za donošenje punovažnih odluka. Za predsjednika HNV-a Josip Z. Pekanović je u tajnom glasanju dobio 18 glasova, dok su potpredsjednici, novi članovi Izvršnog odbora HNV-a i

Nazočni vijećnici

Grgo Kujundžić, Andrija Kopilović, Olga Šram, Marija Turkalj, Zoran Vojnić Tunić, Joza Kolar, Marko Berberović, Stipan Stantić, Mirko Ostrogonac, Đorđe Čović, Dujo Runje, Vladimir Bošnjak, Lazo Vojnić Hajduk, Josip Gabrić, Petar Kuntić, Bela Ivković, Josip Z. Pekanović, Stipan Šimunov i Milivoj Prčić.

U ime skupine od 11 vijećnika, koji su zatražili sazivanje sjednice, kandidaturu za predsjednika HNV-a Josipa Z. Pekanovića podnio je vijećnik Petar Kuntić:

»Temeljem ostavki dužnosnika HNV-a, koje su podnijeli na prethodnoj sjednici, skupina od 11 vijećnika daje potporu kandidaturi Josipa Z. Pekanovića za predsjednika Vijeća. Smatramo da naš kandidat posjeduje kvalitete za obnašanje te dužnosti, a budući da je godinama aktivan u hrvatskoj zajednici, njegov dosadašnji rad i iskustvo garant su da će znati pridonijeti rješavanju aktualnih problema«, kazao je Petar Kuntić.

Pošto drugih kandidatura nije bilo, Stipan Šimunov je predložio da se izbor novog predsjednika provede tajnim glasanjem, što je i usvojeno, nakon čega se pristupilo glasanju. U Izbornu komisiju izabrani su vijećnici iz Bačkog Monoštora

Odsutni vijećnici

Josip Ivanović, Bela Tonković, Mato Groznica, Josip Pekanović, Branko Horvat, Antun Kaić, Slavica Peić, Stipan Stipić, Šima Raić, Ladislav Suknović, Zdenko Đaković, Slaven Dulić, Slavko Benčik, Milka Dina Drašković, Tatjana Melvinger i Josip Ivanković.

Uspješno okončana sjednica: vijećnici HNV-a

I Upravni odbor Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« dobio je nove članove, a to su Lazar Baraković i Stipan Stantić iz Subotice, Pavle Pejčić iz Vajske i Zdenko Đaković iz Srijemske Mitrovice.

Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« na te dužnosti izabrani jednoglasno. Početkom sjednice predsjedavao je potpredsjednik HNV-a za regiju Podunavlje Stipan Šimunov.

Josip Z. Pekanović

Vladimir Bošnjak

Dujo Runje

Stipan Šimunov

vlč. Josip Pekanović

Dr. Andrija Kopilović apelirao na jedinstvo hrvatske zajednice

Nesloga je razlog našeg nestajanja

Besmislena podjela na »mi i »vi«:
Grgo Kujundžić i dr. Andrija Kopilović

djela na nešto, što bi se označilo kao 'mi' i 'vi'. Rad se mora vrednovati i moramo konačno gledati ono što je pozitivno. Kritika je poželjna ako je konstruktivna, a ne rušilačka, radi obilježavanja pojedinaca. Isprazno kritiziranje je pogubno. Naše Vijeće treba imati 35 članova i nije nas Srbija ograničila, mi smo sami sebe ograničili da na ovoj sjednici bude prisutno samo 19 vijećnika, jer mi se sami dijelimo. Samo se vrijednostima može graditi«, kazao je dr. Andrija Kopilović.

Nakon izbora novih dužnosnika HNV-a vijećnik vlč. dr. Andrija Kopilović pozvao je pripadnike hrvatske zajednice u Vojvodini na jedinstvo. »Vrlo rijetko se javljam za riječ, ali htio bih zaokružiti ovu sjednicu svojim razmišljanjem o našoj zajednici. Na početku dvadesetog stoljeća većinsko stanovništvo u Subotici bilo je hrvatsko, a sada na početku trećeg milenija ono čini tek trećinu ili još manje. Postoji jedan izraz iz marksističke terminologije – 'vanjski neprijatelj', koji je nekako još ostao u govornoj uporabi, ali mi moramo razumjeti da je problem hrvatske zajednice naša unutarnja nesloga. Jedan od naših velikih grijeha je upravo naša nesloga i to je razlog našeg nestajanja. Tema ove sjednice Hrvatskog nacionalnog vijeća je shvatiti da je ova današnja sjednica zadnji trzaj i pokušaj spasavanja sazi-va Vijeća, jer da današnja sjednica nije održana, sljedeće ne bi ni bilo. Moramo razumjeti da je svaki član naše zajednice vrijedan. Besmislena je po-

Marija Turkalj, vijećnik iz Subotice Zoran Vojnić Tunić i šefica Ureda HNV-a Marija Mandić. Nakon prebrojavanja glasačkih listića, izborna komisija je priopćila rezultat glasovanja. Za izbor Josipa Z. Pekanovića glasovalo je 18 vijećnika, a jedan je bio protiv, te je prijedlog prošao.

Nakon toga je Josip Z. Pekanović preuzeo vođenje sjednice. Zahvaljujući se vijećnicima na ukazanom povjerenju, novi je predsjednik istaknuo kako će nastojati raz-

vijati suradnju s državnim tijelima Srbije i lokalnim samoupravama u Vojvodini u kojima žive Hrvati, a posebnu pozornost poklanjat će kontaktima s hrvatskim udrugama i matičnom zemljom. Također je ukazao na

važnost sudjelovanja cjelokupne hrvatske zajednice u rješavanju svih aktualnih problema.

JEDNOGLASNO ZA NOVE POTPREDSJEDNIKE: Budući da su na pret-

Prva čestitka

Uoči sjednice: Stipan Stantić, Petar Kuntić, Lazo Vojnić Hajduk
i novinarka HTV-a Mirela Srčić-Kovač

Lazo Vojnić Hajduk

Jelena Piuković

Ivan Stipić

Zvonimir Perušić

Joza Kolar

Gosti iz diplomacije u pauzi sjednice: Miroslav Kovačić i Davor Vidiš

hodnoj sjednici, održanoj 19. ožujka, nakon ostavki *Mate Groznice* i *Branka Horvata* ostala upražnjena dva mjesta za potpredsjednike, Josip Z. Pekanović je temeljem članka 3. stavka 2. Poslovnika HNV-a predložio nove potpredsjednike, i to za regiju Srijem Vladimira Bošnjaka iz Novog Slankamena, a za regiju Subotica Duju Runje iz Subotice. Oni su potom izabrani jednoglasno.

Poslije izbora Dujo Runje je iznio svoje razočaranje zbog toga što jedan broja vijećnika nije bio nazočan na sjednici:

»Preferiram različita mišljenja i pozivam vijećnike da se vrate u vijećničke klupe. Uvjeran sam da je dosta vremena izgubljeno, moramo biti pravodobni i predstavljajući hrvatsku zajednicu trebamo izvršavati plan i program rada Hrvatskog nacionalnog vijeća«, kazao je Dujo Runje. Zbog izbora na novu dužnost, Dujo Runje je podnio ostavku na članstvo u Izvršnom odboru

ru HNV-a, u kojem je bio zadužen za poslove obrazovanja.

Vijećnik *Josip Gabrić* je, govoreći o nužnosti jedinstva u radu HNV-a, koje je neophodno kako bi Hrvati ostvarili ona

Odgovorno i savjesno:
Mirko Ostrogonac i Marko Berberović

prava koja druge nacionalne manjine u SiCG već imaju, a poglavito u sferi informiranja, rekao:

»Izgleda da postoje određene snage kojima naše jedinstvo smeta. Smatram dobrim što Demokratski savez Hrvata u Vojvodini radi skupa s HNV-om na rješavanju aktualnih problema, a treba raditi i na što boljem povezivanju s djelatnicima na terenu«, kazao je Josip Gabrić i zatražio da HNV inicira izmjenu Izbornog zakona Republike Srbije, kako bi se postiglo izravno prisustvo predstavnika hrvatske zajednice u Skupštini Srbije i u svim drugim skupstinama.

REKONSTRUKCIJA IZVRŠNOG ODBORA: Temeljem članka 27. Statuta i članka 10, 11, 12 i 13 Poslovnika HNV-a, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Lazo Vojnić Hajduk* predložio je rekonstrukciju Izvršnog odbora.

»Jedan član Izvršnog odbora podnio je ostavku poslije prošle sjednice HNV-a, Dujo Runje je to uradio danas, *Berislav Skenderović* zbog svog značajnog posla i preuzetih obveza u Meksiku, Rusiji, Grčkoj, Italiji i u zemlji nije više u mogućnosti obavljati tu dužnost, dok *Marinko Prčić* radi svojih poslovnih obveza teško može pratiti rad Izvršnog odbora«, rekao je Lazo Vojnić Hajduk obrazlažući potrebu razrješenja tih članova Izvršnog odbora. On je ujedno za nove članove Izvršnog odbora predložio Jelenu Piuković, Ivana Stipića i Zvonimira Perušića iz Subotice te Jozu Kolaru iz Sombora. Predložene osobe podržao je i predsjednik Vijeća Josip Z. Pekanović. Za odluku o razrješenju članova Izvršnog odbora glasovalo je 18 vijećnika, a jedan je bio uzdržan, dok su novi članovi Izvršnog odbora HNV-a izabrani jednoglasno.

REKONSTRUKCIJA UPRAVNOG ODBORA »HRVATSKE RIJEČI«: Obrazloženje za rekonstrukciju Upravnog odbora NIU »Hrvatska riječ« također je dao Lazo Vojnić Hajduk, rekavši kako je to nužno radi bolje zastupljenosti predstavnika regija u jedinoj profesionalnoj instituciji u hrvatskoj zajednici, kao i zbog toga što

Dogovaranje: Joza Kolar, Milivoj Prčić i Bela Ivković

je član Upravnog odbora *Tomislav Žigmanov* podnio ostavku. On je predložio da se dužnosti razriješe *Mato Groznica*, *Kalman Kuntić* i *Stipan Stipić*, a za nove članove Upravnog odbora predložio je *Lazara Barakovića* i *Stipana Stantića* iz Subotice, *Zdenka Đakovića* iz Srijemske Mitrovice i *Pavla Pejčića* iz Vajske. Vijećnici su jednoglasno podržali i te prijedloge.

Predsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Lazo Vojnić Hajduk* je temeljem članka 16. i točke 19. Statuta Vijeća predložio da član Savjeta za nacionalne manjine Vlade Republike Srbije umjesto *Josipa Ivanovića* bude *Josip Z. Pekanović*, što je jednoglasno prihvaćeno. Vijećnici su također jednoglasno odlučili da se *Josip Z. Pekanović* i *Lazo Vojnić Hajduk* imenuju za osobe koje mogu predstavljati HNV u poslovnopravnim postupcima, kao i da se *Josip Z. Pekanović*, *Lazo Vojnić Hajduk* i *Dužo Ru-*

nje imenuju za potpisnike financijskih dokumenata, s tim da svaki financijski dokument uvijek moraju potpisati dva potpisnika.

Nakon svih ovih glasovanja vijećnicima se na ukazanom povjerenju za izbor u Izvršni odbor HNV-a zahvalio i *Joza Kolar*, ističući kako je gospodarstvo iznimno važan segment.

»Moramo se zalagati da članovi naše zajednice što više participiraju u tijelima vlasti, a moramo se zalagati i za ostvarenje i očuvanje naših prava koja će nam osigurati i donošenje Zakona o antidiskriminaciji. Vijeće treba poduprijeti gospodarstvenike iz hrvatske zajednice i pomoći njihovo organiziranje, kako bi lakše rješavali svoje

probleme u gospodarstvu. Kada gospodarstvenici traže svoja prava, Vijeće im treba pomoći i prema potrebi ih štititi«, kazao je *Joza Kolar*.

Na koncu sjednice *Petar Kuntić* je postavio vijećničko pitanje o tome u kojoj je fazi izrada obilježja hrvatske zajednice u SiCG, izrazivši želju da se s tim poslom što prije završi, po uzoru na Srbe u Hrvatskoj, koji su nedavno odlučili o svojim znamenjima.

Na samom kraju sjednice *Josip Z. Pekanović* se zahvalio bivšem predsjedniku i bivšim potpredsjednicima HNV-a na radu i pozvao sve vijećnike da se uključe u budući rad HNV-a.

Uvijek neizvjesno: tajno glasovanje za predsjednika

Vladimir Bošnjak, potpredsjednik HNV-a, pozvao sve vijećnike da se priključe radu HNV-a

Nesuglasice se moraju nadvladati

Vijećnicima se nakon usvojenih odluka obratio i novi potpredsjednik HNV-a *Vladimir Bošnjak*, koji je kazao kako je od samog trenutka utemeljenja Vijeće doživljavao kao Sabor hrvatskog naroda u SiCG, najvažniju instituciju koja bi morala raditi samo na korist hrvatske zajednice, a nikako radi zadovoljavanja bilo čijih privatnih interesa, osobnih obračuna ili odmjeravanja političke moći pojedinih dužnosnika ili 'struja' unutar hrvatske zajednice, a kako je Vijeće utemeljeno kao mjerodavno tijelo za rješavanje problema u oblastima informiranja, uporabe jezika, obrazovanja i kulture i taj pomalo suženi okvir djelovanja dobra je osnova za postizanje najvažnijeg cilja koje bi Vijeće trebalo dostići, a to je očuvanje nacionalnog identiteta.

»Osjećajući veliku odgovornost prema svom narodu koju sa sobom nosi članstvo u Vijeću, nikada mi nije padalo na pamet opstruirati rad Vijeća iz bilo kojih razloga. Dapače, uvijek sam se trudio konstruktivno pridonositi radu Vijeća, predlažući konkretne mjere koje trebamo poduzimati kako bismo dosegli najvažniji cilj koji je pred nama, a to je zaustavljanje asimilacije. Budući da dolazim iz Srijema, podjele i animoziteti u Vijeću nisu mi posve jasni, ali bi nam svim trebalo vrlo brzo postati jasnim da se moraju nadvladati političke i osobne nesuglasice, jer se ovdje ne radi o političkoj stranci čija je zadaća borba za vlast, nego o instituciji čiji značaj daleko nadilazi povremena odmjeravanja političke moći među pojedincima ili 'strujama', kazao je *Vladimir Bošnjak*, ističući kako se prihvaćanjem dužnosti potpredsjednika Vijeća za područje Srijema, ne žali svrstati niti u jednu od mogućih 'struja'.

»Odluku o prihvaćanju ove časne i vrlo zahtjevne dužnosti donio sam isključivo iz razloga osjećaja odgovornosti za daljnji rad Vijeća i potrebe da se čim prije otpočne s realizacijom mnogih projekata, ponajprije na području Srijema, a koji su od životnog značaja za naš narod. Očekujem da ćemo aktualnu situaciju u Vijeću napokon staviti iznad pojedinaca, ali tako da ona pokaže svoju učinkovitost prema svakom pojedincu, odnosno da svaki Hrvat u SiCG osjeti blagodati njezinog djelovanja«, kazao je *Vladimir Bošnjak*, nakon čega je apelirao na vijećnike koji nisu bili nazočni na sjednici da nastave aktivno sudjelovati u radu HNV-a.

U posjetu odjelima na hrvatskom jeziku u Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Tavankutu i Ljutovu

Vrijedan rad daje rezultate

*Slavica Ivković Ivandekić: U odnosu na rad u odjelima na srpskom jeziku, u kojima sam do sada radila, smatram da su udžbenici na hrvatskom jeziku kvalitetniji, a manji broj djece omogućava skupni oblik rada koji je suvremeniji **

*Marica Skenderović: Osobno nastojim kod djece sačuvati ljubav prema ikavici, da je njeguju, da je se ne stide, ali da znaju i književni jezik **

Stanislava Stantić Prčić: Djeca imaju više energije nego što im se nudi sadržaja, tako da ćemo raditi na tome da i ovaj segment njihova razvoja unaprijedimo

Piše: Davor Bašić Palković

U prošlom broju »Hrvatske riječi« pisali smo o radu i uvjetima rada odjela na hrvatskom jeziku u školama u Maloj Bosni i Đurđinu. U ovom broju pažnju smo usmjerili na aktualno stanje hrvatskih odjela u tavankutoj osnovnoj školi »Matija Gubec«.

Osnovna škola »Matija Gubec« u Tavankutu ima ukupno 430 đaka od prvog do osmog razreda, a očekuje se da će uskoro vrtići biti priključeni školama po selima, čime će ova škola preći u sustav velikih škola. Nastava se izvodi u tri objekta – u Donjem i Gornjem Tavankutu te u Ljutovu. U rad na hrvatskom jeziku uključeno je sedam učiteljica, 23-oje učenika pohađa nastavu na ovom jeziku, dok oko stotinjak

Prerano za prognoziranje

Ravnateljica:
Stanislava Stantić-Prčić

»Sva tri djela naše škole imat će u sljedećoj godini po 11 učenika u prvom razredu. Za sada se ne zna koliko će djece biti upisano u odjela na hrvatskom jeziku a upis traje do 31. svibnja, onda ćemo znati nešto više«, kaže ravnateljica OŠ »Matija Gubec«, Stanislava Stantić-Prčić, koja je i sama donedavno predavala hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. »Mi smo zadovoljni radom djece, ali također smatram da nam je potrebno više podrške od strane HNV-a, konkretno nekog stručnijeg lica, jer imamo plan i program za izborni predmet koji smo same radile, a nitko ga nije verificirao. Potrebno bi bilo i izraditi udžbenik iz ovog predmeta. Djeca vole pohađati ove satove i trebalo bi im također organizirati više posjeta matičnoj zemlji, kao i uzvratne posjete djece iz Hrvatske, jer kroz druženje puno toga mogu naučiti«, ističe Stantić-Prčić.

Ljubitelji »Hrcka« i »Smiba«

Učiteljica prve generacije na hrvatskom jeziku *Marica Skenderović*, generacije koja trenutačno broji 14-ero učenika trećeg razreda u OŠ »Matija Gubec«, kaže kako su u početku kasno stizali udžbenici, dok je u ovoj trećoj godini taj problem riješen.

»Broj polaznika ovog odjela se nije mijenjao, situacija je povoljna za rad. Pohađala sam ljetnu školu jezika u Hrvatskoj, a ove godine sam imala mogućnost sudjelovati u vrlo korisnom seminaru koji je držao naš Tavankučanin Petar Vuković, koji sada živi i radi u Hrvatskoj. Suradujemo s 'Hrckom' u kojem djeca objavljuju svoje radove. Meni se taj časopis dopada, a vidim kako ga i djeca rado čitaju. Iz Hrvatske redovito svakog mjeseca dobivamo i dječji časopis 'Smib', što je također značajan doprinos matične države u razvoju školovanja na hrvatskom jeziku«, kazala je Skenderović.

Ona je također iskazala svoje zadovoljstvo što od početka sudjeluje u nastavi hrvatskih odjela. Zadovoljna je napretkom djece koja se koriste hrvatskim jezikom i uspješno se navikavaju na ijekavicu.

»U Tavankutu je u svakodnevnom govoru zastupljena ikavica, a djeca jasno uočavaju razlike između književnog standarda i dijalekta. Osobno nastojim kod njih sačuvati ljubav prema ikavici, da je njeguju, da je se ne stide, ali da znaju i književni jezik«, obrazlaže Skenderović.

Za kraj ona poručuje roditeljima koji su u dvojbi – upisati ili ne djecu u hrvatske odjele, da se ne bi trebali pribojavati ne-kakve jezične barijere, jer njeno iskustvo pokazuje kako su djeci novine lako prijemčive i da oni tako što lako svladavaju.

IZBORNI PREDMET: U ogranku škole u Ljutovu devetero od ukupno 46-ero učenika od drugog do četvrtog razreda obuhvaćeno je izbornim predmetom hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. U Gornjem Tavankutu nema hrvatskih odjela, ali 17-ero učenika, također od drugog do četvrtog razreda, sluša ovaj predmet ko-

Prvi razred odjela na hrvatskom jeziku

djece dva puta tjedno ide na satove hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture.

PRVI I TREĆI RAZRED: Prošle godine u prvi razred na hrvatskom jeziku upisano je sedmero djece. Ovaj odjel vodi učiteljica *Slavica Ivković Ivandekić*. Ona smatra da ne postoje problemi u učenju jezika, a posebnu pogodnost u radu predstavlja i to što mnoga djeca ovog odjela imaju braću i sestre u trećem razredu tako da im je hrvatski jezik blizak.

»Prošle godine bila sam na ljetnom tečaju jezika u Puli, a pohađala sam i seminar koji je držao *Petar Vuković*. Ima puno mogućnosti usporedbe u učenju jezika jer

djeca pokraj hrvatskog, uče i srpski, mađarski pa i engleski. Udžbenici su odlični i primjereni njihovom uzrastu. U odnosu na rad u odjelima na srpskom jeziku, u kojima sam do sada radila, smatram da su udžbenici na hrvatskom jeziku kvalitetniji, a manji broj djece omogućava skupni oblik rada koji je suvremeniji. Također je intenzivniji individualni rad s djecom. Oni češće izlaze na ploču, stižu više puta na red čitati ili odgovarati, aktivniji su u nastavi. Još jedna pogodnost su svakako i besplatni udžbenici, a meni kao učiteljici odgovara i priručnik za organiziranje satova koji se uz njih dobiva«, smatra Slavica Ivković Ivandekić.

Ruža Spasojević

ji predaje *Ružica Marjanušić*. Za oko četrdesetak učenika od petog do osmog razreda hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture predaje *Ljubica Vuković*.

Ruža Spasojević je učiteljica koja već 30 godina radi ovaj posao. Trenutačno predaje hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u ogranku OŠ »Matija Gubec« u Ljutovu.

»U svim odjelima od prvog do četvrtog razreda predajem ovaj predmet. Djeca nap-

Solidno organizirana nastava

reduju s jezikom, iako još uvijek postoji nekoliko manjih problema ponajviše u tekstovima koji im još nisu u potpunosti prilagođeni, ali nesumnjivo da ćemo to ubrzo riješiti. Sadržaji ovog predmeta regulirani su nastavnim planom i programom koji je u domeni Vijeća učitelja na hrvatskom jeziku. Nastava je solidno organizirana, služimo se časopisima, CD-ovima, a djecu također upućujem i na određene medije poput emisija na televiziji, gdje se dodatno mogu susresti s hrvatskim jezikom. Tu je, naravno, i časopis 'Hrcko', s kojim djeca veoma aktivno surađuju, šalju svoje radove i slično. Kao pedagog veoma sam zadovoljna ovim časopisom«, kazala je Spasojević.

Po njezinim riječima u nastavku rada odjela na hrvatskom jeziku najviše će nedo-

Slavka Balunović

stajati profesora hrvatskog jezika, a tu je napomenula i generalni problem malog broja djece u odjelima na svim jezicima pa tako i u ovima na hrvatskom.

»Vodila sam prošle godine drugi razred na hrvatskom jeziku u ovoj školi i moji dojmovi su krajnje pozitivni. Djeca su dosta marljiva, a i sami roditelji su zadovoljni takvom situacijom. Mislim da puno zahvalnosti treba dati učiteljima koji rade ovaj pionirski posao«, priča Ruža Spasojević.

Obitelji Crnković

Ako cijeniš svoje, cijenit ćeš i tuđe

Marina i Martina su skroz odlične učenice trećeg razreda odjela na hrvatskom jeziku kod učiteljice Marice Skenderović u OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu. Marina od predmeta najviše voli hrvatski jezik, a Martina hrvatski jezik i matematiku. One su sestrične i obje se prezivaju *Crnković*. Ovom prigodom posjetili smo ih i izvan škole u krugu ove velike obitelji. Također, Marinina starija sestra *Mirjana* ide u peti razred i pohađa sateve hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture koje voli jer, kako kaže, na njoj uči na karti o Hrvatskoj. Roditelji ističu kako su zadovoljni nastavnicima i napredovanjem djece u učenju hrvatskog jezika. Nadaju se da će biti nastave na hrvatskom jeziku od petog do osmog razreda. »Primjećujem da je Marini mnogo lakše pratiti nastavu na hrvatskom jeziku i da je gradivo mnogo bliže njezinim potrebama«, napominje Marinina majka. Roditelji kažu i kako su sretni što su djecu upisali u odjel na hrvatskom jeziku, jer to smatraju zdravom osnovicom za razvoj svoje djece. Martinin otac je u prilog tomu naveo da »ako ne umiješ cijiniti svoje nećeš umjeti cijiniti ni tuđe...«.

Marina i Martina Crnković s članovima obitelji

vić, ističući kako treba organizirati više jezičnih seminara za predavače te im osigurati još veću potporu u radu.

Djeca, koja nisu imala mogućnost upisati se u prvi razred na hrvatskom jeziku, pošto takvih odjela u to vrijeme još nije bilo, a sada su četvrti razred, pohađaju hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture kod učiteljice *Slavke Balunović*. Ovaj predmet sluša 11-ero djece, a Balunović ističe kako oni pokazuju izuzetnu zainteresiranost za ovaj predmet te da je njihov napredak u svladavanju jezika doista evidentan.

»Trudimo se da izučavanje ovog predmeta bude interesantno, da on djeci ne bude opterećujući, jer je to izborni predmet. Iskustava sa seminara, koji je držao Petar Vuković, odmah sam primijenila u radu«, kaže Balunović te zaključuje kako se sada znanje kod djece lijepi »kao voda za spužvu«.

Problemi u nastavi hrvatskih odjela postoje, ali uporan i predan rad učiteljica veoma konstruktivno ih uspijeva svladati. Njihova želja i plan jesu ostvarivanje kvalitete i kontinuirane naobrazbe za svu djecu, njihovo osposobljavanje za život i rad, kako bi aktivno sudjelovali u životu svoje i svih zajednica s kojima živimo. Rad hrvatskih odjela osnovne škole u Tavankutu pozitivan je primjer vjere, angažiranosti i konkretnih rezultata. ■

Aktivni i izvan nastave

Učenici odjela na hrvatskom jeziku su pokraj nastave uključeni i u izvannastavne aktivnosti u školi. Slamarsku sekciju vodi profesorica *Jozefina Skenderović*, dok u Ljutovu to čini *Marija Vojnić*. Rad Dramske sekcije vodi povjesničarka umjetnosti *Ljubica Vuković*, koja je skupa s djecom realizirala predstavu »Ždribac zlatne grive« po pripovijetki *Balinta Vujkova*.

Članovi Slamarske sekcije prošle godine bili su gosti susreta đачkih udruga Hrvatske u Dubrovniku, a ove godine su sudjelovali i na Koloniji mladih održanoj u Ernestinovu.

Djeca su aktivno uključena u rad zajednice te i šire. Posjećuju promocije knjiga, kazališne predstave te »Hrckov« maskenbal. Sudjeluju i na smotrama recitatora na kojima su do sada postizali rezultate na općinskoj i zonskoj razini. »Oni imaju više energije nego što im se nudi sadržaja, tako da ćemo raditi na tome da i ovaj segment njihova razvoja unaprijedimo«, kazala je ravnateljica *Stanislava Stantić Prčić*.

OŠ »Matija Gubec«: Treći razred odjela na hrvatskom jeziku

Održana prva sjednica Izvršnog odbora HNV-a u novom sastavu

Upis u hrvatske odjele najvažnije pitanje

Izvršni odbor HNV-a je na prvoj sjednici u novom sastavu odlučio da će podržati izradu informativnog listića za roditelje, koji će prikazivati što dijete dobiva upisom u hrvatski odjel, što je svrha školovanja na hrvatskom jeziku i što se izučava u razrednoj nastavi.

Izvršni odbor će također pismeno zahtijevati od Skupštine Grada Zagreba pomoć za osiguranje potrebnih udžbenika za djecu u hrvatskim odjelima. Osim toga, odlučeno je da će na poziv Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske na seminar za učitelje i odgojitelje pripadnika hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu i iseljenika, biti poslano devet učitelja i dva odgojitelja iz Bačke i Srbije, a prioritet će imati oni učitelji i odgojitelji koji dosad nisu sudjelovali na seminarima i stručnom usavršavanju u Republici Hrvatskoj. ■

Sjednica Izvršnog odbora HNV-a održana je u utorak 19. travnja, a uz predsjednika *Lazu Vojnić Hajduka* bili su nazočni i svi ostali članovi – *Jelena Piuković*, *Ivan Stipić*, *Joza Kolar* i *Zvonimir Perušić*.

Govoreći o budućem radu Izvršnog odbora općenito, Lazo Vojnić Hajduk je rekao kako ima mnogo nagomilanih pitanja i problema koje treba rješavati, što se

Čelništvo HNV-a pozvano u Beograd

Članove Izvršnog odbora Lazo Vojnić Hajduk je obavijestio kako će na poziv ministra za ljudska i manjinska prava *SiCG Rasima Ljajića* i tajnika Savjeta za nacionalne manjine Republike Srbije *Petra Lađevića* u utorak 26. travnja u posjet otići novo rukovodstvo HNV-a, na čelu s predsjednikom *Josipom Z. Pekanovićem*.

može sukcesivno uraditi, a kao najvažnije aktualno pitanje istaknuo je upis učenika u hrvatske odjele.

Osim toga, Lazo Vojnić Hajduk je iznio prijedlog da Hrvatsko akademsko društvo, uz sudjelovanje HNV-a, prati aktualnu situaciju u vezi upisa i školovanja ovdašnjih studenata u Republici Hrvatskoj. ■

Josip Z. Pekanović, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća

Budimo jedinstveni, za dobro zajednice

*Vijećnik ne smije svoj angažman gledati kroz osobni interes, a mi vijećnici smo svi ovdje zastupnici hrvatskog naroda koji nas je birao i s tog aspekta moramo odgovorno prići obvezama koje su nam dane * Mislim da su ostavke normalna stvar i u drugim institucijama i da se te ostavke javljaju u prigodama kada dođe do razilaženja u koncepcijama rada dužnosnika * Ne smatram to niti nenormalnim niti neobičnim * Kao predsjednik HNV-a sve vijećnike gledam jednako i ravnopravno * Prednost će kod mene imati onaj vijećnik koji bude aktivan i koji bude pridonio da HNV radi još bolje * Očekujem od vijećnika više inicijative*

Razgovor vodila: Jasminka Dulić

S Josipom Z. Pekanovićem razgovarali smo prvoga dana njegovog stupanja na dužnost predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća. Ovo nije prvi puta da Pekanović u jednoj konfliktnoj i kriznoj situaciji preuzima »kormilo«. Na skupštini ujedinjenja Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i Hrvatskog narodnog saveza prije više od godinu dana, iznimno važnoj za integriranje Hrvata na političkom polju, Pekanović je ostao upamćen kao predsjedavajući koji je svojim odmjerenim vođenjem odigrao značajnu ulogu da se cijela sjednica uspješno provede i završi. Svojim bogatim profesionalnim, životnim i političkim iskustvom, očekuje se, pridonijet će da HNV bez ozbiljnih zastoja nastavi s radom, nakon što su donedavni predsjednik HNV-a, dva potpredsjednika i tajnik Vijeća podnijeli ostavke.

HR: Upravo ste izabrani za predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća. Što će biti Vaši prvi zadaci, prve obveze?

Prvi zadaci će biti da Hrvatsko nacionalno vijeće obavijesti sve institucije o promjenama koje su nastale u Hrvatskom nacionalnom vijeću, a istodobno sam već krenuo upoznavati se sa započetim i neobavljenim poslovima. Jedan od zadataka će biti da inoviramo program rada s obzirom da pred Vijećem ove godine stoji puno obveza i puno zadataka koje se trebaju realizirati. To su svakako pitanja vezana uz dostupnost medija budući da, iako zakonske mogućnosti to garantiraju, mi trenutačno imamo samo »Hrvatsku riječ« kao tjednik preko kojeg izlazimo u javnost s našim aktivnostima, kao i Program na hrvatskom jeziku na Radio Subotici i emisiju na YU ECO televiziji, dok su nam ostala prava na informiranje uskraćena. Ovdje prvenstveno mislim na program na hrvatskom jeziku na TV Novi Sad, koji nemamo, kao što već pola godine ne-

mamo niti našu emisiju, s obzirom na odluku HNV-a da postojeću emisiju, koju je pokrenula RTV Novi Sad bez dogovora s HNV-om mi ne priznajemo kao ostvarenje našeg prava.

Druga, pak, tema koja je sada aktualna je školstvo, budući se sad vrši upis prvaka u osnovne škole i tu bismo se trebali aktivirati još više, kako bi se dala mogućnost svim zainteresiranim, u svim sredinama gdje Hrvati žive, da svoju djecu upišu na nastavu na hrvatskom jeziku.

HR: Planirate li kakve novine u radu HNV-a? Hoće li se sjednice češće održavati i hoće li komunikacija između vijećnika, odnosno članova radnih tijela Vijeća biti bolja? Ukratko hoće li aktivnosti predsjednika HNV-a ubuduće biti otvorenije za javnost?

Svakako da će sastanci biti češći, ne samo Vijeća koje se prema mom mišljenju dosta rijetko sastajalo, pa su se onda gomilale silne točke dnevnoga reda, nego će biti češći i sastanci s dopredsjednicima HNV-a, s predsjednikom i članovima Izvršnog odbora i isto tako i s predsjednicima odbora i odjela, tako da se na taj način aktivira u cijelosti rad Vijeća.

U svakom slučaju nastojat će da otvorenost rada bude maksimalna, da sredstva informiranja izvještavamo o svim našim aktivnostima i da osluškujemo reagiranja javnosti na ono što radimo, jer to nam može samo biti pomoć u budućem radu.

HR: Što su, prema Vašem mišljenju, trenutačno najveći problemi s kojima se suočava hrvatska zajednica u Srbiji i Crnoj Gori?

Najveći problem je da se, i pokraj pravne osnove kojom su nam zajamčena ne tako mala prava, naša nacionalna manjinska prava ne realiziraju. To se prvenstveno odnosi na to što nemamo pristupa državnim medijima odnosno televiziji i nastojat ćemo to pitanje što prije riješiti.

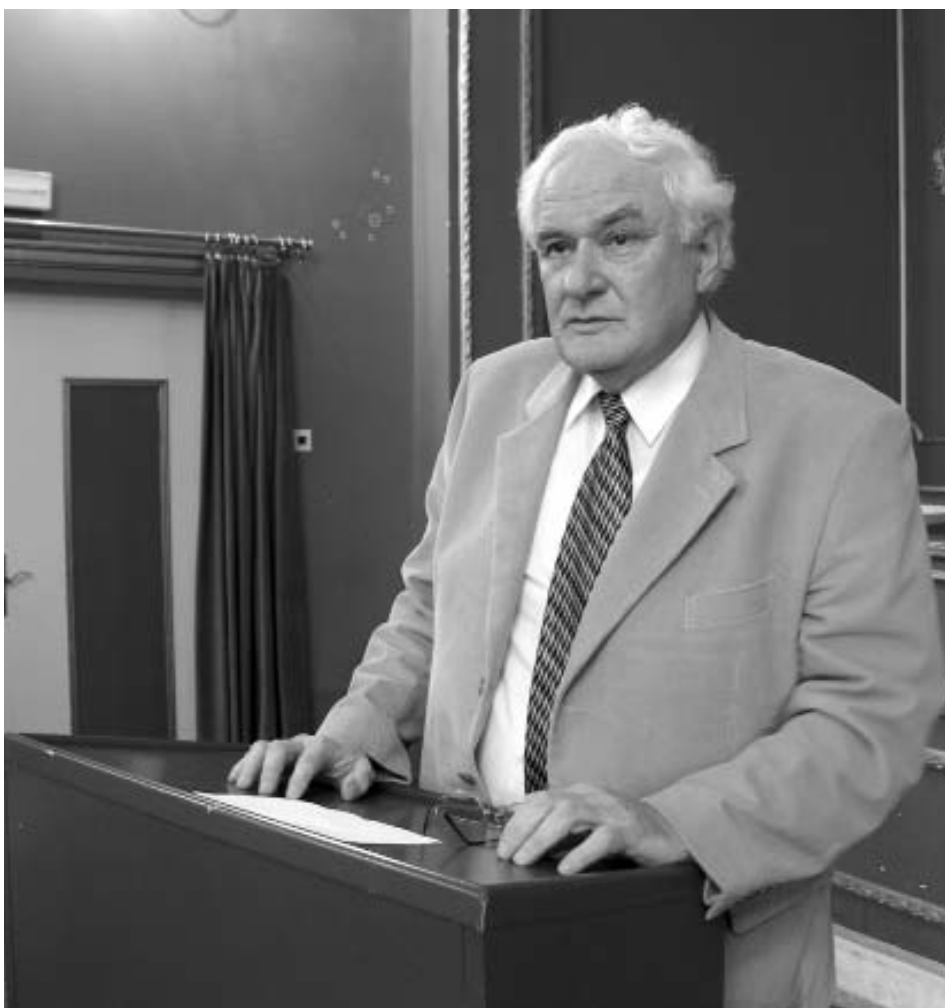
HR: Ovo je prvi puta da jedan Hrvat iz Sombora dođe na najodgovorniju dužnost u zajednici. Što će to značiti za Hrvate u Somboru, hoće li to biti novi poticaj za veći angažman Hrvata i iz drugih regija?

U svakom slučaju, značit će da će me Hrvati u Somboru moći koristiti za bolju realizaciju svojih programa, posebno hrvatske institucije u Somboru i somborskoj općini, kojih ima priličan broj. Mislim da je suradnja s HNV-om i do sada bila relativno dobra, ali ću nastojati da se ta suradnja još više proširi ne samo s hrvatskim instituci-

Svestrano angažiran

Josip Z. Pekanović, diplomirani ekonomist, cijeli je radni vijek proveo u gospodarstvu, u vanjsko-trgovinskim poslovima. Od 1991. godine aktivan je u politici kao član Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Trenutačno obnaša dužnost dopredsjednika DSHV-a i predsjednika općinske organizacije DSHV-a u Somboru, a na proteklim izborima izabran je za vijećnika Skupštine Općine Sombor.

Pokraj toga Pekanović je aktivan i na polju kulture, član je Upravnog odbora HKUD »Vladimir Nazor« te pročelnik Odjela za njegovanje kulture Hrvata i urednik lista »Miroljub«. Znan je i kao vrstan uzgajivač golubova, gdje je također postigao iznimne rezultate. Do sada je napisao devet knjiga o golubarstvu i brojne radove objavljene u inozemnim časopisima, predsjednik je Stručnog odbora Saveza odgajivača sitnih životinja Srbije i Crne Gore te je međunarodni sudac i instruktor za ocjenjivanje golubova.

jama u somborskoj općini nego u svim sredinama gdje Hrvati žive, jer imam dojam da se na samom terenu nije dovoljno radilo, ne onoliko koliko bi trebalo i da tu imamo jako puno neiskorištenih potencijala koji bi se trebali aktivirati i iskoristiti i među institucijama Hrvata. A imamo dosta pojedinaca kvalificiranih za rad, koji bi mogli dati svoj osobni doprinos u realiziranju prava koja je hrvatska nacionalna manjina formalno stekla u Srbiji i Crnoj Gori i koja se još ne ostvaruju, tako da ćemo nastojati da se to na terenu što više aktivira. Osobno ću raditi na tome da što više

obilazim teren i posjećujem hrvatske institucije i udruge, da čujem koji su problemi prisutni i kako može HNV pomoći, kako bi se ti problemi rješavali.

HR: Osim što ste sada predsjednik HNV-a, Vi ste i potpredsjednik DSHV-a. Znači li to da je u procesu integracije Hrvata u Vojvodinu, odnosno nakon ujedinjenja dviju hrvatskih stranaka, ovim Vašim izborom učinjen još jedan korak u smjeru približavanja i suradnje Hrvata u SiCG?

Sada možemo reći da više nemamo ni-

kakvih struja unutar hrvatske zajednice i da smo praktički ujedinili sve naše potencijale, jer ne mogu biti različiti zadaci u DSHV-u, HNV-u i drugim hrvatskim institucijama. Sve te institucije trebaju raditi u interesu hrvatskog puka i mogu samo još bolje surađivati između sebe, kako bi se cijeli što bolje realizirali.

Znamo da HNV nije politička organizacija nego je organizacija koja se bavi kulturom, jezikom, obrazovanjem i informiranjem, a DSHV je politička stranka koja na političkom planu zastupa interese Hrvata. Prema tome, tu niti može biti konkurenci-

je, niti će je biti. Osobno ću učiniti sve da se takve težnje, ako bi se i pojavile kod pojedinaca, eliminiraju. Tu samo može biti suradnje, odnosno jedna institucija da pomaže drugoj, tako da mislim kako su ovom posljednjom sjednicom stvoreni uvjeti da se ta suradnja još više unaprijedi.

HR: Kažete da HNV nije politička institucija, ali pitanja za koja je Vijeće nadležno jesu politička pitanja?

Praktički svaki javni nastup i djelovanje je i neka vrsta političkog djelovanja i tu se ne može striktno povući linija između poli-

tičkog ili recimo kulturnog djelovanja i upravo zbog toga suradnja mora postojati i između naših kulturnih institucija i između političke stranke, koja treba kroz putove političkog djelovanja provesti ono što nam pripada u kulturi, informiranju i ostalim oblastima.

HR: Kako komentirate kuloarske i nejavne pozive pojedinih vijećnika HNV-a na bojkot ove sjednice HNV-a? Neki vijećnici kažu neslužbeno da su uoči sjednice dobivali mailove i telefonske pozive nekih drugih vijećnika, te da je od njih traženo da bojkotiraju sjednicu.

Očevidno je da je takvih pokušaja bilo, međutim, mislim da je to bio pokušaj jednog ili dva vijećnika i na žalost jedan manji broj vijećnika je podlegao takvim zahtjevima i nisu došli na sjednicu, ali je ipak većina vijećnika bila svjesna svoje odgovornosti i značaja ove sjednice, došli su na sjednicu i ta je sjednica održana prema Statutu. Dobro je što se tako odvijalo, jer da je bojkot uspio, da se nije mogao formirati kvorum, upitan bi bio daljnji rad Vijeća i pitanje je kada bi se ponovno Vijeće moglo sastati i bi li uopće mogao normalno nastaviti s radom. Koristim ovu prigodu da pozovem i one vijećnike koji nisu došli na ovu sjednicu, odnosno one koji su podlegli nekim pritiscima, da se uključe u rad Vijeća i računam da ću moći i na njihovu suradnju računati jer samo zajedničkim snagama možemo napraviti iskorak naprijed. Vijećnik ne smije svoj angažman gledati kroz osobni interes, a mi vijećnici smo svi ovdje zastupnici hrvatskog naroda koji nas je birao i s tog aspekta moramo odgovorno prići obvezama koje su nam dane.

HR: Što mislite da se željelo postići bojkotom sjednice i bojkotom kadrovske popune HNV-a i što se uopće, prema Vašem mišljenju, željelo postići na prethodnoj sjednici HNV-a neopozivim ostavkama nekoliko dužnosnika?

Tim bojkotom su neki ljudi pokušali praktički blokirati rad HNV-a i vjerojatno poturiti neke svoje osobne interese. Ali, srećom, to nije uspjelo. Što se ostavki tiče, mislim da su ostavke normalna stvar i u drugim institucijama i da se ostavke javljaju u prilikama kada dođe do razilaženja u koncepcijama rada dužnosnika i ne smatram to niti nenormalnim niti neobičnim. Želim samo naglasiti da u HNV-u nikakvih smjenjivanja nije bilo niti nekog posebnog raskola niti nesporazuma. Nekoliko

dužnosnika je podnijelo ostavke, na posljednjoj sjednici na ta su mjesta izabrani novi ljudi i koristim priliku da i ove dužnosnike koji su do jučer obavljali odgovorne funkcije daju svoj doprinos u daljnjem radu HNV-a.

HR: Od kada ste član DSHV-a?

Član DSHV-a sam od 1991. godine.

HR: Jeste li od tada bili sve vrijeme aktivni u stranci?

Koliko su okolnosti dozvoljavale bio sam aktivan, jer znate, u Somboru je, za razliku od Subotice, bilo sasvim drugačije ozračje spram Hrvata tijekom ratnih godina. Tako da se može se reći kako je DSHV jedno vrijeme čak radio na neki način »u ilegali« jer su takvi uvjeti bili. Naime, somborska podružnica nije imala mogućnosti javnog nastupa, članovi su se plašili javnog nastupa, bilo je prijetnji dužnosnicima DSHV-a, čak je bilo i bacanja bombi u dvorišta čelnika DSHV-a i drugih vrsta prijetnji. Zbog svega toga je bio jako otežan rad DSHV-a, no stranka je u Somboru postojala sve to vrijeme, samo su aktivnosti zavisile od uvjeta na samom terenu. Situacija se počela normalizirati 1995. godine, praktički kada su ratna događanja prestala. Čak je 1998. godine pokrenut list na hrvatskom jeziku pod nazivom »Miroljub«, čiji sam urednik, koji periodično i dan danas izlazi. U drugoj polovici devedesetih godina stanje se počelo poboljšavati i sad imamo situaciju da u somborskoj općini vrlo aktivno djeluje nekoliko hrvatskih kulturnih društava, da u mjestima gdje žive Hrvati djeluju mjesne organizacije DSHV-a, da od prošle godine, kada se DSHV javno uključio u politički život i izašao na lokalne izbore u Skupštini Općine Sombor sada ima dva vijećnika i u Skupštini Općine Apatin jednog vijećnika.

HR: Što očekujete od vijećnika?

Očekujem od vijećnika više inicijative, s obzirom da dolaze iz različitih sredina u kojima žive Hrvati. Očekujem da se vijećnici javljaju i dolaze s prijedlozima karakterističnim za područje na kojem žive i da iniciraju rješenja kako da se unaprijedi korištenje prava koja nacionalnim manjinama osiguravaju zakoni i Sporazum između Hrvatske i Srbije i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u SiCG i srpske manjine u Hrvatskoj.

HR: Kako i kada planirate primopredaju dužnosti predsjednika HNV-a?

Planiram da se ta primopredaja uradi što

prije pa ću takav prijedlog uputiti i dosadašnjem predsjedniku, jer bih htio da me što prije upozna s aktualnim problemima i stanjem, pogotovo s aktivnostima u svezi programa koji su u tijeku a koji nisu realizirani, ili s programima koji bi se u skoroj mogućnosti trebali započeti, kako bih se mogao uključiti i kako bi Vijeće nastavilo s radom.

HR: Hoćete li izvršiti odluku HNV-a i potpisati tužbu protiv RTV Novi Sad?

To sam upravo uradio prije pola sata, od-

nosno potpisao sam ovlaštenje novosadskim odvjetnicima da poduzimaju radnje u skladu s odlukama HNV-a. Kad se radi o tužbi protiv naših novinara ne treba biti pravnik da se zaključi kako ta tužba nije pravno utemeljena i da vjerojatno ovdje nešto drugo stoji iza toga i to će se vrlo brzo pokazati. Osobno sam uvjeren da će ta tužba biti odbačena od suda i smatram da bi za obje strane bilo korisnije kad bi onaj tko ju je podigao, tužbu i povukao, i da se sjedne skupa za stol i razgovorom riješi to pitanje. ■

Jednodnevni izleti i obilasci crkava i značajnih mjesta u Srijemu

Stazama srijemskih Hrvata

Bogatstvo povijesnih i kulturnih zaostavština i građevina i danas odolijeva oštrom zubu vremena

Piše: Dragana Popov

Posljednje subote ovog mjeseca, dakle 30. travnja, »Čičovec travel« iz Novog Sada organizirat će prvi jednodnevni izlet kroz Srijem, u seriji planiranih izleta subotom, s ciljem da se svi zainteresirani upoznaju s prelijepim srijemskim mjestima u kojima su, sve do tragičnih devedesetih godina, u velikom broju živjeli naši sunarodnjaci, Hrvati. Pokraj toga, namjera je da izletnici uživaju u ljepotama svetih mjesta, ali i da se povijesno upoznaju s nemilom sudbom mnogih crkava u Srijemu, da posjete rijetka i značajna arheološka nalazišta, da šire prijateljstvo i razmjenjuju riječi sa sunarodnjacima iz hrvatskih kulturno-prosvjetnih udruga, i napokon da uživaju u ljepotama Srijema i Fruške gore.

Indija

ZEMUNSKI DEKANAT: U planu su tri osnovne maršrute subotnjih jednodnevnih izleta s polascima u jutarnjim satima iz Petrovaradina. U okviru prve maršrute planirano je da se ide preko Srijemskih Karlovaca (Kapela Mira) do Novog i Starog Slankamena preko Maradika, gdje se nalazi prelijepa Crkva svete Ane, i Beške u kojoj je crkva novijeg datuma.

Nakon posjeta Novom Slankamenu, čija povijest seže u 1783. godinu i gdje se treba pogledati Crkva sv. Mihajla sagrađena 1862. godine, a koju je oslikao Marko Antonioni, dolazi se do jednog od najznamenitijih fruškogorskih sela, Starog Slankamena, koji je najistočnija točka Srijema. Povijest Starog Slankamena doseže sve do prahistorije, sudeći po bogatom arheološkom nalazištu gdje se mogu danas vidjeti ostaci rimskog grada. Prije nego od Slankamena je i ušće rijeke Tise u Dunav.

Ruma nekada: zgrada Hrvatskog doma

Nakon ovoga posjeta cesta će izletnike odvesti do Indije, u kojoj barokno-klasicistička Crkva svetog Petra odolijeva zubu vremena sve od 1872. godine, te do Zemuna i posjeta franjevačkom samostanu. Novi Banovci i Golubinci, naravno, neće biti zaobiđeni.

Polazište: Petrovaradin

SRIJEMSKO-MITROVAČKI DEKANAT: Drugi planirani izlet vodit će putnike srijedom Srijema i Fruške gore sve do Srijemske Mitrovice i Šapca. Polazeći iz Petrovaradina izletnicima će se nakon samo nekoliko trenutaka ukazati ozelenjene padine Fruške gore, a put će ih, preko samog vrha Fruške gore, popriječno, odvesti do srijemskog mjesta Vrdnik i Vrdničke kule, i Iriga, čija povijest doseže do davne 1225. godine. Na polovici ceste od Iriga do Rume nalazi se spomenik ili Kipovi, koji su skupa podigli Rimokatolička biskupija i Mitropolija karlovačka u spomen velikoj epidemiji kuge koja je harala davne 1795. godine.

Ruma je, kako spisi navode, mlado naselje; ali se pokraj nje nalaze ostaci varoši Apatrio iz 1323. godine. Za Franjevačku gimnaziju u Rumi 1772. godine grof Marko Pejačević je sagrađio zgradu, koja je sada muzej. Crkva Uzdanje Časnog križa sagrađena je davne 1813. godine u stilu klasicizma, na čijem je oltaru oslikana ikona Uzdanje Časnog križa rukom Wincenca Dojcera, dok je rezbariju bočnih oltara radio Eduard Vladarš 1844. godine.

Sveti srijemski mučenici

Spomenik u Slankamenu

Dalje prema Šapcu nalazi se Fišerov salaš, zanimljivi drveni ljetnikovac prekriven trskom u interesantnom i bogatom parku. Preko Šapca, Nikinaca, Platičeva, Srijemskog Jarka stiže se do Srijemske Mitrovice, koja je svakako nezaobilazno mjesto putnika od antičkih vremena, doba Ilira i Kelta.

Sirmijum, kako se Srijemska Mitrovica nekada zvala, bilo je značajno strateško mjesto koje su posjetili car *Septimije Sever* (193.-211.. godine naše ere) i poznati car *Maksimilijan Tračanin*, pedesetak godina kasnije. O značaju Mitrovice svjedoče svakako podaci da su u njoj rođeni car *Dacije Trajan*, rimski carevi *Marko Aurelije Prob* i *Lucije Domicije Aurelijan*. Niz značajnih

ljudi tijekom vremena živio je u Sirmijumu, polazio iz njega u bitke, radio se i umirao.

Bogatstvo povijesnih i kulturnih zaoštavština i građevina i danas odolijevaju oštrom zubu vremena. Brojne bazilike građene su još u prva kršćanska vremena (ostaci jedne vide se u centru grada) dok se Crkva sv. Dimitrija đakona-mučenika, koja je sagrađena prije 200 godina i Župni dvor iz 1827. godine danas nalaze u Zmaj Jovinoj ulici. Sveti Dimitrije je od kada se pamti bio zaštitnik cijeloga grada. Nakon posjeta bogate i raznovrsne Srijemske Mitrovice slobodno se izlet može završiti, ali on će se ipak nastaviti prema Ležimiru do Čerevića i Beočina.

BIVŠI KUKUJEVAČKI DEKANAT/ŠIDSKA OPĆINA: Bivši Kukujevački dekanat i šidska općina su treća destinacija koja je tijekom nemilosrdnog rata devedesetih najviše pretrpjela. Ono što se danas može vidjeti svjedoči o vremenima

Putovanje po Fruškoj Gori

koja smo svi skupa preživjeli, svatko na svojoj koži i svojim leđima i danas živi sa svojim sjećanjima. Šid je središte zapadnog Srijema i s okolnim selima Vašica, Kukujevci, Adaševci, Gibarac, Morović, u kojem se nalazi i najstarija crkva u Srijemu, Crkva sv. Marije (ili Velika crkva Marijina Uznesenja) sagrađena je tik uz groblje još u XVII. vijeku, odolijevaju surovosti čovjekovog nemirnog, bezosjećajnog i u nekim vremenima surovog duha i bezumlja.

Pokraj Šida u tursko je vrijeme u tom dijelu jedino Tovarnik (u Hrvatskoj) bio značajno mjesto. Ovdje se nalazi i zgrada Ruskog dvora koja je sagrađena davne 1780. godine za rezidenciju biskupa unijat-ske crkve unutar koje se nalazi crkva. Va-

Poznato okupljalište vjernika: Tekije

ljalo bi spomenuti i malo selo Sot s tri ulice i prelijepom Crkvom svete Katarine koja je sagrađena krajem XVIII. stoljeća, u kojoj je 1749. godine oslikana njena zaštitnica sv. Katarina s točkom, simbolom njenog mučeništva.

Kukujevece, koji se spominju još u 14. stoljeću, krase župna Crkva Presvetog Trojstva – Mak koja je dosta stradala tijekom devedesetih, ali su sličnu sudbinu doživjele i ostale župe u susjedstvu, koje svakako danas treba posjetiti i poštivati. Nakon cjelodnevnog posjeta ovim malim dragim selima zapadnoga Srijema, put će izletnike vratiti u Petrovaradin, u točku polaska.

Više informacija možete dobiti na br. tel. 064 150 67 22 i u sljedećem broju »Hrvatske riječi«.

Sa sjednice Skupštine AP Vojvodine

Pokrajina protiv koncesija za ceste

*Prihvaćen prijedlog da na stalni rad u Skupštinu, uz predsjednika, potpredsjednike i predsjednike pojedinih skupštinskih odbora, može biti primljeno i do 30 posto zastupnika * Za bruto mjesečnu plaću jednog zastupnika bit će potrebno 63,7 tisuće dinara*

Piše: Dragana Popov

Na sjednici Skupštine AP Vojvodine, koja je održana u prošli četvrtak, zastupnici su raspravljali o čak 39 točaka dnevnog reda. U dnevni red je, po hitnom postupku, uvršteno sedam amandmana na Prijedlog zakona o javnim cestama Vlade Republike Srbije. Naime, Vlada je još tijekom veljače ove godine podnijela prijedlog za davanje koncesija za izgradnju autoceste E-75 od Horgoša do Požege, odnosno od Horgoša do Novog Sada, od Novog Sada do Beograda i od Beograda do Požege, za kojeg Vlada AP Vojvodine smatra da je nepovoljan za Vojvodinu i njene građane.

Jedino DSS-ovci branili Vladin prijedlog

Svih pet amandmana su usvojeni i Narodnoj skupštini Republike Srbije predloženo je da ne prihvati prijedlog za davanje koncesija za izgradnju autoceste E-75 Vlade Republike Srbije.

NIJE PREMA ZAKONU: Pokrajinski tajnik za gospodarstvo Jovan Vujičić u uvodnoj je riječi kazao kako Izvršno vijeće Vojvodine nema većih primjedbi na Prijedlog zakona, ali da se dio autoceste kroz Vojvodinu ne treba graditi iz koncesije, već iz kredita. Taj stav je obrazložio s dva argumenta: prvo, prema Vladinom prijedlogu koncesionar bez ikakvog ulaganja dobiva na korištenje već izgrađeni dio ceste Horgoš-Novi Sad-Beograd i most kod

Beške, od kojeg će odmah ubirati sredstva, a po izgradnji drugog mosta na Dunavu kod Beške i druge trase ceste Beška-Novi Sad (što bi se trebalo dovršiti do 2008. godine) koje ćemo izgraditi iz kredita koji ćemo pak mi vraćati, koncesionar će opet ubirati sredstva, a da nije ništa uložio.

Prijedlog Vlade nije sukladan Zakonu o koncesijama koji podrazumijeva da koncesionar izgradi – koristi-vrati ili rekonstruirakoristi-vrati – već da ćemo realizacijom Vladinog prijedloga dobiti i cestu i most koji su izgrađeni sredstvima građana Vojvodine i drugu trasu ceste i mosta kod Beške koji ćemo sami izgraditi kreditima, koje ćemo sami vraćati, rekao je Vujičić. Prema njegovim riječima, drugi razlog u prilog izgradnje ceste sredstvima dobivenim od kredita leži u činjenici da je EU u ožujku redefinirala Koridor 10, kao os multimodalnog transporta koji nama omogućava pristup povoljnim zajmovima Europske investicijske banke i Europske banke za obnovu i razvoj, kazao je Vujičić i dodao kako bi davanjem koncesija domaći izvođači, kojima je Republička direkcija za ceste već dužna tri milijarde dinara, ponovno bili eliminirani s poslova izgradnje autocesti u Srbiji.

Pokraj zastupnika vladajuće koalicije, za prijedlog su glasali i socijalisti, dok su radikalni najavili da će u Skupštini Srbije glasovati protiv davanja koncesija, ali da su i protiv prijedloga Veća, a kao najčešći argument za takav stav spominjano je »razbijanje jedinstva cestovne mreže u Srbiji«. Jedino su zastupnici DSS-a branili Vladin prijedlog, navodeći kako su koncesije najbrži način za izgradnju cesti, ali i jedan od najznačajnijih oblika stranog ulaganja. Na Skupštini se također raspravljalo i o sedam amandmana na prijedlog zakona o javnim cestama, koji se odnose na način raspodjele novca od naplaćene naknade za ceste, a jednim od amandmana predviđeno je i formiranje vojvođanskog javnog poduzeća za ceste, čiji bi osnivač bila Skupštine

APV.

Najviše polemike izazvao je amandman kojim se predviđa da se naknada za održavanje državne ceste obračunava i na plaćuje iz cijene derivata nafte i auto-plina u iznosu do 25 posto (točan postotak se utvrđuje svake godine) od njihove maloprodajne cijene, što su neki od zastupnika protumačili kao novi financijski udar na ci-

Osnovati Vojvođansko javno poduzeće za ceste

jenu goriva i neizbježno poskupljenje. Pokrajinski tajnik Jovan Vujičić je rekao kako se ovim prijedlogom ne predviđa povećanje cijena goriva, jer građani u Srbiji već plaćaju gorivo po ekonomskim cijenama, nego da se radi o preraspodjeli novca, kako bi se sredstva koristila za financiranje, izgradnju i održavanje cesta.

BESPLATNA PRAVNA POMOĆ: Prijedlog pokrajinskog ombudsmana Petra Teofilovića o davanju preporuke lokalnim samoupravama u Vojvodini o osnivanju besplatne pravne pomoći za građane lošijeg materijalnog stanja izazvao je maratonsku raspravu na Skupštini. Poslanici SRS-a su imali najviše primjedbi na prijedlog preporuke, ali se pri glasanju nisu izjašnjavali. Oni su smatrali da će otvaranje ureda za pravnu pomoć predstavljati novi trošak za ionako siromašne općinske proračune, jer je i za tu besplatnu pravnu pomoć neophodno zaposliti najmanje dvoje ljudi.

Zastupnik DS-a Dragoljub Petrović istaknuo je kako se radi samo o preporuci,

Trećina će primati plaće:
zastupnici Skupštine APV

dakle o neobvezujućem aktu, ali i da je vojvođanska administracija spremna pronaći novac za financiranje zaposlenih, naglašavajući kako je formiranje ovih ureda od interesa za građane Vojvodine, jer se na taj način iskazuje briga za sve, pa i za one najsiromašnije građane.

Prema riječima ombudsmana Petra Teofilovića, odabiru ljudi, koji će obavljati ovu djelatnost, kao i formiranju i koncipiranju rada službi trebala bi se priključiti Odvjetnička komora Vojvodine.

RADNA KNJIŽICA U BANOVINI: Skupština je prihvatila prijedlog Administrativnog odbora da na stalni rad, uz predsjednika i potpredsjednike Skupštine i

Ceste iz kredita, ne iz koncensija:
poluautocesta kroz Vojvodinu

predsjednike pojedinih skupštinskih odbora, može biti primljeno i do 30 posto za zastupnika. Do kraja tekuće proračunske godine, ili u najboljem slučaju samo do reblansa ovogodišnjeg proračuna, radnu knjižicu u Banovini moći će predati do deset posto zastupnika jer toliko dozvoljava prilike u pokrajinskoj kasi za 2005. godinu.

Na osnovi odluke o pravima zastupnika vojvođanski zastupnici imaju pravo na za-

stupnički dodatak, naknadu neostvarene zarade zbog sudjelovanja u radu Skupštine, besplatan prijevoz, dnevnice, naknadu prenoćišta, kao i druge naknade i ostala primanja. Zastupnik koji bude u stalnom radnom odnosu u Skupštini, prema riječima predsjednika Administrativnog odbora *Mirka Bajića*, neće moći biti zaposlen u nekoj drugoj organizaciji, niti će više imati pravo na dnevnice, odnosno naknadu za putne troškove, već će dobivati plaću u stalnom mjesečnom iznosu i imat će pravo na zastupnički dodatak u stalnom mjesečnom iznosu za obavljanje zastupničke dužnosti u visini od 35 posto od plaće predsjednika odbora Skupštine na stalnom radu. Tako će za mjesečnu plaću jednog

zastupnika, s koeficijentom 6,00 u bruto iznosu biti potrebno 63,7 tisuće dinara.

Skoro 28 točaka dnevnog reda, koje su bile posvećene razrješenjima i imenovanjima upravnih i nadzornih odbora javnih poduzeća i institucija čiji je osnivač Skupština, Fonda za razvoj Vojvodine, Garancijskog fonda Vojvodine, Fonda za razvoj neprofitnog sektora Vojvodine, JP »Zavod za urbanizam Vojvodine«, Turističke organizacije Vojvodine, Pedagoškog zavoda Vojvodine i Zavoda za kulturu Vojvodine, te Direkcije za robne rezerve Vojvodine, također su izglasane uz odsustvo zastupnika SRS-a. Na sjednici je prihvaćeno izvješće Garancijskog fonda AP Vojvodine za prošlu godinu, kao i financijsko izvješće tog fonda za 2004. godinu. ■

BAŠ SVE ZA POLJOPRIVREDU

24000 Subotica, Segedinski put 90. (zgrada bivšeg Aurometala)
Tel/Fax: (024) 548-241 - www.skalogreen.co.yu, E-mail: office@skalogreen.co.yu

SUPERMARKET ZA VAŠU FARMU, BAŠTU I DVORIŠTE

PONUDA

CENE

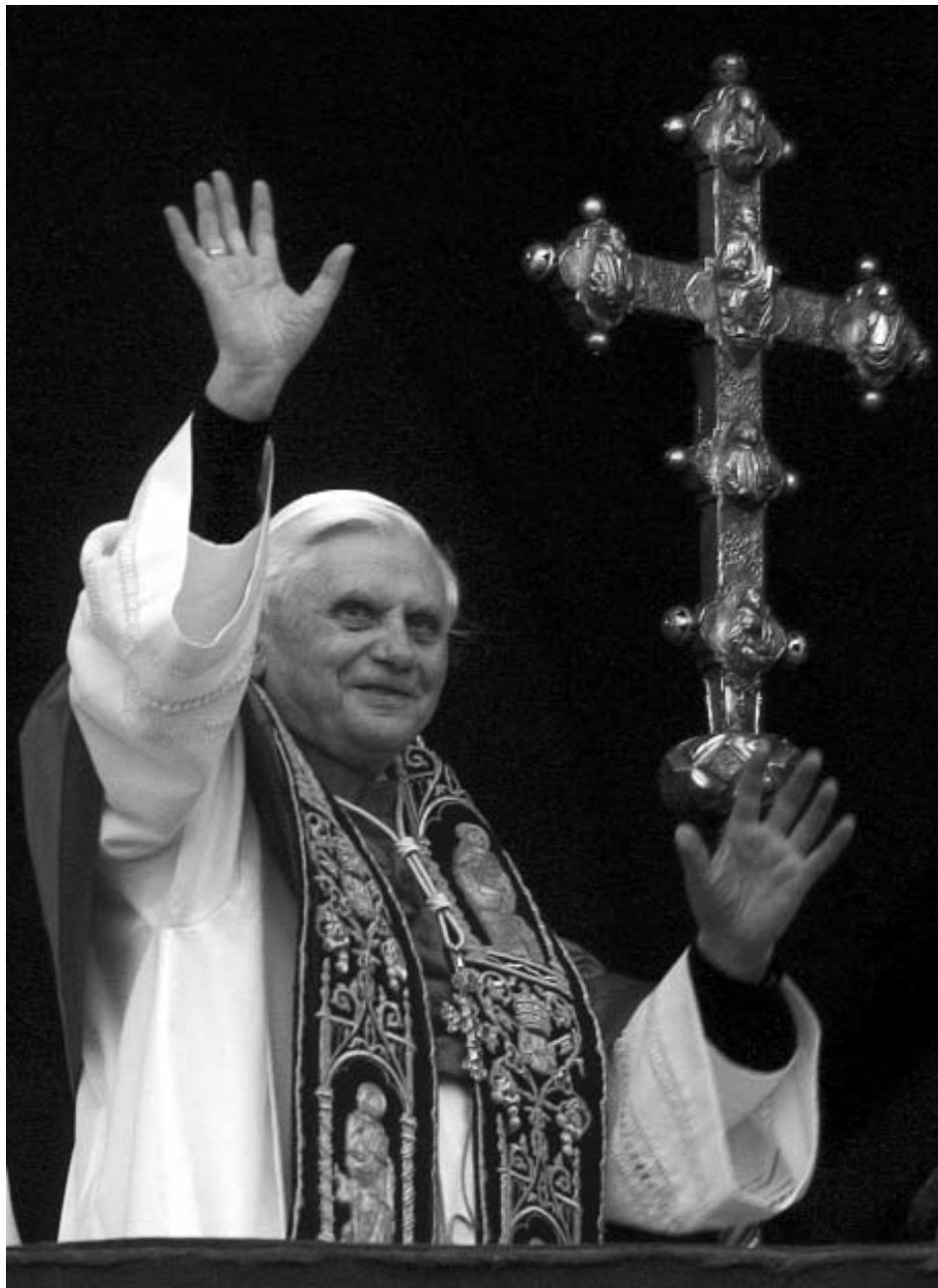
MALOPRODAJA I VELEPRODAJA

<ul style="list-style-type: none"> - NAVODNJAVANJE - SEMENA - ĐUBRIVA - SUBSTRATI - ZAŠTITNA SREDSTVA - FOLIJE 	<ul style="list-style-type: none"> - MREŽE I DŽAKOVI - KANAPI I VEZIVA - "TESA" TRAKE - PLASTIČNI KONTEJNERI - BOJE I LAKOVI - ELEKTRO MATERIJAL 	<ul style="list-style-type: none"> - SIJALICE - HTZ OPREMA - RUČNI I ELEKTRIČNI - PROFESIONALNI ALATI - ŠRAFOVI I EKSERI - VODOVODNI MATERIJAL
--	--	--

Nakon četvrtog glasovanja u Sikstinskoj kapeli Nijemac Joseph Ratzinger poglavar Katoličke crkve

Novi Papa Benedikt XVI.

*Prve reakcije pokazuju da će Ratzinger biti drukčiji Papa od Ivana Pavla II., možda manje karizmatičan, ali nikako ne i manje snažan * Crkva je brzim izborom Svetoga Oca željela dokazati jedinstvo i spremnost na izazove nakon velikog Pape Ivana Pavla II.*

Njemački kardinal *Joseph Ratzinger* izabran je za novog papu na jednoj od najkraćih konklava u povijesti. Nakon četvrtoga glasovanja kardinali su u Sikstinskoj kapeli odlučili da na vrhu Katoličke crkve ubuduće bude Ratzinger, koji je izbor prihvatio i uzeo ime *Benedikt XVI.*

Bijeli dim pojavio se iz dimnjaka Sikstinske kapele u utorak 19. travnja u 17.52 sati, nakon toga su se čula i zvona s bazili-

ke sv. Petra, a zatim su počela zvoniti i zvona u svim rimskih crkvama. Nešto prije 19 sati zazvonila su zvona i u katoličkim crkvama u Srbiji i Crnoj Gori.

OČEKIVANI IZBOR: Na balkonu bazilike sv. Petra prvo je stigao čileanski kardinal *Jorge Arturo Medina Estevez*, koji je objavio *Habemus papam* (imamo Papu) te je predstavio kardinala *Joseph Ratzinger*-a.

Joseph Ratzinger (78) pojavio se na bal-

Prvo obraćanje novoga Pape Izabrali su mene, jednostavnog i poniznog

»Nakon velikog pape Ivana Pavla II., gospoda kardinali izabrali su mene, jednostavnog i poniznog radnika u vinogradu Gospodnjem. Tješi me činjenica da Gospodin zna djelovati i s nedovoljnim sredstvima. Nadasve se pouzdajem u vaše molitve. U radosti uskrsloga Gospodina idemo s povjerenjem u njegovu pomoć i s vjerom u njegovu svetu majku Mariju, koja je na našoj strani. Hvala vam«, rekao je papa Benedikt XVI.

konu bazilike sv. Petra u 18.50 sati, nasmi-ješen, uz buran pljesak i odobravanje vjernika koji su ispunili do posljednjeg mjesta veliki trg. Bio je to veliki trenutak za sve koji su se našli na trgu, a nakon što je Ratzinger rekao »Draga braćo i sestre« prolomio se još veći pljesak. »Nakon velikog Pape Ivana Pavla II. gospoda kardinali izabrali su mene«, rekao je novi Papa, uz skandiranje nazočnih.

U vrlo kratkom obraćanju vjernicima novi papa se zahvalio Bogu, a zatim je izrekao molitvu i desetak minuta kasnije napustio balkon.

Izbor *Joseph Ratzinger*a nije neočekivan, jer je bio jedan od najčešće spominjanih kardinala, kao mogući nasljednik *Karola Wojtyły*. Kao dekan Kolegija kardinala vodio je sve najvažnije poslove, uz *amerlenga*, nakon smrti Ivana Pavla II. Bio je, inače, vrlo blizak *Papi Wojtyli*, koji mu je povjeravao najosjetljivije poslove u kuhinji.

Na dan početka konklave, na misi za budućeg papu, Ratzinger je jasno izložio svoj »program«, zauzimajući se za stare vrijednosti i oštro kritizirao neke pojave u društvu.

PREDVODNIK KONZERVATIVACA: Ratzinger važi za predvodnika konzervativne struje, i prve reakcije u Vatikanu ukazuju na to da će vjerojatno biti vrlo rigorozan prema svim pokušajima reforme. U svakom slučaju, bit će to drukčiji papa od Ivana Pavla II., možda manje karizmatičan, ali nikako ne i manje snažan. Kardi-

nali, koji su pratili obraćanje novog Pape vjernicima s balkona bazilike, bili su zadovoljni, smješkali su se, jer očito dileme nisu bile tako velike.

Prije konklave pretpostavljalo se da će milanski kardinal *Carlo Maria Martini* biti »protuteža« Ratzingeru u prvom odmjerenju snaga, ali se odmah pokazalo da je Ratzinger mnogo jači. Bez obzira što su mnogi očekivali papu Talijana nakon Pape Poljaka, koji je prekinuo 400 godina dugu tradiciju da Crkvu vodi Talijan, odluka je pala na Nijemca.

Novi je Papa godinama bio čuvar crkvene doktrine na položaju pročelnika kongregacije za nauk vjere (bivša inkvizicija) na koju je došao 1981. zamijenivši bolesnog hrvatskog kardinala *Franju Šepera*.

Prve reakcije vjernika na Trgu sv. Petra ukazuju na to da Talijani s mnogo ljubavi prihvaćaju novog Papu, bez obzira na to što nije Talijan. Ratzinger je i dosad imao velik broj pristaša, koji su i putem interneta, a i organizirani u skupine, zagovarali izbor njemačkog kardinala.

Ratzinger je rođen 1927. godine u Marktl am Inn, malome mjestu u Bavar-skog. Nakon teološkog studija i

svećeničkog zaredenja, predavao je katoličku teologiju na Teološkom fakultetu u Münchenu, Bonnu, Münsteru, Tübingenu i Regensburgu. Bio je savjetnik kardinala *Frindsa* za vrijeme Drugog vatikanskoga koncila. Münchenski nadbiskup postao je 1977., a 1981. je proglašen prefektom Kongregacije za nauk vjere. Smatra se da je to jedno od najvažnijih mjesta u kuriji, neka vrsta ideologa Crkve.

Čini se da je Crkva željela brzim izborom pape dokazati jedinstvo i da je spremna na izazove nakon velikog Ivana Pavla II.

BORAC ZA MIR I ČUVAR DOKTRINE: Dakle, 115 kardinala iz 52 zemlje dalo je najmanje 77 glasova Ratzingeru. Očito je između tzv. progresista i tzv. konzervativaca pobijedila konzervativna crta Ratzingera koji se svijetu predstavio u ponedjeljak oštrom homilijom tijekom mise »Pro eligendo Romano pontifice« i tada je odbio naziv fundamentalista za čuvanje crkvene doktrine.

Podsjetimo da je kazao da u Crkvi ima prljavština i da nalikuje na barku koja pušta na sve strane. Očito je dokazao i tim riječima volju da drži kormilo Crkve na

Lazo Vojnić Hajduk, predsjednik Izvršnog odbora HNV-a

Radujemo se novome Papi!

»Mala skupina kršćana katolika iz Srbije i Crne Gore pridružuje se svojoj velikoj obitelji u Katoličkoj crkvi i raduje se novom papi Benediktu XVI. U ime Hrvata i Izvršnog odbora Hrvatskog nacionalnog vijeća, čestitam *Josephu Ratzingeru* na izboru za Papu i želim da mu Bog podijeli obilje milosti i blagoslova kako bi mogao voditi nas i čitavo čovječanstvo prema ostvarenju punine života.«

njezinu temeljnom pravcu jer je sve vjetrove i filozofska strujanja osudio zbog skretanja misli i pojedinih kršćana.

Kardinali koji su birali papu na neki su način predstavljali svjetski parlament. Imenuje ih papa, ali mnogi kardinali nisu istomišljenici s papom koji ih je odjenuo u crvenu odoru.

Ratzinger je jedan od dvojice među 115 kardinala izbornika koga nije imenovao Ivan Pavao II. već Pavao VI. Izborom imena Benedikt vjerojatno je htio naznačiti i da će slijediti put Benedikta XV., denovskog kardinala, koji je za rat kazao da je nepotrební pokolj te je osudio i moderni zam.

Dakle, Papa Ratzinger će biti veliki borac za mir u čemu će dakako slijediti i Ivan Pavao II., ali i čuvar crkvene doktrine. On je najstariji papa od 1730. godine kada je za papu izabran *Clement XII.* koji je također imao 78 godina.

K. M.

Ivo Sanader, predsjednik Vlade Hrvatske

Odnos Vatikana prema Hrvatskoj isti

Čestitajući kardinalu Ratzingeru na izboru za novog Papu, hrvatski premijer *Ivo Sanader* rekao je u utorak navečer kako ne očekuje da će Vatikan sada promijeniti odnos prema Hrvatskoj, jer Sveta Stolica izborom novog Pape ne mijenja svoju vanjsku politiku.

»Uvjeren sam da će novi Papa nastaviti putem kojim je išao Ivan Pavao II., kojem je bio najbliži suradnik. Činjenica da novi Papa dolazi iz Njemačke, koja je zainteresirana za stabilnost u ovom dijelu Europe, također upućuje na zaključak da ne treba očekivati promjene u odnosu Vatikana i Hrvatske«, rekao je Sanader. Dodao je da se, kao premijer, veseli suradnji sa Svetom Stolicom kakva je bila dosad, a kao vjernik očekuje da će Papa Benedikt XVI. voditi Crkvu kao što je bila vođena dosad, da će biti otvoren za dijalog s drugim religijama i ateistima, te nastaviti putem ekumenizma.

Hrvoje Prčić, glavni i odgovorni urednik hrvatskog lista »National Geographic«

Izložba stiže u Suboticu

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Hrvatsko izdanje »National Geographica« od trenutka svog pokretanja i početka izlaženja trenutno je osvojilo zaljubljenike ovog časa koji su ga godinama čitali na engleskom ili nekom drugom od brojnih jezika na kojima je ovaj mjesečnik desetljećima prisutan na svjetskoj pozornici. O planovima i budućnosti njegovog uspješnog djelovanja na hrvatskim i susjedskim prostorima, koji su usko povezani i s našim okruženjem, porazgovarali smo s *Hrvojem Prčićem*, glavnim i odgovornim urednikom hrvatskog izdanja.

nas stimulira da budemo bolji svakim novim mjesečnim izdanjem.

► Hrvatsko izdanje »NG«-a nije usko vezano isključivo za prostor matične države, već na svojim stranama prati i bilježi interesantnosti i iz regije koja okružuje Hrvatsku.

Nastojimo da se sve više usredotočujemo na praćenje svega onoga što se zbiva i u SiCG, BiH i Sloveniji, te istražujemo prirodna blaga naših najbližih susjeda s kojima dijelimo regiju u kojoj se i sami nalazimo. Težnja i želja za pojačavanjem regionalnog utjecaja nameće se sama po sebi

Moja povezanost sa subotičkim rodnom krajem, koju genetski vučem još od svog dide i oca, književnih i kulturnih radnika svog vremena, uzrokovali su da naš pokret prema regiji i okruženju u kojemu se nalazimo, započnemo upravo iz Subotice i tako će prva naša izložba izvan Hrvatske biti na sjeveru Bačke. Izložba bi trebala biti otvorena početkom lipnja i bit će realizirana zahvaljujući krasnoj suradnji koju smo uspostavili s uposlenicima u Gradskom muzeju, a direktan povod je i proslava Svjetskog dana zaštite okoliša.

► O kakvim se fotografijama radi i što će posjetitelji izložbe moći vidjeti na njoj?

Izložene fotografije, kako već sam naslov izložbe govori, predstavljaju lepezu raznolikosti tema kojima se »NG« bavi i prikazuju majstorstvo umijeća njegovih fotografa. Na tim velikim fotografijama nalazi se sumirani prikaz prirode oličene u flori i fauni, ali i sociološko-antropološki pristup svemu onome što je čovjek uspio stvoriti svojim djelovanjem u suradnji s prirodom.

► Koliko je planirano trajanje izložbe i hoće li je pratiti još neki dodatni sadržaji?

Planirano je da izložba traje dvadesetak dana, a što se tiče dodatnih programa još uvijek se dogovaramo o detaljima koji bi mogli pratiti ovaj vrijedni kulturni događaj koji je, primjera radi, tijekom hrvatske turneje pogledalo više od 40.000 ljudi. Također planiramo tijekom izložbe promovirati lipanjski broj »National Geographica« u kojemu će biti objavljena tema o Đurđinu, koji smo izabrali zbog u svijetu jedinstvene slamarske tehnike potekle iz ovog kraja, također u ovom lijepom mjestu na sjeveru Bačke se nalazi jedinstveni križni put urađen u ovom specifičnom umjetničkom izrazu i na koncu tu je i jedini muzej Hrvata Bunjevaca. Što bi pjesnik rekao »mi smo mala grana, ali fina« i željeli bismo tu hrvatsku granu, koja živi na sjeveru Bačke i koja je svoju tradiciju odnjegovala tijekom nekoliko stoljeća od dolaska na ove prostore, vjerno prikazati i predstaviti svijetu na stranicama »National Geographica«.

Redakcija lista »National Geographic«

► Prošlo je nešto više od godinu dana od kada je hrvatsko izdanje »National Geographica« započelo s radom. Kako ocjenjujete protekli period u kojemu je »NG« zaživio na našim prostorima?

Prilikom pokretanja hrvatskog izdanja »NG«-a očekivali smo lijepi prijam budućeg čitateljstva, ali nismo očekivali da ćemo biti ovoliko lijepo prihvaćeni. U ovom trenutku smo u punoj fazi svog kreativnog, koji se ponajviše reprezentira s kvalitetnim reportažama koje imamo iz broja u broj, i komercijalnoga rada, oličenog u izvrsnim rezultatima na tržištu. Nagrada, koju smo prošle godine dobili kao najbolje neameričko izdanje, još više

na osnovi brojnih pisama koje redovito dobivamo od čitatelja iz nabrojanih država, koji uz riječi pohvala i sugestija često traže i pozivaju nas da dođemo i zabilježimo ljepotu njihovih krajeva. Tako je ovoga trenutka u pripremi nekoliko reportaža iz regije, naši ljudi su na terenu i pripremaju materijale koji će biti objavljeni u sljedećim izdanjima »NG«-a na hrvatskom jeziku.

► U sklopu spomenute intencije u pripremi je izložba »100 najboljih fotografija »NG« koja bi se poslije uspješne turneje po Hrvatskoj trebala uskoro postaviti u Subotici. Za kada je planiran taj značajni kulturni događaj?

O pokušaju normiranja bunjevačkog dijalekta

Nepoznata praksa u Europi

»Bunjevački govor još uvijek živi u narodu, a različito se govori na raznim lokalitetima, što znači da ne postoje standardi i norme, a meni nije poznat niti jedan slučaj normiranja nekog dijalekta u Europi«, kaže Hilda Hajnrich * »Primarno je izučavati standardni jezik, a možda tek kasnije izučavati i bunjevački govor u nastavi, jer je ikavski izraz imanentan dijalekt hrvatskoga književnog jezika«, mišljenja je Adrijana Vojnić Hajduk

Nakon što su u Službenom glasniku Republike Srbije – Prosvetnom glasniku, 18. veljače 2005. godine objavljeni program, cilj, zadaci i operativne zadaće tzv. bunjevačkog jezika s elementima nacionalne kulture za prvi, drugi i treći razred osnovne škole, uslijedile su reakcije od strane DSHV-a, hrvatskih udruga i uglednih pojedinaca i javnih djelatnika hrvatske zajednice, na pokušaj uvođenja tzv. bunjevačkog jezika kao nastavnog predmeta u osnovne škole u Subotici.

U slijedu takvih reakcija, svoje mišljenje za »Hrvatsku riječ« iznosi nekoliko poznavatelja ove oblasti: profesorica književnosti u mirovini Hilda Hajnrich, profesorica španjolskog jezika i književnosti Adrijana Vojnić Hajduk, vrstan poznavatelj bunjevačkog govora Alojzije Stantić i također dobar znalac ovoga dijalekta Petar Kuntić.

NOVOŠTOKAVSKI IKAVSKI DIJALEKT: »Volim čuti bunjevački govor i smatram da taj regionalni govor treba očuvati, ali o bunjevačkom govoru ne može biti riječi kao o priznatom jeziku i zbog toga je neprimjeren pokušaj uvođenja tzv. bunjevačkog jezika u školski program«, kaže Hilda Hajnrich. »Bunjevački govor još uvijek živi u narodu, a različito se govori na raznim lokalitetima, što znači da ne postoje standardi i norme. Bunjevački govor je novoštokavski ikavski dijalekt, a meni nije poznat niti jedan slučaj normiranja nekog dijalekta u Europi. U materijalu programa, ciljeva, zadataka i operativne zadaće takozvanog bunjevačkog jezika s elementima nacionalne kulture za prva tri razreda osnovne škole vrlo je čudno što je navedeno da bi se djeca u prvom razredu služila ćirilničnim pismom pri obradi književnih tekstova, u pismenim vježbama i pismenom izražavanju, a jedna od operativnih zadaća je težnja obogaćivanju materinjeg jezika, pa se pitam iz koje literature, kada se u tom materijalu za literaturu ne preporučuju primjeri

ce čak ni djela Ivana Antunovića, Blaška Rajića ili Balinta Vujkova«.

JEZIČNO PODVAJANJE HRVATA: Alojzije Stantić smatra da je »Rečnik bačkih Bunjevaca« Marka Peića i Grge Bačlije, kao rječnik koji tretira dijalektalni izraz, manjkav, jer se na tom rječniku nije radilo sustavno, a taj se rječnik također preporučuje kao literatura za učenike.

se bunjevački govor možda mogao izučavati kao dijalekt u višim razredima osnovne škole u sklopu nastave na hrvatskom jeziku.

»Primarno je izučavati standardni jezik, a možda tek kasnije izučavati i bunjevački govor u nastavi, što je posve logično u kontekstu postupnosti, jer je ikavski izraz imanentan dijalekt hrvatskoga književnog

Razgovor o jeziku i dijalektu

»Velika neozbiljnost je također upućiva - nje na raznu literaturu, recimo na Ezopove 'Basne' ili 'Bajke' braće Grim, jer se u materijalu ne navodi izdavač, kao ni godina objavljivanja tih djela, iz čega proizlazi pitanje jesu li ta djela tiskana na ekavici ili možda ijekavici? Ako je to tako, onda opet slijedi pitanje hoće li se ta djela prevoditi na ikavicu? Cijeli materijal programa tzv. bunjevačkog jezika za prvi, drugi i treći razred osnovne škole vrvi nelogičnostima, a upadljivo je mnogo i pogrešaka u tekstu zbog nepoznavanja ikavskog dijalekta«, kaže je Alojzije Stantić.

NEPOZNATA PRAKSA U SVIJETU: Adrijana Vojnić Hajduk napominje kako bi

jezika. Niti jedan dijalekt nije normiran i meni nije poznato postojanje takve prakse u svijetu, dakle ne može se govoriti o bunjevačkom jeziku, jer je bunjevački govor hrvatski dijalekt«, smatra Adrijana Vojnić Hajduk.

O tzv. bunjevačkom jeziku Petar Kuntić, također dobar poznavatelj ovoga narječja, iznosi mišljenje kako bi se dijalekt možda mogao izučavati u višim razredima osnovne škole u okviru nastave na hrvatskom jeziku. »Pokušaj uvođenja tzv. bunjevačkog jezika u nastavu je pokušaj jezičnog podvajanja hrvatske manjine u Vojvodini«, tvrdi Kuntić.

Z. Sarić

Prvi subotički sajam obrazovanja

Neka izabere tko što voli

Sajam je otvorio pokrajinski tajnik za upravu, propise i prava nacionalnih manjina dr. Tamás Korhecz, koji je istaknuo kako će dobrim izborom škole učenici dobiti konkurentno znanje koje će im osigurati uspjeh u društvu, dok se s druge strane i škole moraju natjecati, te dokazati da su najbolje

Piše: Olga Perušić

U preponoj Dvorani sportova u Subotici učenici osmih razreda osnovnih škola ove su godine po prvi puta imali prigodu vidjeti ponudu srednjih škola i bolje se informirati o tome što u kojoj školi mogu naučiti, te poslije završetka naobrazbe raditi.

U utorak i srijedu 12. i 13. travnja održan je prvi Sajam subotičkih srednjih škola. Cilj ovog dvodnevnog sajma bio je da se učenicima osmih razreda i njihovim roditeljima predstave mogućnosti svih srednjih škola.

uspjeh u društvu, dok se s druge strane i škole moraju natjecati, te dokazati da su najbolje.

Otvoranje svečanosti uljepšali su učenici Kemijske srednje škole, koji su priredili modnu reviju.

Tijekom ova dva dana pristizali su učenici osmih razreda iz svih škola, a starije generacije učenika srednjih škola bili su im na raspolaganju kako bi im odgovorili na pitanja.

Po riječima članice Općinskog vijeća zadužene za obrazovanje *Edite Molnár*

latinskog, zatim modernih jezika, a tu su i drugi predmeti od kojih su glavni vjeronauk i povijest. Mogućnosti studiranja po završetku Paulinuma su veoma velike: mogu se upisati teološke studije, filozofske studije, te povjest, a učenici mogu studije nastaviti i na medicini s polaganjem razlike predmeta kao što su fizika i kemija.

EKONOMSKA ŠKOLA: Srednja ekonomska škola »Bosa Miličević« nudi naobrazbu u dva profila: prvi, ekonomija, pravo i administracija, te drugi, trgovina, ugostiteljstvo i turizam. Od sljedeće godine otvorit će se jedan eksperimentalni odjel za obrazovanje bankarskih službenika, koji će biti po novom nastavnom planu, što podrazumijeva mnogo praktičnog rada.

ŠKOLSKI CENTAR: Škola za naobrazbu i odgajanje slušno oštećenih osoba postoji već 57 godina, a sastoji se od predškolske, osnovne i srednje obrazovne razine. Ova škola posjeduje internat u kojem djeca i borave, a obrazovni profili su strojarstvo, stolarstvo, grafičarstvo, tekstilstvo i zlatarstvo. Tehnička opremljenost škole je na visokoj razini, sve učionice imaju audio vizualne aparate i djeca preko svojih slušalica slušaju nastavu koja je tehnički podešena na pojedinačno potrebnu frekvenciju tonova.

MEDICINSKA ŠKOLA: Medicinska je škola uspjela svojim štandom privući veliku pozornost. Naime, učenici su pokazivali izravno vađenje krvi, davanje infuzije, posjetiteljima su mjerili krvni tlak, frizeri su se postarali napraviti zainteresiranima frizure, a fizioterapeutkinje su opuštale posjetitelje ugodnim masažama.

GIMNAZIJA: Osnovana još u 18. stoljeću, danas moderna gimnazija nosi naziv »Svetozar Marković«. Ova srednja škola će i ove godine upisati isti broj učenika, ali više u korist društvenog u odnosu na prirodno-matematički smjer. Na štandu su se predstavili mnogobrojnim dvojezičnim predstavama, a učenici završnih razreda su otkrili kako je ovo škola za đake koji su spremni osvajati nova znanja, iako nije to-

Svoje štandove imalo je 11 srednjih škola: Tehnička, Politehnička, Ekonomska škola, Gimnazija, Medicinska, Muzička, Kemijska škola, Jezična gimnazija, Biskupska klasična gimnazija, Škola za slušno oštećene osobe i Specijalna škola »Žarko Zrenjanin«, a svoj štand je imala i Nacionalna služba za zapošljavanje.

Sajam je otvorio pokrajinski tajnik za upravu, propise i prava nacionalnih manjina dr. Tamás Korhecz, koji je istaknuo kako će dobrim izborom škole učenici dobiti konkurentno znanje koje će im osigurati

Pintér, osiguran je bio autobusni prijevoz za oko 1.500 učenika. Lokalna samouprava je zainteresirana, kako je rekla, da sva djeca pronađu sebi odgovarajuće zanimanje u nekoj od subotičkih srednjih škola, kako bi bili što manji izdaci Općine za prijevoz učenika u druge općine.

PAULINUM: Dvojezična katolička gimnazija »Paulinum« po nastavnom planu na hrvatskom i mađarskom jeziku od nedavno je priznata od strane države. Biskupska klasična gimnazija usmjerena je izučavanju klasičnih jezika, prije svega grčkog i

liko teško gradivo kao što svi misle.

DJECA S POSEBNIM POTREBAMA:

Školu »Žarko Zrenjanin« pohađaju djeca s posebnim potrebama. Ova škola obuhvaća ujedno i osnovnu i srednju naobrazbu. Organizirana je u nekoliko područja rada: strojarstvo i obrada metala, tekstilstvo i kožarstvo, te poljoprivreda gdje spada proizvodnja i prerada hrane. Po završetku školovanja djeca dobivaju odgovarajuće diplome. Naime, a ova srednja škola stupnjuje svoju naobrazbu te se može pohađati dvogodišnje i trogodišnje školovanje. Ovoj se djeci pruža stručna pomoć pri učenju, a veliki je naglasak na izravnom praktičnom radu.

MUZIČKA ŠKOLA: Muzička se škola predstavila na sajmu kamernom skupinom koja radi skupa u istom sastavu već godinu dana. Profesorica tambure *Mira Temunović* pohvalila je organiziranje sajma, te je istaknula kako joj je drago što i ovi učenici imaju prigodu pokazati svoje umijeće, jer se mnogi ljudi s ovom školom i ovom specifičnom profesijom još nisu susreli. Pomoćnik ravnatelja *Đuro Molnar* predstavio je ovu najstariju školu glazbe u SiCG. Ponudeni odsjeci su vokalne instrumentalni tj. glazbeni izvođači ili solo pjevači i teoretski odjel za glazbenog suradnika.

NACIONALNA SLUŽBA ZA ZAPOSŁJAVANJE: Subotička filijala ove službe također je imala štand na kojem je ponudila detaljne informacije o profesionalnoj orijentaciji, zatim o profesijama u kojima se lakše ili teže pronalazi zaposlenje i općenito o tržištu rada i aktualnim podacima o traženim profilima.

KEMIJSKO-TEHNOLOŠKA ŠKOLA:

»Lazar Nešić« je predstavila pedagoginja *Zdenka Vojnić Tunić*, koja je istaknula kako će od ove godine krenuti s radom novi profil – tehničar za zaštitu životnog okoliša, u okviru područja rada kemija i nemetali. Za ovim profilom postojat će velika potražnja, ukoliko želimo surađivati s Europskom unijom koja veoma brine o zaštiti okoliša.

MEŠC: Ova škola podrazumijeva strojar -

računalska tehnikom, i sl. Ova škola upisuje ukupno 560 učenika, a izučavanje uglavnom svih obrazovnih profila radi se na računalima. Veoma je velik naglasak na praksi, do sada se ona odvijala u gospodarskim poduzećima, ali nažalost gospodarstvo danas slabo radi te se tako učenici sve više vraćaju u školske radionice.

POLITEHNIČKA ŠKOLA: Smjerove visokogradnje, hidrogradnje, te razne vrste zidarskih zanata, šumarstva i obrade drve-

stvo, elektrotehniku i promet, a na štandu su se predstavili učeničkim eksponatima, semaforom, upravljanim kontrolorima, robot rukom, programiranim autićem,

ta, nameštaja i enterijera, i grafičarstvo nude Politehnička srednja škola. Učenici su nam ukratko ocijenili svoju školu riječima: ne uči se puno, ali se mnogo crta. ■

Službeni početak Dužijance 2005.

Blagoslov žita na Markovo

BIKOVO – Najveća manifestacija žita i kruha u državi nekadašnjoj i sadašnjoj je Dužijanca u Subotici. U okviru žetvenih svečanosti »Dužijanca – 2005« početni, prvi događaj je blagoslov žita na sv. Marka, 25. travnja na Bikovu.

S početkom u 17 sati u župnoj Crkvi Blažene Djevice Marije na nebo uznesene, župnik *vlč. Julije Bašić* služit će sv. misu za usjeve i plodove zemlje. U 17,30 formirat će se povorka ispred župne crkve, koja će u 17,40 krenuti glavnom bikovačkom cestom prema Subotici. Kod Vojvođanske ulice skreće se desno do prve njive s desne strane.

U 18 sati je blagoslov mladog žita na združenim njivama *Josi-pa Rajčića, Stanke Kujundžić i Antuna Gabrića*. Na toj će se nji- vi 9. srpnja održati natjecanje risara.

»Pozivamo sve mještane i stanovnike susjednih mjesta da dođu na blagoslov žita, pa da skupa započnemo Dužijancu 2005«, poručuje *Grgo Kujundžić*, predsjednik Organizacijskog odbora »Dužijance 2005«.

Poslije blagoslova žita gosti će biti primljeni na salašu Tikvic- ki, kod veterinarske ambulante.

H. R.

Novi nasadi na padinama Drenovštine

Đakovačka vina izuzetne kvalitete

ĐAKOVO – Kontinentalna hrvatska vina sve su cjenjenija u nas i šire, pa tako đakovačka vrhunska vina sve češće bilježe odlične rezultate na poznatim i priznatim natjecanjima i sajmovima. Na nedavno održanoj zagrebačkoj »Vino viti« osvojili su šampionsku titulu s Chardonayom 2003 – Sur lie, a znamo da je zagrebačka smotra vina poznata u nas i u svijetu. »I nije to sve« kaže *Blaženka Mandarić*, enolog i tehnolog »Đakovačkih vina« d. d. »na Sajmu u Splitu također smo bili šampioni s Vrhunskom graševinom 98. (arhiva) a na nedavnom Sajmu u Mostaru također s Graševinom, vrhunskim vinom iz 83. To je vino za bogove. Čak nekoliko smo godina uzastopno na poznatom Sajmu u Ljubljani osvajali prvo mjesto, a posljednji puta s Traminom 93. i Vrhunskom graševinom 98. Imamo odličan spoj, geografsko porijeklo, vrhunska tehnologija i stručne ljude, i mislim da je to, to«.

RAJ ZA VINOGRAD: Cijeli je kraj Drenovštine živopisan i pitoreskan i kako kaže direktor najvećeg gospodarskog subjekta na ovom području *Josip Garvanović*, da je ovdje šteta sijati tradicionalne ratarske kulture, pšenicu, ječam, kukuruz i suncokret, ovaj je kraj raj za voćnjake i vinograde s blagim padinama i obiljem sunca od jutra do mraka.

»Pa nije slučajno da su na ovim terenima i oko Trnave i naši i biskupijski vinogradi, a povijest nas uči da su te terene prepoznali i naši preci, pa i rimski car Probus još u 3. stoljeću i đakovački biskupi u 13. stoljeću, pa sve otada do današnjih dana teče ta priča o vinu i vinogradarstvu ovoga kraja. Prolazila su stoljeća, prolazile su vojne, mijenjali su se velikaši i gospodari, dolazili novi vlasnici, sve do samostalne neovisne i suverene Hrvatske, ali su ostajala poznata i priznata, kvalitetna i vrhunska vina, đakovačka vina« ističe direktor Garvanović.

»Mi smo nastali u procesu restrukturiranja PIK-a Đakovo 1997. godine i danas djelujemo samostalno kao Đakovačka vina d. d.. Imamo 270 ha rodniha vinograda na

ovim terenima, 108 ha rodniha vinograda na području Općine Trnava, a osim toga tu je i 40 ha vinograda koje obrađuju ljudi ovoga kraja. Što se sortimenta tiče, dominira graševina, zastupljena s negdje 60 posto, iza toga ima 37 ha rizvanca, zatim 30 ha ružice i 20 ha ranjski rizling, a sve ostale sorte, traminac, souvignon, chardonay, crni i bijeli pinot zastupljeni su sa po 5 – 15

Direktor »Đakovačkih vina«: Josip Garvanović

ha. Po razini kvalitete, kod nas su malo zastupljena vina niže kvalitete, tzv. stolna vina, sasvim malo ružice i bijelog stolnog, i više od 85 posto naše proizvodnje su kvalitetna vina gdje prevladava đakovačka graševina i rizling, a 5 – 10 posto su naša vrhunska vina: chardonay, bijeli pinot, graševina, koji su u samoj špici hrvatskih kontinentalnih vina. Prosječna godišnja proizvodnja grožđa kreće se oko 410 vagona, od čega dobijemo 250 – 300 vagona vina odnosno 2,5 – 3,0 milijuna litara kvalitetnoga vina. Naša je vinarija podignuta 1964. godine, kada su napravljeni prvi predaivački kapaciteti od 2 milijuna litara vina, a iza toga 1974. godine pravi se dodatnih 1,6 milijuna litara i 1999. godine ovdje se gradi moderni pogon za hladnu fermentaciju vina, prvi u Hrvatskoj, kapaciteta 820 tisuća litara, tako da su naši ukupni kapaciteti 4,5 milijuna litara za skladištenje vina« kaže Garvanović.

OSVAJANJE TRŽIŠTA: »U tehnološkom smislu Đakovačka vina su u sa-

mom vrhu Hrvatske, a ja mogu reći bez lažne skromnosti da smo prvi po opremi i po kvaliteti. Napravili smo veliki iskorak što se tiče tržišta, jer smo nekad plasirali 1,5 milijun litara vina, a danas smo na razini 2,5 milijuna litara i tu razinu već dugo držimo. Do prije par godina bili smo uglavnom na tržištu Zagreba, no danas smo prisutni diljem Hrvatske, možda nešto

manje od Splita južnije, ali ovih dana upravo osvajamo Dubrovnik. Kad me pitate o širenju površina i novim nasadima, moram reći da smo među prvima pozdravili politiku naše Vlade i Ministarstva poljoprivrede, jer ove naše padine Bogom su dane za vinogradarstvo i voćarstvo. Mi smo odlučili, u dogovoru s vodstvom općine, s kojim dobro surađujemo, i u dogovoru sa Slavonskom bankom, koja nas prati, ući u zajednički projekt podizanja novih nasada. Animirali smo kooperante, ukazali ljudima na mogućnosti ovak-

ve proizvodnje, ali i mogućnosti samoza-pošljavanja, naši su stručnjaci obišli ovaj teren i izabrali 150 ha novih površina koje odgovaraju za vinograde. Početkom veljače je završio natječaj, mi smo osigurali cijepove i ušli u pripremu zemljišta i ovoga proljeća idemo u sadnju novih vinograda. Prošle smo godine podigli 33 ha, ove idemo na 117 ha, a do kraja 2006. biti će još 70 ha. Kreditna linija je vrlo povoljna, rok odgode je 4 godine i idućih 10 je otpлата, a kamata je smanjena na 5,5 posto« pojašnjava direktor Garvanović.

I tako završavamo priču o đakovačkim vinima tipičnog kontinentalnog karaktera koja su pitka, ugodna, svježja i živa, sa sačuvanom rasnom aromom i mirisom grožđa koji dugo ostaju na nepcu svakog poznavatelja i istinskog ljubitelja vina. Probali smo ih, vjerujte nam na riječ, dobro harmoniraju s mnogim jelima, posebice šokačkim delicijama, pa će i Vama podariti prave užitke.

Slavko Žebić

Sastanak Međunarodne Biskupske konferencije svetog Ćirila i Metoda sa Arhijerejskim Sinodom SPC-a

O misiji i pastirskome radu

NOVI SAD – U Vladičanskom dvoru u Novom Sadu 12. travnja je održan drugi sastanak između Međunarodne Biskupske konferencije svetog Ćirila i Metoda i svetog Arhijerejskog Sinoda Srpske pravoslavne crkve.

ZAHVALNOST I ODGOVORNOST:

Prije ovog sastanka Njegova Svetost patrijarh srpski g. *Pavle*, je u Sabornom hramu Svetog Velikomučenika Georgija, služio svetu liturgiju, kojoj su prisustvovali članovi svetog Arhijerejskog Sinoda SPC, članovi Biskupske konferencije svetog Ćirila i Metoda, kao i Visokopreosvećeni mitropolit Francuske G. *Emanuil*, šef Kancelarije Vaseljenske patrijaršije pri Europskoj uniji u Bruxellesu i msgr. *Eugenio Sbarbaro*, apostolski nuncij u Beogradu. Na kraju svete liturgije, vjernicima se prvo obratio episkop bački dr. *Irinej*, domaćin sastanka, potom se vjernicima, koji su ispunili ne samo saborni hram, nego i crkvenu portu, obratio patrijarh srpski *Pavle*, a zatim i nadbiskup beogradski, msgr. *Stanislav Hočevar*, koji je između ostalog rekao: »Najveća radost je naviještati spasitelja svijeta gospodina Isusa Krista. Zato i mi, njegovi učenici, ponizni ali hrabri, okupljeni radi toga, puni smo zahvalnosti ali i straha od odgovornosti da njega propovijedamo. Molimo se Ocu Nebeskom da njegov Duh ispuni naše misli i naša djela«.

Nakon ovih bratskih pozdrava, u Vladičanskom dvoru su održani službeni razgovori. Tema predavanja je bila: »Misija Pravoslavne crkve i Katoličke crkve u ovom povijesnom trenutku, iz perspektive objedinjavanja Europe i procesa globalizacije«. Iscrpnost i sveobuhvatnost predavanja na najaktualniju temu bili su pravo nadahnuće za raspravu u kojoj su od strane Srpske pravoslavne crkve sudjelovali su Njegova Svetost patrijarh g. *Pavle*, preosvećeni g. g. episkopi – niški *Irinej*, bački *Irinej*, šumadijski *Jovan*, budimljansko-nikšićki *Joanikije* i vikarni episkop jегарski g. dr. *Porfrije*, a od strane Biskupske konferencije – predsjednik, mitropolit i nadbiskup beogradski msgr. *Stanislav Hočevar*, nadbiskup barski msgr. *Zef Gaši*, biskup subotički msgr. dr. *Ivan Penzeš*, biskup kotorski msgr. *Ilija Janjić*, biskup zrenjaninski msgr. *Laszlo Huzsvar*, po-

moćni biskup đakovačko-srijemski msgr. *Đuro Gašparović* i predsjednik Katehetskog vijeća Biskupske konferencije prečasni dr. *Andrija Kopilović*.

nost. Predstavници obje Crkve naglasili su da gradeći viziju buduće Europe, kroz jedinstvo u različitosti tradicija i kultura, temelj ujedinjenog kontinenta ne može biti

Ekumenski razgovor u Novom Sadu

DIJALOG: U prvom dijelu predstavnici dviju Crkava su razgovarali o pitanjima vezanim za misiju i pastirski rad, koja se u istoj ili sličnoj mjeri, tiču i pravoslavnih i katolika. Sagledana je i suradnja između dviju Crkava u periodu od prethodnog do ovog sastanka.

U drugom dijelu je razgovarano o konkretnim temama i problemima čije rješavanje treba doprinijeti daljnjem razvoju dobrih među crkvenih odnosa. Zaključeno je da se stavovi dviju Crkava u velikoj mjeri podudaraju, a da će se u slučajevima kada ima razlike u mišljenjima, rješenja tražiti kroz dijalog koji će trajati dok se ne dođe do jedinstvenog rješenja. Poseban ton razgovoru, u kontekstu uvodnog predavanja mitropolita *Emanuila*, dale su i riječi nedavno preminulog pape *Ivana Pavla II.* da Europa treba disati na oba plućna krila i da u tome Pravoslavna crkva i Katolička crkva preuzimaju posebnu odgovor-

postavljen bez ključnog duhovnog doprinosa kršćanskih Crkava, uz uvažavanje i suradnju pripadnika i drugih vjerskih zajednica. Zaključeno je kako u idućem periodu dijalog treba nastaviti i kroz rad već imenovanih bogoslovskih komisija obje Crkve.

Sastanak je završen svečanom euharistijskom službom u Crkvi Imena Marijina koju je služio nadbiskup beogradski msgr. *Stanislav Hočevar*, biskup-domaćin, msgr. dr. *Ivan Penzeš* i msgr. *Laslo Huzvar*, biskup zrenjaninski. Svetoj misi su prisustvovali Njegova Svetost patrijarh srpski g. *Pavle* s arhijerejima Srpske pravoslavne crkve. Nadbiskup *Hočevar* je u nadahnutoj homiliji istaknuo značaj dijaloga između Pravoslavne crkve i Katoličke crkve. Uz pozdrave nadbiskup je istaknuo da je najvažnije da nastojimo biti što bliži Bogu i da ćemo se tako na najbolji način približiti jedni drugima. ■

Skupština Hrvatskog građanskog društva Crne Gore uspješno okončana

Izglasovano povjerenje dosadašnjem Predsjedništvu

Hrvatsko građansko društvo Crne Gore sa skupštine izašlo jače: detalji sa sjednice

KOTOR – Četvrta godišnja Skupština Hrvatskog građanskog društva Crne Gore, koja je iz tehničkih razloga prekinuta 5. ožujka 2005. godine nastavljena je 17. travnja 2005. godine.

Skupštini je bio nazočan veliki broj članova Društva iz Podgorice, Bara, Budve, Tivta, Herceg Novog, Kotora i svih mjesta bokotorskog zaljeva.

U nastavku Skupštine razmatrano je financijsko poslovanje Društva za 2004. godinu, program rada i financijski plan za 2005. godinu i izabrano novo rukovodstvo Društva.

Na prethodnom zasjedanju Skupštine, skupina članova iz Tivta, Bara i Podgorice, onemogućila je normalno odvijanje rada, jer su pokušali plasiranjem raznih sumnji i laži u vezi financija stvoriti sliku o Predsjedništvu kako radi kriminalne radnje, pokušali na samoj Skupštini nasilno izvršiti kadrovske promjene, dopunjavajući listu kandidata, iako u prethodnim raspravama nisu imali primjedbi, te pokušali nedemokratskim putem promijeniti ustrojstvo Društva, kršeći usvojene principe na Skupštini u Tivtu prije dvije godine.

Između dva zasjedanja Skupštine, Predsjedništvo je provelo niz neophodnih radnji u cilju dobivanja nužnih izvještaja o financij - skom poslovanju Društva od strane relevantnih financijskih insti - tucija koje su potvrdile ispravnost vođenja dokumentacije i doka - zale kako ne postoje nikakve kriminalne radnje.

KADROVSKE PROMJENE: Došlo je i do nužnih kadrovskih promjena. Podružnice Tivta i Bara izabrale su nove upravne odbo - re i predsjednike podružnica. Predsjedništvo je donijelo odluku o preseljenju povjereništva iz Zagreba u Dubrovnik i razriješilo po - vjerenika *Luku Cika* iz Zagreba, a postavilo novog povjerenika u Dubrovniku *Krunoslava Težaka*. Upravni odbor Društva je izosta - vio sa kandidacijske liste za člana Predsjedništva *Pavla Jurlinu*.

Sve te radnje omogućile su da nastavak zasjedanja Skupštine protekne u najboljem redu, te su sve preostale točke dnevnog re - da izglasane skoro jednoglasno.

Predsjednik Društva *Tripo Schubert* je u uvodnom izlaganju objelodanio nazočnima imena onih koji su na neprimjeran način

pokušali uništiti sve ono što je stvarano za četiri godine rada, po - ljuljati ugled Društva i povjerenje članstva. To su bivši član Pred - sjedništva *Pavle Jurlina*, bivši predsjednik Podružnice Tivat *Zlat - ko Vučinović*, bivši povjerenik za Hrvatsku *Luka Ciko*, član Društva don *Branko Sbutega*, bivši predsjednik Podružnice Bar *Vladimir Medović* i predsjednik Podružnice Podgorica *dr. Đuro Kojan*.

OSUĐENO PODRIVANJE: Prisustvom na Skupštini i izglasa - vanjem povjerenja dosadašnjem Predsjedništvu i predsjedniku Društva, brojno članstvo je osudilo podrivačko i neprihvatljivo djelovanje navedenih članova a usvajanjem programa rada za iduće razdoblje pokazalo da je Društvo iz trenutne krize izašlo jače, jedinstveno i spremnije da se i dalje bori za dobrobit svih Hr - vata na prostorima Crne Gore.

Za članove novog predsjedništva su izabrani: *Dr. Ivan Ilić*, *Tri - po Schubert*, *Dario Musić*, *Selma Krstović*, *Ljubinko Biskupović*, *Marija Nikolić* i *Slobodan Vičević*. Na prvoj konstitutivnoj sjedni - ci Predsjedništva izabrat će se novi predsjednik, dopredsjednik i tajnik Društva.

Najvažniji zadaci Društva u sljedećem razdoblju su sudjelova - nje u zajedničkoj akciji Hrvata na izradi konačnog teksta Zakona o zaštiti nacionalnih manjina, sudjelovanje u formiranju krovne organizacije »Hrvatskog nacionalnog vijeća«, sudjelovanje u im - plementaciji bilateralnog sporazuma između Republike Hrvatske i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u SiCG i srpske i cr - nogorske manjine u Republici Hrvatskoj, rad na osnivanju Hrvat - skog kulturnog centra u Kotoru, nastavak rada na izdavačkoj dje - latnosti, nastavak održavanja dopunske nastave na hrvatskom je - ziku, nastavak suradnje s gradovima i županijama u Hrvatskoj te početak suradnje s hrvatskim zajednicama izvan Hrvatske.

Skupštini je prisustvovao predstavnik Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Kotoru, *Igor Grabar*, a pratili su je mediji Crne Gore i Hrvatske.

»Hrvatski glasnik«, Kotor

Svečani dan u Bregu

Krizmanici s biskupom

BAČKI BREG – U nedjelju, 17. travnja, u Crkvi sv. Mihovila Arkandela u Bačkom Bregu tridesetero mladih je primilo svetu Potvrdu, odnosno Krizmu. Uz domaćina velečasnog *Davora Kovačevića* na misi su sudjelovali i biskup Subotičke biskupije *Ivan Penzeš*, biskupov tajnik *Slavko Večeraj*, velečasni iz Bezdana *Mihalj Zolić* i kateheta iz Bačkog Monoštora *Stipan Periškić*. Biskup Ivan Penzeš je održao svečanu homiliju u kojoj je posebno napomenuo krizmanicima da ne zaborave ovaj svečani dan i da ne zaborave svetkovati dan Gospodnji, jer, nažalost, mnogi se Boga i crkve sjete samo u bolesti. Nakon svečane homilije biskup je podijelio svetu Potvrdu. Na kraju svete mise, biskup se zahvalio vlč. Davoru Kovačeviću, što je za ovaj sveti čin lijepo pripremio djecu, te se zahvalio svima prisutnima. Nije mogao, a da ne spomene, da mu je veoma drago što su krizmanici bili u svojim šokačkim narodnim nošnjama, jer kako kaže »ni jedan kreator ne može nadmašiti tu ljepotu«.

Z. G.

Iz plastenika somborske uljare »Sunce«

Stiglo rano povrće

SOMBOR – Iz novosagrađenih plastenika Fabrike ulja i biljnih masti »Sunce« u Somboru ovih dana je stiglo prvo rano povrće. Proizvodnja povrća u ovom plasteniku je specifična, jer se biljke razvijaju na supstratu u lončićima, sustavom navodnjavanja

»kap po kap«. Sustav ishrane i navodnjavanja je kompjutoriziran, što uz automatsko reguliranje klimatskih uvjeta u plasteniku osigurava proizvodnju ekološki zdrave hrane, uz minimalnu uporabu pesticida.

Za izgradnju plastenika na površini od jednog i pol hektara utrošeno je 750.000 eura, a realizacija je ostvarena u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede Republike Srbije.

A. R.

Na međunarodnom sajmu u Baji

Predstavljanje somborskih potencijala

BAJA – Kao bratski grad Sombor je pozvan da sudjeluje na XXI. međunarodnom sajmu, koji će se održati tijekom ovog vikenda u Baji, u Republici Mađarskoj. Riječ je o već tradicionalnom sajmu robe široke potrošnje i pratećih usluga u organizaciji specijaliziranog poduzeća »Siporka« iz Mađarske. Na štandu, koji je ustupljen Somboru, predstavnici Općine Sombor prezentirat će gospodarsku i turističku ponudu Sombora, kako bi se potakli i ostvarili što brojniji kontakti između privrednih sektora Sombora i Baje, kao dva bratska grada. Sajam će u petak otvoriti gradonačelnik grada Baje Szell Peter, a somborsku općinu će tom prigodom predstaviti zamjenica predsjednika SO Sombor Marta Odri Horvat. Trenutno je svoje sudjelovanje na bajskom sajmu potvrdilo oko 90 poduzeća iz – Mađarske, Republike Hrvatske i Srbije.

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karadordev put 2,
telefon (danonoćno): (024) 55-44-33
- Horgoš, Borisa Kidriča 7,
telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na Internetu: www.funero.co.yu
e-mail: funero@funero.co.yu

PRIVATNO POGREBNO PREDUZEĆE
"URNA"
A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PREDUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PREVOZ I CEREMONIJAL
SAHRANE

Tel.: 024/558-011

Cvečara:
Tel.: 024/557-130

Familyfest 2005. u Novom Sadu

Svetkovina obiteljskih vrijednosti

U subotu 16.4.2005. godine je u Novom Sadu po prvi puta organiziran »Familyfest«. Ova proslava se ove godine organizirala u skoro 200 zemalja diljem svijeta, i to u isto vrijeme. Centralna proslava je bila u Rimu, dok je u ovoj

zemlji centralno obilježavanje bilo u Novom Sadu i to u dvorani u Spensu.

Dvorana je već u 10 sati bila gotovo puna. Došli su gosti iz svih krajeva SiCG. Bili su nazočni i vjerski predstavnici. Uz bogat program svima je bilo zanimljivo. Poruka ova skupa je bila »ljubav koja gradi mir«, što znači da se s ljubavlju i malo dobre volje sve može postići, točnije širimo ljubav među svojim bližnjima i cijeli svijet će biti puno bolji.

Negdje oko 15 sati organizatori su se izravno uključili u centralnu proslavu u Rimu, što su nazočni pratili preko video bima. Šarmanatna talijanska voditeljica je uistinu svoj posao radila odlično, a uz to je postojao i simultani prijevod tako da su svi

nazočni u Novom Sadu imali dojam kao da su u Rimu. Talijanska TV RAI1 je pustila i nekoliko minuta izravno uključanje iz Zagreba iz Doma sportova, gdje je bilo prekrasno u što smo se svi uvjerali gledajući prijenos. Nakon toga je pušten i dio od prošle godišnjega »Familyfesta« tj. od 2004. godine kada je nazočne u Rimu tada pozdravio i skoro preminuli Papa Ivan Pavao II. On ih je sve pozvao da šire ljubav među narodima. Sve skupa uključanje iz Rima je trajalo oko 2 sata, a nakon toga su organizatori pozdravili sve nazočne i zahvalili se na tako lijepom odazivu te ih sve pozvali da se vide i iduće godine u mjestu gdje će se tada organizirati »Familyfest«.

Igor Kušeta

Veliki uspjeh mlade subotičanke

Treća nagrada za Mariju Jaramazović na Uskrsfestu

Na ovogodišnjem 24. »Uskrsfestu« koji se održao u Zagrebu, 17. travnja 2005. godine u koncertnoj dvorani »Vatroslav Lisinski«, prema ocjeni stručnog žirija *Marija Jaramazović* i pjesma *Drvo križa* je dobila treću nagradu. Kao što uvjeti natječaja nalažu da skladbe tematski moraju imati kršćanski karakter, i ne smiju biti javno izvođene i objavljene, tako je pjesma »*Drvo križa*« prošla natječaj. Tekst za ovu pjesmu napisala je *Josipa Dević*, glazbu *Nikola Jaramazović*, a aranžman *Viktor Kestler*.

Uskrsfest predstavlja najveći događaj na sceni duhovnog popularnog stvaralaštva u Hrvatskoj, a svoje korijene vuče još s početka sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Tada se u Zagrebu pokreće smotra glazbenog stvaralaštva mladih nazvana KATOM. Po uzoru na KATOM, Katehetski centar Zagrebačke nadbiskupije, pod vodstvom p. *Božidara Nagya*, pokreće 1978. godine smotru glazbeno duhovnog stvaralaštva mladih. Uspješnost smotre potakla je Katehetski centar na organizaciju prvog Uskrsfesta koji je održan u velikoj dvorani Dječakčkog sjemeništa na Šalati, 22. travnja 1979. godine.

Ovogodišnji Uskrsfest je povezan sa 20. svjetskim danom mladih koji će se održati u Kölnu, u kolovozu ove godine. Na samom početku otpjevana je pjesma pape Ivana Pavla II, Krist na žalost i time još jednom podsjetila na posljednje riječi pape mladima: Ne bojte se, otvorite vrata Kristu. U tom duhu naglašeno je geslo ovog festa i svjetskog susreta mladih: »*Dodao smo se pokloniti*«.

Uskrsfest organiziraju Ured za mlade Hrvatske biskupske konferencije i Hrvatski katolički radio u suradnji s povjerenicima za mlade. Festival koji traje dva dana se održava po visokim pokroviteljstvom kardinala Josipa Bozanića, predsjednika Hrvatske biskupske konferencije, a glavni medijski pokrovitelji su HKR i Glas koncila.

Nagrada Glasa koncila za tekst pripala je Apostolima mira: »Ti možeš sve«. Nagradu slušatelja HKR-a dobila je grupa »Sve boje ljubavi« za pjesmu »U tvojoj ruci«. Treća nagrada stručnog žirija pripala je *Mariji Jaramazović*, druga nagrada *Davoru Ter-*

ziću i bogoslovima bogoslovije »Ivan Pavao II« u Rijeci sa pjesmom »Posljednja večera«. Oni su ujedno dobili i nagradu po izboru izvođača. Prva nagrada pripala je *Željki, Čedi i Kefti* iz Petrove za pjesmu »Nebeski cvijet«.

Veliki je događaj za subotičku biskupiju, kada nakon dugogodišnje stanke, a nakon dvije godine ponovnog sudjelovanja na Uskrsfestu, nagrada stigne u Suboticu.

Poslije dobivanja ove lijepe nagrade *Marija Jaramazović* je bila posebno sretna, pogotovo što je bila jedan od petero debitanta ovog festivala. Kao što tekst pjesme kaže: »Raspeta ruka drvo križa miluje, pružena srcu-ljubljeni Isuse! Uz pogled blag i osmjeh drag, to drvo križa, ljubavi znak...« Tim tonom je *Marija* pjevala, a nakon svojeg nastupa rekla je: »*I ovo je molitva*«.

Antonija Piuković

Marija Jaramazović prima nagradu

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

*Svatko će naći
barem dio
odgovornosti
za ovu
situaciju. Tako
nam neće
trebati
zakonske
norme
domicilne
države da se
smanjujemo u
svojim
institucijama
ili
organizacija -
ma i ne treba
nam nitko
drugi, lomimo
se mi sami.
Usitnjavamo
se. To je proces
koji je jednak i
samoubojstvu i
ubojstvu.
Kakva
tragedija za
ovaj narod!*

Ne treba nam nitko drugi, lomimo se sami

Žrtvovanje ljudi

Prije nekoliko godina u jednoj sociološkoj analizi svjetske razine iznesen je podatak da je Subotica kao regija u razmjeru s brojem stanovnika grad sa najviše samoubojica na svijetu. Svakako fenomen, koji ako je istinit, o našem gradu daje vrlo tužnu sliku, a već se je puno ljudi iz znanosti počelo baviti tim fenomenom želeći otkriti uzroke i tako tragičnu posljedicu kao što je oduzimanje života samome sebi, što se protivi i načelima morala i etike i same naravi čovjeka i samom životu. No, pustimo to učenjacima, a molitveno dragom Bogu da to ipak ne bude tako.

Ovaj uvod me je naveo na jedan pravac malko drugačijeg razmišljanja. Kod stvaranja prve Jugoslavije Subotica je bila najveći hrvatski grad. Njen broj stanovnika nije bio veći nego sada, ali je za one prilike bio zapanjujuće velik. Većinsko stanovništvo bilo je hrvatsko. Nije prošlo sto godina, broj stanovnika se nešto malko povećao, ali broj pripadnika hrvatskog naroda je do te mjere opao da se danas govori o postotcima duboko ispod trećine stanovništva. Jedan političar je došao našem biskupu da bi razgovarali o temama pritiska na naše pučanstvo da se iseli – raseli. Sigurno je to problem koji je realan i istinit. Danas su razni pritisci, uzroci, računice, ucjene, procjene i onemogućavanje da se živi onako kako bi bilo dostojno života čovjeka, pa se onda dogodi da netko donese odluku: idem na drugu stranu. Međutim je biskup ukazao na jednu činjenicu kada je tom gospodinu rekao, da se treba posjetiti subotička bolnica gdje se zapravo najviše uništavaju naši narodi ubojstvom – abortusom. To je mjesto našega nestajanja, istrebljenja i progonstva. Dakle, odluka je i kod samoubojica i kod »suvremenih ubojica« donesena u savjesti, a ne tek na razini ekonomije. I opet jedan fenomen koji zasluhuje i znanstvenu analizu, ali u ovom slučaju i vjernički pristup problemu: zašto? Kako opravdati, kako odgovoriti i kako dovesti u svijest odgovornosti one koji neodgovorno uništavaju život.

ISKLJUČIVANJE IZ ODGOVORNOSTI: Ovih dana ponovno razmišljam i opterećen sam sa ove

dvije »subotičke oznake«. Međutim, postoji i jedna treća, koja sigurno duboko ranjava i boli, a to je ubojstvo ili samoubojstvo odraslih ljudi ljudskim zavjerama i isključivanjem iz odgovornosti javnoga života. I ova stranica našega bivstvovanja u ovome gradu podliježe znanstvenoj analizi. Zašto se tako često događa da se oko manjeviše znatne ili neznatne stvari tako sukobimo da se onda nepovratno isključujemo? Događaju se s jedne ili druge strane, a redovito s obje strane prvo sumnje, a onda optužbe do konačnog sukoba. Ne štede se sudovi i prosudbe i optužbe. Govori se loše i samo loše. Tuđe mane – a svaki ih ima – stavljaju se pod povećalo i samo se o njima govori i njih se označuje. Tako nastaje negativan krug samo negativnih poimanja jednih, drugih ili trećih, pa se zapravo svatko od nas uvijek nađe pod pojačanim svjetlom kritiziranja jedne grupacije koja te sigurno sudi, prosuđuje, osuđuje i konačno uništava.

Iz toga fokusiranja u negativnom sudu, nitko od nas nije izuzet. Osuđuju, pa i krivu, kritiku, pa i krivu, čut češ na svakom koraku. Pozitivno mišljenje, pohvalu i priznanje unutar iste zajednice, rijetko ili nikada. Postali smo narod koji o sebi i svojim govori negativno. Sude i prosuđuju. Zaboravili smo na riječi »dobro je«, zatim »hvala«, kao što su i podrške, priznanja, itd. Tako se događa da u našoj zajednici konstruktivnu kritiku zamjenjuje kritiziranje, dijalog zamjenjuje sud i redovito je ishod »lomljenje nečije kičme«. Koliko doprinosi tom lomljenju sam »polomljeni«, isto je pitanje, ali je činjenica da u Subotici postoje sad već u našoj nedavnoj povijesti koja nije dulja od jednog stoljeća tisuće i tisuće ljudi koji su ili kojima su »polomili kičmu«, »stavili ih na stranu«.

Već u ovim razdobljima u kojima mi živimo, možemo naći veliki broj značajnih pojedinaca koji više ne mogu ili u tim uvjetima ne žele doprinijeti zajedničkoj stvari i životu zajednice. Ne poznajemo praštanje, ali s tim više koristimo »obračun«. Tako se događa da nam je samo »izmišljeni vanjski neprijatelj«, a da je stvarni ili da su stvarni među nama samima i u nama samima. Ne

treba sada prstom uprijeti u drugoga, treba pogledati samo u sebe. Svatko će naći barem dio odgovornosti za ovu situaciju. Tako nam neće trebati zakonske norme domicilne države da se smanjujemo u svojim institucijama ili organizacijama i ne treba nam nitko drugi, lomimo se mi sami. Usitnjavamo se. To je proces koji je jednak i samoubojstvu i ubojstvu. Kakva tragedija za ovaj narod!

NOVI PAPA – NADAHNUĆE: Imamo novoga Papu. Uzeo je ime *Benedikt XVI.* Samo ime je uzeo radi toga što želi vratiti pozornost Europe na velikoga »Oca zapadne kulture« – Svetog Benedikta iz Nursije, koji je osnovao benediktinski Red i cijelu Europu kristijanizirao evandeoskim načelima u znaku: Ora et labora – moli i radi. Evangelizirajući Europu, on ju je kultivirao i novi Papa je gledajući kako je »stara Dama« – Europa – na umoru, želio je i svojim imenom pokazati korijene i put uskrsnuća.

No, vrijedi analizirati i samo ime Benedikt. Dolazi od latinske riječi bene – dicere: to jest dobro-govoriti, dobro-reći. Naš hrvatski prijevod te riječi bi bio Blagoslovljen, jer latinski Benedictus znači doslovno: blagoslovljen. Kako je lijepo uočiti da hrvatska riječ Blagoslovljen dolazi od kovanice: blago-sloviti, to jest: dobro govoriti. Želio bih ovaj činjenici imena novoga Pape čuti i poruku za našu zajednicu. Ajde, pokušajmo od sada jedni o drugima blago-sloviti. Lijepo govoriti. Vratimo u naš rječnik i u srca riječi: hvala, priznanje, divljenje i tim samim ćemo početi zračiti jedan prema drugomu pozitivnošću. Čim kritiziranje nestane, a naši razgovori budu dobronamjerna i konstruktivna kritika, bit će plod dogovor, a atmosfera zajedništvo. Zašto konačno ne bi shvatili da ćemo ovakvim razdvajanjima postati narod samoubojica? Zašto ne bismo konačno rekli jedno drugome: koji je – smo bit ćemo – ali pravi. Neka novi Papa bude nadahnuće i neka nam podijeli blagoslov, a mi primimo ime i službu: blagoslovljen koji dolaziš u ime Gospodnje! Dobro došao Benedikte, nauči nas benedicere, blago-sloviti, jedan o drugome od sada blago govoriti.

Blagoslovljen blago-slov! ■

Piše: Alojzije Stantić

Od zemunice do salaša (2. dio)

Salaši u subatičkom ataru

Kad ocele kogod bude pripovido o bunjevačkim Hrvatima, ko su i otkaleg su, on će makar s nekoliko riči izustit da je život Bunjevaca u ovom kraju vezan za salaš, brez kojeg se ne mož pripovidat o njima

Kad su naši stari u subatičkom ataru počeli napuštati zemunicu i praviti salaš u kojem će stat, najprije su oko njega pravili stajale, a poslije i druge zgrade. Danas znamo kako su se salaši razvijali i na poslijetku kako su bili u punom gospodarskoj snazi na prilazu XIX. u XX. vijek.

Prvi svjetski rat je zaustavio njegov napredak, ali su se poslije njega salaši polagano počeli oporavljati od rata i podešavati gazdovanje u novoj državi. Velika gospodarska kriza na početku tridesetih godina je malo ukočila napredak salaša i salašarskog gazdovanja, a kad su se iz njega iskobeljali do početka Drugog svjetskog rata bili su u dotle najvećoj gospodarskoj moći.

RAZVIJANJE RATA U SELA: Drugi svjetski rat je zaustavio razvoj salaša, a poslije njega je počeo njegov sunovrat pa i uništavanje. Salaši koji su prihvatili tu pošast, sad na početku trećeg milenija životare, dok su se malo nje razvili u nove oblike domazluka kake su u zapadnim zemljama farme.

U našem kraju oduvijek je salaš bio misto gdje je gazda stajao i u kojem je vodio domazluk, a nuz guste el ušorene salaše nadničari, napolčari i kojekaki zanatnici su na gusto nabijali kuće i salašice, stvorili su rate (malo naselje s one strane atara). Nike od tih rata su se vremenom razvile u sela, na priliku: Mala Bosna, Mirgeš, Crveno selo se vremenom sjednalo s Malim Bajmakom, bajmačka Rata s Bajmakom itd. Nike od rata su do danas ostale kake su i bile, ko na priliku: Mala Baja kod roglja (mjesto gdje su putovi siku pod kutom od 45) puta za Mirgeš gdje se odvaja za Baju. Kucura je nuz somborski put na kraju uvratina varoške žitnice, a Mala Pešta pod (blizu) Đurđinom, dok su većinom nestale ko na priliku velika rata Kobino, poslije Jožino selo u Vanteleku (Pavlovcu).

Šor salaša, u daljini

SIVAČKI PUT: Poslije Drugog svjetskog rata promet čeljadi i robe je uticao na sudbinu pojedinih rata. Na priliku: nuz putove od kojih su napravili drumove rate su ostale, čak su se u drugoj polovici prošlog vijeka i proširile, ko na priliku: Kucura, Mala Pešta i druge. Kad su ukinili gvozdeni put Subatica-Crvenka i poslije asfaltiranja puta Stari Žednik-Đurđin-Mišićevo, Sivački put je postao nevažan, za vrlo kratko vrijeme su napuštane kuće – salašice u Jožinom selu na Vanteleku. Da su od sivačkog puta napravili drum do danas bi ostali sačuvani salaši koji su bili oko el blizu njega, pa i većina salaša u Hrvatskom majuru. Sivački put je i priki put od Đurđina i Stare Moravice do Subatice.

Salaši subatičkog atara, pa i drugi u Karpatskoj nizini, osobito u Bačkoj, su jedinstveni po tome što su jedini u Evropi kako se iz salaša čeljad bave zemljodijelstvom. Takoreći na svakom većem zemljišnom posidu, čak i od desetak-dvadesetak lanaca (1 lanac = 7.200 m²), gazda je napravio salaš i iz njega radio zemlju. Salašar se bavio ratarstvom, odranjivanjem živine, a tušta nje i pomalo s vinogradima, da ima toliko vina da s njim otpravi advenstke, poklade, pa ako možda dotekne za dužijancu i vršidbu. Bunjevci su dolaskom u ovaj kraj sa sobom doneli i naviku pijenja vina. Rad tog su od-

ranjivali vinograde u crnici, a kad je krajem sedamdesetih godina XIX. vijeka filoksera uništila od reda sve vinograde u crnici, onda su većina salašara posadili nekoliko motika vinograda što bliže salašu, u pisku od Kunbaje (Skenđerovo) do Bucke (dio vinograda kod Subatice). Vinograde su radili subatom, kad su ga ožuljali (posikli korov), polili (poprskali), okačovali (pokidali zaperke na lozi), obrali voće i skupili padanicu. Blizu kraja XIX. vijeka

moj pradida je u bašči đurđinskog salaša posadio oko dvije motike vinograda u crnici, koji se dobro uvatio i osto je sačuvan do rušenja salaša, do početka šezdesetih godina XX. vijeka.)

SALAŠI – VIČNI SPOMENIK: Nažalost subatički pa i drugi srednje i južno-bački salaši, koji su i najgušći, do sad su stručno najmanje istraživani i opisani, pa je otaleg i vrlo malo znanstveni tumačenja na koja se mož osloniti u izučavanju razvoja subatičkog salaša i života salašara. Zato sam nuz pismena najviše oslanje na izgled stari sačuvani pa i ruševni salaša u našem ataru. Za najstariji salaš kojeg sam pronašao pouzdano se zna da su u njemu živili čeljad na početku XIX. vijeka. On je u dobrim drugočiji od drugih salaša, o njemu će još biti riči.

Kad ocele kogod bude pripovido o bunjevačkim Hrvatima, ko su i otkaleg su, on će makar s nekoliko riči izustiti da je život Bunjevaca u ovom kraju vezan za salaš, brez kojeg se ne mož pripovidati o njima. Bunjevci su u svoju prošlost uzimali, nabili u salaše, s njima se sjednali i zato njim je vični spomenik. Kako su salaši izgledali i kako su živili u njemu znamo po izgledu iz njegovog gospodarskog sjaja, s kraja tridesetih godina XX. vijeka. ■

Priča o Hrvatima u 18. stoljeću (44.)

Slavonija i Srijem

*Šokački su Hrvati, prije ušoravanja slavonskih i srijemskih sela, živjeli poput današnjih bunjevačkih Hrvata, na salašima * Kuće u sokacima bile su jednostavne brvnare sa slamnatim krovom i podovima od nabijene zemlje * Kuće nisu bile omazane ni izvana ni iznutra pa je u njima stalno bio propuh, a mali prozori – »pendžeri«, bili su zatvarani drvenim vratašcima – »šalukatrama«*

Piše: Zdenko Samaržija

Prema planu bečkog dvora, u Slavoniji i Srijemu trebalo je popisati postojeća i opustjela sela, utvrditi njihova područja te popisati obrađeno i neobrađeno zemljište, mlinove, vodenice itd. i na osnovi popisa izdati gruntovnice i odrediti iznose poreza. Slavoniju je nakon popisa trebalo podijeliti u vojni i civilni dio, tako da civilni može izdržavati vojni dio. Popis pučanstva ispunio je svrhu i dio Slavonije uz Savu pripojen je Vojnoj krajini, a civilni je dio nazvan Paorijom ili Provincijalom.

U vojnome dijelu osnovane u Novogradiška, Brodska i Petrovaradinska pukovnija, a u civilnome dijelu Virovitička, Požeška i Srijemska županija. U Slavoniji i Srijemu građene su ceste, koje su pratile trase antičkih i srednjovjekovnih cesta. U Banskoj Hrvatskoj, koja je od Slavonije bila presječena područjem Vojne krajine, ceste su povezale kontinentalni dio s primorskim dijelom. Cestama se putovalo sporo, uz njih je bilo malo prenočišta i gostionica, a razbojnici su često presretali putnike koji su putovali izvan skupine.

Veliki su zemljišni posjedi civilne Slavonije prodajom ili darovnicama dospijevali u ruke plemića, biskupa i crkvenih redova. Tako su godine 1702. isusovci dobili posjed u Aljmašu, bosanski biskupi vlastelinstvo sa sjedištem u Đakovu, Pravoslavna crkva vlastelinstvo sa sjedištem u Dalju, grofovi *Pejačevići* Viroviticu i Našice itd. Između 1702. i 1756. godine nastalo je niz vlastelinstava kojima su upravljali plemići – većinom stranoga porijekla.

UŠORAVANJE: Šokački su Hrvati, prije ušoravanja slavonskih i srijemskih sela, živjeli poput današnjih bunjevačkih Hrvata, na salašima. Kuće u sokacima bile su jednostavne brvnare sa slamnatim krovom

Šokačko ušoreno selo: Bački Monoštor

i podovima od nabijene zemlje. Kuće nisu bile omazane ni izvana ni iznutra pa je u njima stalno bio propuh, a mali prozori – »pendžeri«, bili su zatvarani drvenim vratašcima – »šalukatrama«. U kuće se ulazilo s dvorišta. Kuće su imale samo jednu prostoriju u kojoj gotovo i nije bilo pokućstva. Na otvorenom ognjištu prigothljavala se hrana, a ukućani su kod objeda sjedili na podu, »po turski«. Uvečer se na podu od nabijene zemlje razbacala slama, preko slame prostirka, a starci i djeca ukućana, koji su ovdje zajedno spavali, pokrivali su se »rutavim čebetom«. Prije spavanja žene su muževima prale noge, a starješini zadruga i gostima noge je prala najmlađa snaha. Kako je većina muškaraca imala samo jedno odijelo, u njemu su »... i hodili i spavali...«. U produžetku kuće ili duž ulice sagradili su komore, kiljere, kućare, u kojima su spavali bračni parovi i njihova sasvim mala djeca (u komorama nije bilo peći). Podovi u komorama bili su od nabijene zemlje, a pokućstvo je do druge polovice 19. stoljeća bilo više nego skromno; – sastojalo se od kreveta i kolicke za dijete te nekoliko kutija u kojima su žene čuvala odjeću. U komori je stajao kolovrat i sav pribor za proizvodnju tkanina, a bogatije su kuće već početkom 19.

stoljeća imale tkalačke stanove. Djevojke starije od 14 godina imale su komoru koju su uređivale po svome ukusu – kazivači govore »Komoča je ogledalo djevojke.«

ŽENE I MUŠKARCI: Položaj žena u Slavoniji i Srijemu, a bitnih razlika ni drugdje nije bilo, duž 18. stoljeća bio je težak, gotovo neizdrživ. Do uzgoja okopavina položaj žene u proizvodnji hrane nije bio izražen, ali uzgojem kukuruza i krumpira položaj žena osjetno se pogoršao. Žene su kuhale, čistile, prale, pripremale i uskladištavale zimnicu, krečile, uzgajale povrće u vrtu te prele, tkale i šivale, tj. proizvodile odjeću i brinule se o djeci. Muškarci su obavljali teške poljodjelske poslove (oranje, drljanje, prijevoz i razbacivanje gnojiva po oranicama, košenje žitarica) i poslove vezane za proizvodnju obuće (nabavljanje su kože, sušili ju i štavili, krojili, izrađivali i krpili opanke), vodili su stada na pašu, brinuli se oko rasploda stoke, išli u lov i ribolov, pekli rakiju, pravili alatke, zidali, kosili i bavili se uzgojem pčela. Sijanje i prikupljanje ljetine bili su zajednički posao, a žene su okopavale kukuruz i krumpir. Najveći posao koji su zajednički radili muškarci i žene bila je proizvodnja tkanina.

Franjevci obnavljaju samostane

Franjevci su u Slavoniji obnovili nekoliko samostana, a u Našicama su 1708. godine osnovali gramatičku školu i ubrzo potom filozofsko učilište. Osim franjevac u Slavoniji su djelovali i isusovci, posebice u Požegi i Osijeku.

Petnaesti Uskrsni koncert katedralnog zbora »Albe Vidaković«

Pjesme koje slave Gospodina

*Tamburaški orkestar na čelu sa umjetničkim rukovoditeljem Stipanom Jaramazovićem nastupio je pod dirigentskom palicom Zorana Mulića, dok je zborom dirigirala zborovođa s. Mirjam Pandžić * Zajedničkim snagama izvedene su skladbe B. Marcella »Nebesa silna pjevaju« i G. F. Händela »Raduj se Majko Kraljice«*

Katedralni zbor »Albe Vidaković« je i ove godine u Katedrali svete Terezije Avilske u Subotici, 15. travnja, održao svoj tradicionalni Uskrsni koncert. Ovo je bio njihov jubilarni, petnaesti po redu koncert ovakvog tipa, a važno je podsjetiti da je u prošloj godini zbor proslavio još jedan jubilej – 30 godina svojega postojanja.

Prije početka koncerta zbor se zahvalio svima koji već dugi niz godina prate njihove nastupe. Program koncerta bio je koncipiran u dva dijela. U prvom dijelu nastupili su ženski i mješoviti sastavi katedralnog zbora »Albe Vidaković«, dok je drugi dio koncerta bio rezerviran za nastup Subotičkog tamburaškog orkestra i potom zajednički nastup. Tamburaški orkestar na čelu s umjetničkim rukovoditeljem Stipanom Jaramazovićem nastupio je pod dirigentskom palicom Zorana Mulića, dok je zborom dirigirala zborovođa s. Mirjam Pandžić.

ZBOR U PRATNJI ORGULJA: Reper-toar koji je zbor u prvom dijelu koncerta izvodio sastojao se od 7 kompozicija. Nastup su otpočeli s dijelom iz »Cithara octochorda« 1757. »Nek mine Majko...«. Potom su nastavili s djelima I. Kokota »Antifona s otoka Krka«, B. Antonića

li dušo moja Gospoda«. Tijekom izvedbe ovih djela, zbor je na orguljama pratio mr. Kornelije Vizin.

Nakon toga na scenu je stupio Subotički tamburaški orkestar. Članovi orkestra su vođeni ravnanjem Zorana Mulića izveli tri skladbe. Nastup su otpočeli djelom A. Vidakovića »Fantazija i fuga u f-molu«, a potom je uslijedio »Tužni valcer« finskog kompozitora J. Sibeliusa. Instrumentalni dio drugog dijela koncerta okončali su uvertirom iz opere »Kradljiva svraka« G. F. Händela.

1986. godine a sljedeće godine slave 20 godina zajedničkog nastupanja, što će sigurno biti prigoda koju će iskoristiti da nas još jednom, tada jubilejski osvjedočeni, u najblistavijem harmonijskom sazvučju veličanstveno povedu u svijet duhovne, ali i sakralne glazbe. Ovog puta zajedničkim snagama izvedene su skladbe B. Marcella »Nebesa silna pjevaju« i G. F. Händela »Raduj se Majko Kraljice«.

Na samom kraju koncerta, uz poziv da im se i publika pridruži, zbor je izveo crnačku duhovnu pjesmu prepjevanu na hrvatski jezik pod naslovom »Ostani s nama« čiji su stihovi, pokraj duhovnog sadržaja, postali i svojevrsna potvrda svih gostiju koji su s njima pjevali, da će i ubuduće ostati s njima tj. da će otvorenog srca i s radošću, rado dolaziti na nastupe ovoga zbora.

Nakon koncerta uspjeli smo porazgovarati s ravnateljicom katedralnog zbora »Albe Vidaković«, s. Mirjam Pandžić. Ona je istaknula kako su za ovaj nastup, kao i za mnoge prijašnje, odabrali prigodne pjesme koje su prije svega vedre i vesele i koje slave Gospodina napjevima »Aleluja«. »Mi smo bili prvi koji su počeli organizirati ovakve koncerte i od tada uvijek pokušavamo obilježiti jubileje na poseban način«, zaključila je s. Pandžić.

Katedralnom zboru i tamburašima možemo poželjeti puno sreće u radu, te da nam u budućnosti osiguraju još mnogo ovakvih koncerata i jubileja.

D. Bašić Palković

»Zemlja uzdrhta«, M. Asića »Ps. 136 – Vazmeni psalam«, A. Vidakovića »Svet i blagoslovljen« iz II. Mise, M. Leščana »O, čovječanska hrano«, da bi ovaj dio nastupa okončali s kompozicijom K. Odaka »Hva-

ZAJEDNIČKI NASTUP: Vrhunac koncerta svakako je bio zajednički nastup mješovitog zbora »Albe Vidaković« i Subotičkog tamburaškog orkestra. Ovi glazbeni ansambli surađuju još od davne

Tribina u Zagrebu

Danas, 22. travnja u Zagrebu u prostorijama KIC Art Kina održat će se tribina posvećena filmovima o Hrvatima Bunjevcima. Na tribini će biti prikazana dva dokumentarca »Tri slamarke – Tri divojke« (2002.) i »Matija Poljaković« (2004.), kao i igrani film »Jeka mog ditiinjstva« (2004.). Gosti večeri će biti redatelj ovih ostvarenja *Rajko Ljubić* iz Subotice i scenarist *Luka Štilinović*. Uvodnu će riječ održati *Ivo Škrabalo*, a voditelj tribine će biti *Tomislav Jagec*.

Tribina je organizirana u suradnji s Udrugom za potporu bačkim Hrvatima iz Zagreba.

Koncert Subotičke filharmonije

Subotička filharmonija pod ravnanjem maestra *Berislava Skenderovića* održala je 18. travnja koncert u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Bio je to prvi od četiri planirana premijerna koncerta u ovoj godini. Uz orkestar je nastupio i solist na gitari *Zoran*

Krajišnik iz Novoga Sada. Na programu su se našli *Giulianijev* »Koncert za simfonijski orkestar i gitaru u A-duru« i *Beethovenova* III. simfonija pod nazivom »Eroica«, koja je u Subotici davno izvođena.

Svečani koncert u Bazilici

U nedjelju 24. travnja u katedrali Sv. Terezije Avilske u Subotici s početkom u 19 sati koncert će održati komorni zbor »Pro Musica«. Zborom će ravnati *Csaba Paskó*, a uz zbor će nastupiti i *mr. Kornelije Vizin* (orgulje), *József Skofljanec* (truba), *Stevan Bauer* (truba), *Nikola Peić* (trombon), *Mladen Lukić* (trombon) i *Dániel Bugyi* (timpani).

Novi termin za promociju slikovnice

Zakazano predstavljanje slikovnice »Pripovitke za laku noć« *Balinta Vujkova* za 20. travanj koje je otkazano zbog Dana žalosti, bit će održano u utorak 26. travnja u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo« s početkom u 18 sati.

»Bez svlaka mraka« i na DVD-u

U izdanju Hrvatskog akademskog društva ovih je dana objavljeno DVD izdanje recitala »Bez svlaka mraka« autora *Tomislava Žigmanova* i *Mrvoja Tikvickog*.

Knjige Pape Ivana Pavla II. najprodavanije

Prvo izdanje hrvatskoga prijevoda knjige pape Ivana Pavla II. »Sjećanje i identitet« rasprodano je za manje od mjesec dana te je već u prodaji drugo izdanje te knjige u nakladi splitske kuće »Verbum«. Papa u knjizi »Sjećanje i identitet« progovara o ključnim temama moderne povijesti – nacizmu, komunizmu, nacionalizmu i domoljublju, a posebnu pozornost posvećuje opasnostima suvremene demokracije, ulozi vjere u društvu i odnosu Europe i kršćanstva.

Također, američka državna radiopostaja »Glas Amerike« objavila je da su u Sjedinjenim Državama ovaj mjesec najprodavanije knjige Svetoga Oca Ivana Pavla II. Najprodavanija je prošli mjesec objavljena papina knjiga »Sjećanje i identitet: Razgovori u zoru jednog milenija«, ističe Glas Amerike i dodaje kako tu uspješnicu slijede njegove knjige »Ustanite, hajdemo« (2004.) i »Prijeći prag nade« (1994.).

Šest desetljeća trajanja

Novosadska izdavačka kuća »Ruske slovo« i pančevačka »Libertatea« 18. travnja su na štandu Zavoda za kulturu Vojvodine, u okviru 11. Međunarodnog sajma knjiga u Novom Sadu, obilježile šest decenija postojanja. Prilikom obilježavanja jubileja, dvije novinsko-izdavačke ustanove zaključile su da je njihova osnovna zajednička misija očuvanje rusinskog i rumunjskog jezika, kulture i obogaćivanje multikulturne mape Vojvodine. O jubileju »Ruske slovo« i novim izdanjima govorili su direktor *Vlado Palančanić* i urednik *Nikola Cap*, a rusinski pisci *Mihal Ramač*, *Đura Pap Harhai*, *Nikola Šanta* i *Irina Hardi Kovačević* čitali su odlomke iz svojih knjiga. Direktor »Libertatee« *Niku Čobanu* i urednik izdavaštva *Vasa Barbu* predstavili su doprinos te kuće na očuvanju identiteta rumunjske zajednice u Vojvodini i Srbiji. Tom prigodom *Kosti Rošu* je uručena nagrada za knjigu godine, kompletnu bibliografiju »Libertatee«.

Obavijest

Susret svih pitomaca subotičkog sjemeništa »Paulinum« održat će se u utorak 28. travnja 2005. u Subotici. Dolazak onih koji su izdaleka, očekuje se dan ranije tj. u ponedjeljak 27. travnja. Odlazak je u utorak 28. lipnja 2005. nakon zajedničke večere ili u srijedu prije podne 29. lipnja 2005. Svatko se treba prijaviti na sljedeću adresu: *Andrija Anišić*, Beogradski put 52, 24000 Subotica, Srbija i Crna Gora, Tel: 00381/24/554-896, Faks: 00381/24/551-036, email: andrija@tippnet.co.yu

Lijepo molimo da se u prijavi istakne da li netko želi noćenje i koliko noćenja (jedno ili dva).

Noćenja će biti osigurana po župama (u obiteljima) ili u novom uređenom đlačkom domu po prihvatljivoj cijeni. Troškovi susreta tj. zajedničkog objeda i večere saznat će se na licu mjesta (dakako, bit će minimalni). Svećenici bi trebali ponijeti albe i što-lu radi zajedničke koncelebracije. Točan program još nije određen, ali će uključivati: dolazak, pozdravni govori i predavanje rektora sjemeništa, razgledavanje, euharistijsko slavlje, objed, primanje kod subotičkog gradonačelnika, druženje, zajednička večera.

Neka svatko učini najviše što može u obavešćivanju što većeg broja Paulinaca (svih, bez obzira tko je koliko vremena proveo u sjemeništu).

Godišnji koncert dječjih folklornih skupina

Čarolija dječjeg

*Brojnost publike na koncertu i brojni, dugotrajni pljesci, bili su prije »Bunjevačko kolo« * Publika je na koncertu mogla vidjeti uvježbavanja repertoara * Prikazano dječje folklorno stvaralaštvo*

nog odjela Centra »Bunjevačko kolo«, ali i starijim grupama koje su nastupile na koncertu.

Publika je na koncertu mogla vidjeti rezultate pedagoškog rada s djecom koji se njeguje u HKC »Bunjevačko kolo« prilikom uvježbavanja repertoara koji je primjeren njihovom uzrastu i senzibilitetu, a prikazano dječje folklorno stvaralaštvo odnosi se na pjesmu, ples, glazbu i običaje. Dječje folklorne grupe prikazale su bogat folklorni program od dječjih pjesmica, igara, pa do ozbiljnih plesova, a na koncertu je svirao Tamburaški orkestar Centra »Bunjevačko kolo« pod ravnanjem *Marinka Kujundžića i Ivana Piukovića*.

Program koncerta je otpočeo nastupom prvog folklornog ansambla Centra s pjesmom »Podižemo se«, a zatim je pripremljena grupa izvela pjesme i plesove Bunjevača. Starija plesačka skupina koja radi u Starom Žedniku predstavila se sletom mađarskih igara, nakon čega se predstavila

dječja grupa Folklornog odjela s dječjim pjesmama i plesovima Međimurja. Koncert se nastavio nastupom pripremljene grupe koja je izvela pjesme i plesove Zagorja, a potom je mlađa grupa iz Starog Žednika izvela dječje pjesme i plesove Međimurja. Uslijedio je nastup dječje grupe s igrama iz Ukrajine, te nastup pripremljene grupe koja je izvela vlaške igre, a zatim su uslijedile dječje pjesme i plesovi Slavonije u izvedbi dječje grupe, a prije pauze u programu, grupa iz Starog Žednika se predstavila koreografijom »Međimurski svatovi«. Nakon kraće pauze, publika je prvo mogla vidjeti pjesme i plesove Šokadije u izvedbi pripremljene grupe, nakon čega su najmlađi izveli dječje igre i pjesme Slavonije. Raznovrstan program se nastavio kolom »Roko« u izvedbi starije grupe iz Starog Žednika, a potom su se opet predstavili najmlađi, izvedbom ženskih mađarskih igara. U nastavku programa uslijedio je nastup pripremljene grupe s koreografijom »Banatski motivi«, nakon čega je prvi ansambl izveo »Bunjevačko momačko kolo«, a na koncu koncerta sve grupe su nastupile zajedno, prikazom jurjevskih pjesama iz kajkavskih krajeva.

Godišnji koncert dječjih folklornih grupa Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« pod nazivom »Jura, Jura u zelenju, a mi mladi u veselju« održan je 17. travnja u subotičkoj Dvorani sportova. Tribine su bile ispunjene brojnom publikom koja je pljescima iskazivala zadovoljstvo tijekom nastupa folklornih grupa. Brojnost publike na koncertu i brojni, dugotrajni pljesci, bili su prije svega izraz podrške mladosti i perspektivi Folklor -

Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«

folklornog stvaralaštva

svega izraz podrške mladosti i perspektivi Folklornog odjela Centra rezultate pedagoškog rada s djecom koji se njeguje u Centru prilikom odnosi se na pjesmu, ples, glazbu i običaje

Godišnji koncert dječjih folklornih grupa pokazao je da Folklorni odjel HKC »Bunjevačko kolo« glazbom, plesom i pjesmom prezentira folklornu baštinu koja je sastavnica hrvatskog kulturnog identiteta. Prikazani su raznoliki slojevi pučke kulture, a i ovaj koncert je potvrdio da Folklorni

odjel Centra svojim radom čini folklornu predaju i običaje dinamičnim i aktivnim. Nakon završenog koncerta svoje zadovoljstvo nije krio umjetnički voditelj Folklornog odjela Centra *Davor Dulić*, ističući da je koncert bio spoj mladosti, mašte i energije, što je publika znala prepoznati. Pored

Davora Dulića, folklorne grupe su za ovaj nastup pripremali *Marina Matković*, *Hajnalka Sič*, *Jelica Bukvić* i *Aleksandra Lipozenčić*, a na koncertu se vidjelo da njihov rad na najbolji način oživljava i prenosi folklornu građu.

Z. Sarić

Gostovanje Hrvatskog narodnog kazališta iz Osijeka u Subotici

Kakav smo svijet sami sebi stvorili?

*Tragikomični triler, kako je u najavi pisalo, čini radnja karakteristična za uratke britanske spisateljice Agathe Christie, na koje se pokraj »le theatre de boulevard«-a, pisanje Roberta Thomasa i oslanja **

Predstava »Osam žena« dokazuje da HNK Osijek raspolaže kvalitetnim ženskim ansamblom jer su se one odlično snašle u vrlo zahtjevnom tekstu za koji je potrebno zavidno glumačko umijeće

U subotu 16. travnja na sceni Jadran Narodnog kazališta u Subotici, Hrvatsko narodno kazalište iz Osijeka odigralo je predstavu pod nazivom »Osam žena«. Ova predstava, rađena po tekstu Roberta Thomasa, a u režiji Aide Bukvić premijeru je imala prije otprilike godinu dana, točnije 7. svibnja 2004. godine.

Tragikomični triler, kako je u najavi pisalo, čini radnja karakteristična za uratke britanske spisateljice Agathe Christie, na koje se pokraj »le theatre de boulevard«-a, pisanje Roberta Thomasa i oslanja.

UBOJSTVO I OKRIVLJENI: Radnja predstave je smještena u neodređeno vrijeme kraja pedesetih ili početka šezdesetih godina prošloga stoljeća (iako je vrijeme odigravanja drame u ovom slučaju sasvim irelevantno), u obiteljsku kuću za vrijeme božićnih blagdana. Ubrzo nakon upoznavanja s većinom likova dolazi do klasičnog kriminalističkog zapleta – tragičnoga i nasilnoga događaja umorstva jedinog muškarca u obitelji, bogatog tvorničara Marcela, koji predstavlja »pater familias« ali, kako ćemo kasnije uvidjeti, samo u financijskom domenu. Ubojstvo ubrzo potiče raspredanje zamršenoga klupka njihovih međuljudskih odnosa, kao i onih unutar svakoga pojedinačnog lika.

Nakon uviđanja da je ubojica u kući i da to nije nitko izvana, svih osam žena postaju potencijalni osumnjičeni: supruga Gaby, kćeri Suzon i Catherine, punica Mamy, šurjakinja Augustine, sestra Pierette, domaćica i dadilja, gospođa Chanel, i sluškinja Louise. Situacija u kući je sljedeća. Imanje je izolirano od civilizacije u snježnoj oluji, telefonske žice isječene, likovi su onemogućeni kontaktirati s vanjskim svijetom, što nas upućuje na njihovu intenziviranu psihodramu sumnje i nepovjerenja.

RAZOTKRIVANJE LAŽI: Ovakva triler potka predstavlja samo prvi sloj drame, ubojstvo se ubrzo marginalizira, a na scenu dolazi prikaz međuljudskih odnosa ovih

»osam žena« – laži, tajne, prijevare, licemjerje i prljava igra. Određenim i inteligentno proračunatim dramskim tokom svaka od žena u određenom dijelu radnje dolazi u epicentar ispitivanja od strane drugih. Ovakav metod pruža jasniju dinamiku

predstavi, koja je van domena teksta, uglavnom dosta statična i monotona. Prvoosumnjičena, supruga Gaby, u jednom dijelu dovodi publiku do šireg poimanja krivice, van granica prisutnoga slučaja ubojstva riječima: »Svi su krivi i nitko nije

Majstor trilera

Dramski pisac *Robert Thomas* (1927.-1988.) je pisao pod utjecajem Agathe Christie, a neke su mu priče toliko kvalitete da je jednu od njih i sam redatelj *Alfred Hitchcock* namjeravao ekranizirati.

kriv! Nitko nije bez grijeha». Ove nas ri-
ječi upućuju i da se dekontekstualiziramo
od pomalo muško-šovinističkog tona koji
sve modele moralno aberirane ljudske duše
svodi na pol aktera ove predstave, a to su
žene. I lik oca, iako fizički neprisutan, spo-
minje se u kontekstima laži, prijevare i ne-

prijatnih saznanja, a sve to tužno nam su-
gerira jedan turobni prikaz ljudskog roda
uopće. Odnosi među likovima konstantno
se izmjenjuju – od potpune sumnje do pri-
bližavanja i empatije, jer prepoznavanje
(projiciranje) svojih slabosti u drugima je-
ste ono što ih u predstavi (a i životu) čini
bliskima. Na kraju rasplet otkriva olakša-
nje zbog činjenice da žrtva, suprug, zet,
poštovani otac i brat uopće nije mrtav (što
se u približavanju kraja predstave na tre-
nutke dalo i predosjetiti). U kratkom vre-
menskom intervalu drama se izvrće u ne-
slučenom smjeru. Marcel je slušajući sve
ono što se razotkrilo pokraj njegovog »mr-
tvog« tijela izabrao put koji mu je već bio

pripisan. Smrt, ali samoubojstvom. Zvuk
pištolja označio je kraj drame.

PITANJA I ODGOVORI: Slojevitost
predstave nameće i niz drugih pitanja te
mogućnosti percipiranja. Odgovori leže u
našim osobnim stavovima i također pozi-
vaju na preispitivanje. Pitanje izbora? Sva-
ka od njih osam možda igra ulogu koju je
sama odabrala: savršena supruga, ljubavni-
ca, patnica, mlada buntovnica, ugledna
djevojka... Kakav smo svijet sami sebi
stvorili? Koliko poznajemo jedno drugo-
ga? Kakva je pozicija suvremene žene?
Odmakom od naivne, ali na momente i za-
bavne podrugljivosti i zavidnosti ženskih
međusobnih sučeljavanja, otkriva se pri-
lično mračna vizija žene koja svoju sa-
moću (usamljenost) vidi kao nemilo oslo-
bođenje od superiornog »svijeta muškara-
ca«, a odlazak u prijevaru i neistinu kao
mimikriju neuzvraćene ljubavi.

Istoimeni film

Thomasova kriminalistička priča bila
je i predložak za istoimeni film fran-
cuske redateljice *Françoise Ozona* iz
2002. godine koji je u Francuskoj vidjelo
više od 4 milijuna gledatelja. »Osam
žena« u kome glume vrsne francuske
glumice predvođene slavnima *Catherine
Deneuve* i *Isabelle Huppert* je također
osvojio prestižne filmske svjetske nagra-
de Srebrni medvjed na filmskom festiva-
lu u Berlinu.

U ovom projektu zastupljene su gotovo
sve pripadnice ljepšeg spola ansambla
Drame HNK: uz redateljicu Aidu Bukvić,
dramaturgiju potpisuje *Marijana Fumić*,
kostime *Mirjana Zagorec*, a na sceni se po-
javljuju pripadnice sve tri generacije žen-
skog ansambla: *Lidija Florijan*, *Mira Pe-
rić-Kraljik*, *Sandra Lončarić*, *Tatjana Ber-
tok-Zupković*, *Radoslava Mrkšić*, *Ana Sta-
nojević*, *Nela Kočiš* i *Ljiljana Krička Mi-
trović*.

Glazba, autorski rad *Branka Kostelnika*,
minimalno je zastupljena. Za scenografiju
ležernog dnevnog boravka obiteljske koja
plijeni retro 50-tim zaslužan je *Ivo Knezo-
vić*.

Predstava »Osam žena« dokazuje da
HNK Osijek raspolaže kvalitetnim i žen-
skim ansamblom jer su se one odlično
snašle u vrlo zahtjevnom tekstu za koji je
potrebno zavidno glumačko umijeće.

Davor Bašić Palković

Dan planeta Zemlje – 22. travnja

Zemlja je naš jedini planet

Priredio: Davor Bašić Palković

Danas, 22. travnja obilježava se Dan planeta Zemlje, veliki međunarodni ekološki praznik, koji se u svim državama širom svijeta obilježava raznim manifestacijama čiji je primarni cilj da ukažu na opće društveno zalaganje u očuvanju životne sredine. Na ovaj dan, ekološki svjesni aktivisti upozoravaju nas na mogućnost pogubnog kraja planeta Zemlje. Nestaju šume, smanjuje se biološka raznovrsnost, zagađuju se voda, zrak i tlo, sve su vidljiviji efekti staklenog vrta... Ovogodišnji moto

Mladi ekolozi

Danas s početkom u 17 sati subotički pomladak će dići glas protiv sve većeg uništavanja životne sredine. U organizaciji »Kompost tima«, a uz podršku Općine Subotica, u holu Otvorenog sveučilišta bit će otvorena izložba 44 rada na temu kompostiranja. Ovom prigodom članovi udruženja »Mladi i igra« će izvesti predstavu »Pobuna akumulatora«, a bit će prikazan i film o trogodišnjem radu »Kompost tima«.

ove manifestacije je »Zaštitimo našu djecu i našu budućnost«.

Već 35 godina unazad 22. travnja pokušava se angažirati što više ljudi da na Dan planeta Zemlje daju svoj stvarni ili simbolični doprinos zaštiti okoliša. Svih ovih godina ulažu se napor da narušeno zdravlje našeg planeta ne pogoršamo daljnjom nebrigom za globalno stanje Zemlje. Postavite si pitanje jeste li i koliko minuta uložili u zaštitu okoliša....

Djelujući pod poznatim motom: »Misli globalno, djeluj lokalno!«, u Seattleu (SAD)

oformljena je mreža »Earth day«, koja okuplja sve nevladine

Povod za akciju

Kao planetarni praznik, 22. travanj je ustanovljen 1970. godine. Povod za uspostavljenje ovog datuma bio je revolt izazvan istjecanjem velike količine sirove nafte iz jednog tornja na Pacifiku u zaljevu Santa Barbara. Tada je praktično uništena jedna od najljepših kalifornijskih plaža, a zagađenost se prenijela i na plaže Santa Monice, West Beach, Marina del Rey i druge.

udruge, ustanove i pojedince koji žele, mogu i hoće dati svoj doprinos, prije svega, u podizanju svijesti o potrebi zaštite okoliša. Proteklih je godina, širom svijeta uz obilježavanje 22. travnja bilo angažirano oko 500 milijuna ljudi. Želja je mreže Earth day da se ta brojka ove godine poveća na oko 550 do 600 milijuna ljudi.

Ne postoji specijalno određena organizacija za proslavu 22. travnja, već je svatko dobrodošao da svoje ideje o očuvanju planeta Zemlje podijeli s drugima.

Nekoliko savjeta:

- gasite svjetla
- gasite ostale električne uređaje (TV, radio...) kada ih ne koristimo
- koristite akumulatorske baterije
- koristite ventilatore umjesto klima uređaja
- zimi se toplije obucite umjesto da pojačate grijanje
- izolirajte svoj dom radi manjih gubitaka topline
- koristite manje tople vode
- kada god je to moguće koristite autobus ili željeznicu ili vozite bicikl
- kupujte organski uzgajano voće i povrće (bez korištenja pesticida)
- ne bacajte proizvode napravljene od prirodnih materijala
- koristite reciklirani papir, reciklirajte ga, ponovo iskoristite stari papir
- ne kupujte proizvode koji su napravljeni na štetu šuma
- koristite proizvode od recikliranog materijala
- posadite stablo, pogotovo ukoliko ste koje i posjekli
- zatražite pomoć ostalih ljudi u svojim akcijama
- pridružite se ekološkim organizacijama
- izbjegavajte proizvode koji se mogu koristiti samo jednom (bez mogućnosti obnove, punjenja i sl.)
- kupujte proizvode sa što manje ambalaže
- u dućanu zatražite ekološku vrećicu ili ponesite svoju
- štedite, ponovno koristite i reciklirajte

Memorijalna izložba slika Katarine Tonković Marijanski u Subotici

Titraji izuzetne crtačke vještine

*Najznačajniji dio čine precizni imaginarni pejzaži rađeni tušem ali i u tehnici bakropisa i pastela **
Posebnu zanimljivost čine ona djela rađena kao poklon za nagradu istaknutim sugrađanima u oblasti kulture »dr. Ferenc Bodrogyári«

Prošlog petka, 15. travnja u galeriji »Likovni susret« u Subotici otvorena je izložba crteža i grafika subotičke umjetnice Katarine Tonković Marijanski. Prilikom otvorenja o radovima slikarice govorila je ravnateljica galerije *Olga Šram* koja je istaknula kako je izložba dugo pripremana u zgradi i instituciji u kojoj je Tonković Marijanski radila.

»Izložba je formirana veoma teško zato što se djela Tonković Marijanski nalaze većinom u Hrvatskoj – na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu i Muzejskom prostoru »Klovičevi dvori« u Zagrebu, zatim u Gradskom muzeju u Subotici, različajnoj galeriji »dr. Vinko Perčić«, Umjetničkoj koloniji »Bucka Gányó«, Umjetničkoj koloniji »Nyárádi« kao i u privatnim zbirkama.

IMAGINARNI PEJZAŽI: Izložba Katarine Tonković Marijanski sastoji se od 35 radova i ima nekoliko segmenata. Najznačajniji dio čine precizni imaginarni pejzaži rađeni tušem ali i u tehnici bakropisa i pastela. Rad ove umjetnice reprezentiran je i djelima koji na platno uvode ljudsku figuru, koje je sama umjetnica nazivala »skri- valice«. To su ženski likovi u zgušnjutoj strukturi djela ogromne unutarnje dinamike, za koje se smatra da su autoportreti. Izložbu formira i grupa radova nastalih za vrijeme studija na Akademiji – grafika malih formata, monotipija, studija figura i akta. Posjetitelji izložbe također mogu vidjeti i seriju portreta rađenih u tehnici olovkom a nastalih na kolonijama koje je Tonković Marijanski posjećivala. Posebnu zanimljivost čine ona djela rađena kao povelja za nagradu istaknutim sugrađanima u oblasti kulture »dr. Ferenc Bodrogyári«.

Izložbu prati i katalog djela u koji je uključen tekst povjesničara umjetnosti *Bele Durancija* iz 1989. godine objavljen u »7 nap«-u a povodom samostalne izložbe Katarine Tonković Marijanski u subotičkoj galeriji »Francer«, pod nazivom »Cvjetna bašta doslućivanja«.

ŽIVOT I DJELO: *Katarina Tonković Marijanski* rođena je u Subotici 24. prosinca 1947. godine. U Subotici pohađa osnovnu i Učiteljsku školu. Akademiju likovnih

umjetnosti upisuje u Zagrebu 1972. a završava u klasi profesora Ante Kuduza 1976. kao diplomirani grafičar – slikar.

Neposredno po svršetku studija, zapošljava se u galeriji suvremenih umjetnosti »Likovni susret« u Subotici. Nakon dvije godine rada napušta ustanovu i posvećuje se obitelji. U »Likovni susret« vraća se 1984. godine gdje u kontinuitetu radi do svoje smrti 17. srpnja 2001. godine.

U »Likovnom susretu« obavljala je poslove kustosa i voditeljice Dokumentacijskog centra umjetničkih kolonija Jugoslavije punih dvadeset godina. Za to vrijeme

vodini i u subotičkom okruženju. Kao dje-latnica u kulturi bila je angažirana na više planova – članica umjetničkih savjeta udruženja (SULUJ i SULUV), članica brojnih žirija, organizatorica humanitarnih aukcija, pružala pomoć mladim umjetnicima i studentima. Likovno je uredila i dizajnirala veći broj kataloga i publikacija.

Iako je ostvarila niz stručnih posjeta kolonijama, kao stvaralac boravila je samo u nekim: u koloniji »Likovnog susreta« u Grožnjanu u Istri 1985., 1986., 1989., u Likovnoj koloniji Počitelj 1987., Umjetničkoj koloniji »Bucka Gányó« u Subotici od 1993. do 1996., Umjetničkoj koloniji

Olga Šram i Jasmina Vidaković Jovančić

ostvarila je niz značajnih izložbi i kataloga posebice obrađujući i izučavajući djelatnost i stvaralaštvo likovnih kolonija. Najuspješniji njezini projekti bili su: rad na monografiji »Likovni susret 1962.-1987.«, Adresar umjetničkih kolonija Jugoslavije – jedina publikacija te vrste u zemlji, objavljen 1986., manifestacija i stručni skup »Grafičke kolonije i grafičke radionice Jugoslavije«, 1989. godine, »Kiparske kolonije i simpoziji Jugoslavije 1961.-1991.«, posljednja velika »jugoslavenska« izložba koja je pokraj galerijskih formata predstavila i skulpture u prostoru.

Dala je nezaobilazan doprinos djelatnosti ustanove te kao predsjednica Koordinacijskog odbora umjetničkih kolonija Jugoslavije i radu kolonija, posebice u Voj-

»Njaradi« u Ruskom Krsturu od 1997. do 1999., Međunarodnoj grafičkoj radionici u Miškolcu u Mađarskoj 1997. i u likovnoj koloniji u Totovom Selu 2000. godine.

Ostvarila je nekoliko samostalnih izložbi: 1986. prezentaciju u Gradskoj knjižnici u Subotici, 1988. u Osijeku zajedno s *Ivanom Jandrićem*, 1989. u Galeriji Francer u Subotici, 1994. u Klubu Gerontološkog centra u Subotici. Izlagala je na brojnim skupnim izložbama u Subotici, u više gradova u zemlji, te u Mađarskoj i Hrvatskoj. Bila je član Saveza udruženja likovnih umjetnika Vojvodine (SULUV).

Izložba ove umjetnice intresantnog senzibiliteta i izuzetnog stvaralačkog talenta je otvorena do 15. svibnja.

D. B. P.

Koncert »Sto rumskih tamburaša« u Rumi

Glazbena posveta Miši Kunu

*Ovo je bilo prvi puta da su sva tri velika rumška tamburaška orkestra, čije postojanje ovaj grad čine jedinstvenim, nastupila zajedno, što predstavlja dokaz uspješne i zdrave suradnje * Nastup rumških tamburaša gledalo je preko 900 posjetitelja, a nazočnost brojnih gostiju među kojima ponajviše treba istaknuti Veru Svobodu, Julija Nikoša i Franu Draguna govori samo za sebe*

U Velikoj dvorani Kulturnog centra u Rumi u subotu 16. travnja održan je koncert Velikog tamburaškog orkestra Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Rume, a u povodu 86. obljetnice rada Društva. Koncert je između ostalog bio posvećen i sjećanju na pokojnog *Mihajla-Mišu Kuna*, dugogodišnjeg i počasnog predsjednika rumškog Društva.

Naziv subotnjeg koncerta bio je »Sto rumskih tamburaša« jer su pokraj orkestra HKPD »Matija Gubec« nastupili i članovi Gradskog tamburaškog orkestra »Branko

Radičević« pod ravnateljstvom *Boška Bogičevića*, te članovi Rumskog tamburaškog orkestra »Plavi čuperak« pod ravnateljstvom *Vesne Gulan* i *Nedeljka Patkovića*. Ovo je bilo prvi puta da su sva tri velika rumška tamburaška orkestra, čije postojanje ovaj grad čine jedinstvenim, nastupila zajedno, što predstavlja dokaz uspješne i zdrave suradnje.

VELIKI BROJ GOSTIJU: Pored njih Rumljanima su se predstavili i vokalni solisti: *Vera Svoboda*, čuveno ime starogradske i tamburaške glazbe, *Marija Benčić*, *Katarina Atanacković*, *Dušan Stupar* i

Bogdan Dejanović. Večer je otvorena sa skladbom »U Rumi na Bregu«, koju je napisao *Sava Vukosavljev* i posvetio je svojem velikom prijatelju Miši Kunu. Ovu skladbu zajednički su izveli tamburaši »Matije Gupca« i »Branka Radičevića« pod dirigentskom palicom *Boška Bogičevića*. Nakon toga gostima se u ime domaćina obratio predsjednik HKPD »Matija Gubec« *Zlatko Kolarić*, koji je pozdravio sve nazočne goste među kojima su bili i *Ljiljana Savić* načelnica društvenih djelatnosti SO Ruma, *Srđan Nikolić* predsjednik Općine Ruma, *Branimir Lončar* ispred

Obilježena 86. obljetnica HKPD »Matija Gubec« iz Rume: koncert tamburaša

Veleposlanstava Republike Hrvatske u Beogradu, *Boško Radijelović* i *Boris Vujić* župnik i đakon Katoličke crkve u Rumi, *Branislav Popović* protojerej SPC u Rumi te predstavnici hrvatskih kulturno-umjetničkih društava iz Srijema i Vojvodine – HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora, HKUD »Tomislav« iz Golubinaca, HKPD »Stjepan Radić« iz Novog Slankamena, HKC »Srijem« iz Srijemske Mitrovice i predstavnici KUD »Hunjadi Janoš« iz Rumme. Manifestaciji su bili nazočni i gosti iz Hrvatske – *Stjepan Đurković*, ispred Zajednice kulturno-umjetničkih društava Vukovarsko-srijemske županije te *Julije Nikoš* i *Frano Dragun*, predsjednik i generalni tajnik Hrvatskog tamburaškog saveza.

BOGAT GLAZBENI PROGRAM: Poslije uvodnih pozdrava na scenu su stupili i članovi tamburaškog orkestra »Plavi čuperak« i svi zajedno izvede poznatu tamburašku pjesmu »Divan je kićeni Srijem« pod ravnateljstvom Vesne Gulana a u vokalnoj izvedbi soliste Bogdana Dejanovića. Dirigentsku palicu nakon toga preuzima dirigent i umjetnički rukovodilac VTO »Matija Gubec« i orkestri izvedu dvije njegove skladbe »Rumo lepote« i »Moj kićeni Srijem« koje je otpjevao *Dušan Stupar*. Zatim na sceni ostaju samo tamburaši HKPD »Matija Gubec« i izvedu skladbe: »Elegija o Kolariću« *Josipa Kaplana*, »Koncertni alegro za tambure« *Ivana pl. Zajca*, »Proljetno jutro« *Josipa Jurce* i »Osijek je duša duše moje« *Julija Njikoša* koju je otpjevala *Marija Benčić*. S tim skladbama su nastupili i prošle godine

Trocifreni broj glazbenika na jednom mjestu

na Festivalu hrvatske tamburaške glazbe u Osijeku, prvi put nakon deset petnaest godina i osvojili srebrni plaket. Riječ je zatim uzeo *Julije Njikoš* i nazočne podsjetio da su rumski tamburaši jedni od osnivača Hrvatskog tamburaškog saveza te se veoma pohvalno izrazio o njihovom radu da bi potom *Frano Dragun* uručio srebrne plakete osvojene na prošlogodišnjem osječkom festivalu dirigentu *Josipu Jurcu* i predsjedniku Društva *Zlatku Kolariću*.

Publici se predstavila i *Katarina Atanacković* s pjesmama »Crveni šak« i »Za kim« da bi se poslije toga kao na vrpici vrtjele

skladbe: »Tanane žice moje tambure« i »Ej, svirači« *Josipa Jurce*, »Tena« *J. Ivan-kovića*, »Svirci moji« *Siniše Leopolda*, »Priznala sam sebi« i »Ljubav mi srce do-dirne tek« *Vlatke Kulišić* kao i dvije pjesme *Marka Nešića* »Žabaljka« i »Ej, čim sam usto« a s pjesmama mijenjali su se i vokalni solisti *Marija Benčić*, *Dušan Stupar* i *Bogdan Dejanović*. Na kraju, a kao šlag na tortu, nastupila je i *Vera Svoboda*. Ona se predstavila s dva spleta »Srijemska razglednica« i »Sa slavonskih sokaka« koje je aranžirao *Julije Njikoš*, te sa skladbama »Život je lijep«, »Pastirče mlado i mило« i »Blijedi mjesec«, koje je također priredio i aranžirao *Njikoš*. Na poslijetku svi solisti su zajedno otpjevali lijepu starogradsku pjesmu »Na te mislim« s kojom je ovaj izuzetan i jedinstven koncert.

Nastup rumskih tamburaša gledalo je preko 900 posjetitelja, a nazočnost brojnih gostiju među kojima ponajviše treba istaknuti *Veru Svobodu*, *Julija Nikoša* i *Franu Draguna* govori samo za sebe. Izvanredan ugođaj upotpunio je i sjajni voditelj *Boško Negovanović* koji je u kratkim stankama između pjesama prepričavao dogodovštine i anegdote rumskih brežana i pokojnog *Miše Kuna*. Ovaj svojevrsni spektakl snimale su i kamere TV Novi Sad i Srijemske televizije. Na kraju je za sve učesnike programa i brojne goste u prostorijama HKPD »Matija Gubec« na Bregu priredena prigodna večera.

Prepuna dvorana: gledatelji na koncertu

Nikola Jurca

Nakladništvo na hrvatskom jeziku na novosadskom Salonu knjiga

Vlastiti nemar

Nadamo se da će se na idućem Salonu, na štandu gdje se predstavlja nakladništvo na hrvatskom jeziku organiziranije pristupiti promociji nakladništva na hrvatskom jeziku

U Novom Sadu je održan međunarodni Salon knjiga koji je otvoren 14. travnja, a zatvoren je 19. travnja. Uz Salon knjiga održana je i međunarodna izložba školskog i kancelarijskog materijala, te izložba slika. Za nekoliko dana trajanja ove manifestacije, Salon je posjetio veliki broj Novosađana, kao i gostiju iz regije. Uz domaće izlagače, predstavili su se i izlagači iz okolnih zemalja, a na Sajmu su se predstavili i izdavači iz Republike Hrvatske.

Na novosadskom Salonu je bio i štand »Izdavačke djelatnosti na jezicima nacionalnih manjina«, na kojemu je predstavljeno izdavaštvo na hrvatskom, rusinskom, mađarskom, slovačkom i romskom jeziku. Tijekom obilaska spomenutog štanda, zamijetili smo da su izložena štampana djela na svim spomenutim jezicima, dakle, kod mjesta za slovački jezik sva su izložena djela bila na slovačkom ili na mjestu za rusinski jezik, izložena su bila djela na rusinskom, ali dio štanda gdje je bilo označeno da su izložena djela na hrvatskom jeziku bio je »zanimljiv«.

Primjerice, tu se je mogla vidjeti i izložena knjiga »Istorija Šokaca, Bunjevaca i bosanskih franjevaca« koja je objavljena u Mađarskoj još daleke 1947. godine, a na Salonu je izložen prijevod, i to prijevod na srpski jezik, a ne na hrvatski, a knjiga je tiskana u Subotici 2001. godine. Što je još zanimljivije, u toj se knjizi Šokci i Bunjevci označuju kao zasebni nacion, a ne dio hrvatskoga korpusa, čak na samom početku knjige, tj. na trećoj strani, čitatelju se može vrlo lako pričinuti da su Šokci i Bunjevci pokatoličeni Srbi?!

Tko treba brinuti o predstavljanju nakladništva na hrvatskom jeziku: manjinski štand u Novom Sadu

Vrlo je diskutabilno da se ovakva knjiga nalazi na »hrvatskom« štandu tj. štandu predviđenom za izdavačku djelatnost na hrvatskom jeziku, kad knjiga nije tiskana na hrvatskom jeziku, a točnost sadržaja same knjige je zasebna priča. Pri upitu gospođe koja je bila zadužena na štandu, je li netko od ovlaštenih osoba zadužen za izdavačku djelatnost na hrvatskom jeziku, točnije, netko zadužen za »hrvatski dio« štanda nazočan, odgovorila je da nema nikog.

Predstavnik mađarske zajednice smo vidjeli, te slovačke i romske. Jedino Hrvata i Rusina nigdje... Ovakav propust nije se mogao desiti Mađarima ili Slovacima, pa ni Rusini - ma, i pokraj toga što predstavnici Rusina nisu bili nazočni na Salonu, kao ni Romima da na primjer, jedan dio njihovog naroda bude označen u nekom izloženom dijelu kao zasebni nacion, i to još na »njihovom« štandu. A znamo da postoji još puno knjiga hrvatskih autora koje nismo mogli pronaći na štandu hrvatskog izdavaštva, posebice autora srijemskih Hrvata. Nadamo se da se ovakvi propusti u buduću neće pojavljivati na nekoj sličnoj manifestaciji, jer ako se ovakve knjige nalaze na našem hrvatskom štandu, što možemo očekivati na nekom drugom štandu? Nadamo se također da će na idućem Salonu, na štandu gdje se predstavlja nakladništvo na hrvatskom jeziku, biti nazočan i netko, tko uistinu i govori hrvatski jezik i da će se organiziranije pristupiti promociji nakladništva na hrvatskom jeziku.

Igor Kušeta

Preljske pisme iz 2005. godine

Nedeljka A. Šarčević

Preljsko veče

Pala noć
a snig škripi
navišećuje
adet lipi
da ga zdušno
i ovu god
lipo dočeka
hrvatski rod.

Zato složno
»Svi na Prelo
podignimo
gordo čelo
zapivajmo
onu našu
o ravnici i salašu.
Nek se ori
i nek gori
žar u srcu
mistu boli
sve uz radost
i veselje
tamburice
lipe prelje.

Nek se ide
nek se pije
i zdravica
srce grije.
Nek se bratski
Ruka steže
– prijateljstvo
čvršće veže.

Nek zašušti
brokat, svila
nek se dično
kolo igra
neka ljubav
dušom plovi
nek se klape
lipi snovi...

– Nek se klape
lipi snovi...«

Client »City«

Toast Hawaii, 2005.

Svojim prvijencem naslovljenim po nazivu skupine »Client« ovaj je duo samo blago skrenuo pažnju medija na sebe, u čemu je presudnu ulogu imao singl »Rock and Roll Machine«. Client sačinjavaju dvije djevojke koje, u maniri pionira elektronske scene, skrivaju vlastiti identitet i »žele biti promatrane isključivo kroz svoj glazbeni rad«. One se odazivaju na pseudonime *Client A* (Kate Holmes, bivša članica projekata Technique and Frazier Chorus i *Client B* (Sarah Blackwood, nekadašnji vokal solidno popularne skupine Dubstar).

Svaka slučajnost s njihovom pojavom i uspjehom je sasvim namjerna... Novi album izdale su za etiketu Toast Hawaii čiji je vlasnik legendarni *Andy Fletcher*, široj javnosti poznat kao član kulturnih, a dvojicu Client po zvuku veoma srodnih, elektro-pop pionira Depeche Mode. U glazbi koju stvaraju osjećaju se jaki utjecaji synth popa, electra pa čak i rocka što njihovim djelima daje jedan samo naizgled širok prostor u kojemu granice nisu postavljene. To mu najbolje svjedoči njihova glazbena praksa utemeljena na svjesno suzdržanim melodijskim i ritmičkim frazama, kao i njihov vizualni identitet odsustva boja i stil-ske svedenosti. U skladu sa estetskim postavkama žanrova kojima se inspiriraju, Client odlikuje tehnološki hladna interpretacija, minimiziran i asketski zvuk nalik na rane albume Depeche Mode-a i Human League-a, a na momente i Kraftwerka. Na uvodnoj pjesmi »Radio« djevojke demonstriraju formulu koju će na većini pjesama rabiti – nježnost vokala u kombinaciji s

tvrdim bass linijama, synth dionicama i elektronski proračunatom ritmikom (slične su i »Come On«, »Cracked«, »In It for the Money«, »It's Rock and Roll«). Interesantnost ovom albumu, ali samo na razini »zvučnih imena«, dala su gostovanja poznatih britanskih glazbenika. Tako na pjesmi »Overdrive«, diskretno vokalno gostovanje bilježi *Martin Gore* iz Depeche Mode-a, a potom slijede lideri skupine Libertines – *Carl Barat* na pjesmi »Pornography« te *Peter Doherty* na »Down To The Underground«. Instrumental »One Day At A Time« predstavlja uvod u potpuno novi smjer glazbenog kretanja

koji ujedno sačinjava i najviše domete ovog albuma. Naime, radi se o electru koji u svoju podlogu priziva gudače dajući im tako simfonijsku i sentimentalniju dimenziju (pjesma »The Chill Of October« i završna »Everything Must End«).

Ovaj album ne donosi posebno osvježenje na svjetskoj glazbenoj sceni jer slične skupine predstavljaju jaku konkurenciju i visok standard, ali doista jak i sveprisutan artistski koncept ovih dama, a još više vrhunski pop momenti, čine »City« glazbenim ostvarenjem vrijednim pažnje.

D. B. P.

Zlatica Belohlavek-Korač (1870.-1912.)

Zlatica Belohlavek-Korač, nastavnica glazbe i spisateljica rođena je u Karlovcu 4. veljače 1870. a preminula 23. studenog 1912. godine u Sušaku. Djevojačku nižu i višu školu polazila je u Zagrebu. O njezinu glazbenom školovanju i kasnijem djelovanju postoje samo vrlo općeniti podaci. Glasovir je počela učiti vjerojatno privatno još u Zagrebu, nastavila u Grazu, a završila na konzervatoriju u Beču, na kome je učila i pjevanje. Radila je najprije kao učiteljica glazbe na Višoj djevojačkoj školi u Mostaru i Sarajevu (1895. -1902.). Nakon udaje živjela je u Brinju a zatim u Sušaku gdje je bila (1910. -1912.) upraviteljica Dječjeg skloništa. Čini se da nije javno nastupala. Okušala se i skladateljskim radom (zabilježen je jedan ciklus popijevki na vlastite tekstove pod nazivom »Primulae veris«, Sarajevo 1898.). Stručni su joj radovi objavljeni u »Školskom vjesniku« 1897., 1898. i 1902. Bavila se i književnošću pišući pod pseudonimom Gradačka Hrvatica. Njezini su radovi, kao i prijevodi, objavljivani u časopisima: »Dom i svijet« (1892., 1893.) »Nada« (1895.), »Živila Hrvatska« (kalendar, 1896.), »Ljiljan« (1897., 1898.), »Prosvjeta« (Zagreb, 1897.), »Smilje« (1897.-1898.), »Osvit« (1898., 1899., 1901.), »Domaće ognjište« (1902.), »Mali dobrotvor« (1903./1904., 1904./1905.), »Mladi Istranin« (1909.), »Mladi Hrvat« (1910.) i u »Kalendaru« Udruge učiteljica 1911. godine.

HRCKOVA SVEZNALICA

ZAŠTO SE KAŽE DA ODIJELO NE ČINI ČOVJEKA?

Nаша odjeća treba uvijek biti uredna i odgovarati onome što radimo. Radnik za strojem neće obući frak i cilindar, jer mu je ta odjeća neprikladna, kao što neće doći na svečani prijam u radnom kombinezonu, nego će obući odgovarajuće odijelo. Izreka o tome da odijelo ne čini čovjeka potječe od davnina i uči nas da ljude ne treba procjenjivati po tome kako su obučeni, već kakvi su i kako postupaju. Svatko može staviti na sebe bijeli liječnički ogrtač, ali to ne znači da može liječiti ljude.

ZAŠTO NEKI LJUDI NOSE BIJELE ŠTAPOVE?

Stariji ljudi obično nose štap, jer im pomaže kada hodaju. Ali, ako vidimo da netko nosi štap obojen bijelom bojom – onda znamo da je taj čovjek slijep. Oni se moraju oprezno kretati, a bijeli štap u njihovim rukama upozorava prolaznike da naprave mjesta ili im pomognu kada prelaze ulicu. Slijepi ljudi neprekidno lupkaju bijelim štapom dok hodaju, jer tako ispituju tlo kojim gaze, da ne bi na nešto naletjeli.

ZAŠTO VATROGASCI PRAVE VELIKU BUKU?

Prometnim propisima je utvrđeno koja vozila i u kojim slučajevima smiju upotrebljavati zvučne signale. To su kola hitne pomoći, policija i vatrogasci. Kada izbiye požar, najvažnije je da vatrogasci što prije stignu do njega i počnu gašenje. Zato njihova kola jure velikom brzinom, a da bi se svi brzo sklonili i napravili prolaz – vatrogasne sirene glasno zavijaju.

Priredio i ilustrirao: Zoltan Sič

HRCKOVE ZGODE

Sič Z. as

NASTAVIŠ LI
GRICKATI NOKTE, IMAT
ČEŠ CRVE U STOMAKU!

SAMO TI GRICKAJ, A
JA CU TEBE.

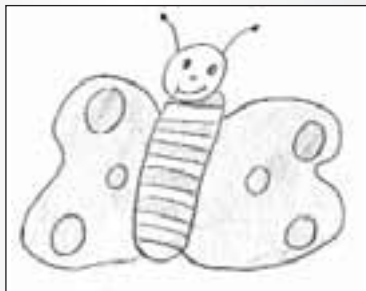
HRCKO, ZAŠTO NOSIŠ
RUKAVICE KADA JE
OVAKO TOPLO?

MOJE ČUDOVIŠTE IZ TORBE

Otvorila sam torbu. Ugledala sam nešto maleno s velikim rukama. Tijelo mu je bilo šareno. Pitala sam ga – tko je i odakle je, ali mi on ništa nije htio reći. Zamolio me je da prespava u mojoj torbi, a ja sam mu, kao što bi to i svako dijete, dopustila. Sutradan sam otvorila svoju torbu, kad ono, sve su knjige i bilježnice bile u neredu. Jako sam se naljutila. Pozvala sam ga da porazgovaramo. Pospremila sam lijepo svoju torbu, a njemu se zahvalila na gostovanju. Na rastanku mi reče: »Više nismo prijatelji.« Ja sam mu uzvratila: »Nismo nikada ni bili.«

Snežana Romak, IV.,
OŠ »Sveti Sava«, Bikovo

Aleksandra Mihaljev, II.
OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Sonta

Marija Nimčević, I. e
OŠ »Sveti Sava«, Subotica

Miran Kujundžić, I. h
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Aleksandar Milunović, IV. c
OŠ »Matko Vuković«, Ljutovo

Grgo Stantić, I. b
OŠ »Matija Gubec«, Donji Tavankut

Darko Vidaković, IV. b
OŠ »Matija Gubec«, G. Tavankut

ČITAJTE »HRCKA« SVAKOG MJESECA!

»Hrcko« će se, draga djeco, u sljedećem broju »Hrvatske riječi« pojaviti u svom proširenom izdanju po sedmi put. No, to nije jedina lijepa vijest. Naime, svoj ćete podlistak od sada moći čitati svakog posljednjeg petka u mjesecu. I dalje na 20 strana, ali sadržajno mnogo bogatiji, te uz veći broj suradnika, »Hrcko« će biti prepun raznovrsnih edukativnih, poučnih i zanimljivih sadržaja. Zato, obvezno kupujte »Hrvatsku riječ« svakog posljednjeg petka, a naravno i ostalim tjednima, budući da će i dalje dvije strane biti rezervirane samo za vas – »Hrckove« čitatelje.

I. P. S.

I. Podvuci riječ kojom se završava niz od tri date riječi:

BROD
BARKA
ČAMAC

BAKA
MAJKA
KĆI

a) KOPNO,
b) AUTOBUS,
c) GLISER,
d) AVION

a) BIĆA,
b) LJUDI,
c) UNUKA,
d) ROĐAK

Pripremio: D. Runje

II. Upiši brojeve koji nedostaju:

8	4	2
5	5	5
2	8	4
5	5	5
4	2	
5	5	

III. Zaokruži točan odgovor:

1. Zamisli da iz Splita krećeš trajektom na Vis. Pokraj kojeg otoka nećeš proći?
a) Šolte, b) Krka, c) Brača, d) Korčule
2. Gdje je pronađena Bašćanska ploča?
a) pokraj Barskih Oštarija, b) pokraj Bača, c) na otoku Krku, d) pokraj grada Bara

Pripremio: Z. Samaržija

Od luksuza i statusnog prestiža do osnovne životne potrebe

Telefon, nekad i sad

Prema podacima dobivenim iz direkcije Telekoma na pozivnom subotičkom broju 024 danas se nalazi blizu 80.000 korisničkih brojeva, što evidentno pokazuje koliko je telefon tijekom proteklih desetljeća prestao biti statusno, a postao opće namjensko sredstvo dostupno gotovo svakom pojedincu

Piše: Dražen Prčić

Još od svog izuma i prapočetaka korištenja »prvih mehaničkih razgovora na daljinu«, telefon je zauzeo počasno mjesto u životima svih onih »privilegiranih« u čijim su kućama, stanovima ili uredima počeli zvoniti raznoliki modeli revolucionarnog aparata koji je najviše unaprijedio komunikaciju ljudske vrste. Imati telefon predstavljalo je pitanje statusne kvalifikacije i vrednovanja mjesta u društvu, jer razgovarati »žicom« bilo je mnogo otmjenije nego »oči u oči«.

Za razliku od brojnih tehničkih inovacija, poput radija i televizije, koje su na naše prostore stigle sa znatnim kašnjenjem u odnosu na postojbinu iz koje su potekli u svijet (SAD), telefonija se, posve logično, ravnomjerno počela širiti u svim dijelovima relativno razvijenog svijeta. Jer imućni i dobrostojeći ljudi živjeli su svugdje...

SUBOTIČKI TELEFONSKI IMENIK IZ 1920. GODINE: Za ilustraciju navedenog uvoda uzet ćemo 85 godina staru listu korisnika subotičke telefonske centrala i neke od privilegiranih vlasnika njenih brojeva. Na primjer, na privilegirani broj 1 mogao se nazvati tadašnji renomirani gradski hotel »Zlatno jagnje«, Gradska bolnica birala se na 113, Gradonačelnik na 34, Gradsko kazalište imalo je broj 560, a glavna policijska postaja pozivala se na broj 22.

MODERNA »FIKSNA« TELEFONIJA 21. VIJEKA: Prema podacima dobivenim iz direkcije Telekoma na pozivnom subotičkom broju 024 danas se nalazi blizu 80.000 korisničkih brojeva, što evidentno pokazuje koliko je telefon tijekom proteklih desetljeća prestao biti statusno, a postao opće namjensko sredstvo dostupno gotovo svakom pojedincu.

Dapače, imati telefonski priključak predstavlja osnovnu potrebu normalnog življenja prema zakonima suvremenog društva. Također, uz sredstvo za govornu komunikaciju fiksna linija u eri globalne kompjutorizacije predstavlja, putem modemskeg uređaja, i mogućnost korištenja interneta i elektronske pošte (E mail), danas jednog od najraširenijih oblika pismenog oblika kontakta između ljudi. Upravo zbog sve progresivnijeg omasovljenja računalne opremljenosti (slučaj posve sličan telefonskom buni), većina telefonskih korisnika ima i po nekoliko linija kako bi mogao nesmetano i razgovarati i biti konektiran na »netu«. Za razliku od nekadašnjih skupih cijena impulsa, mada ni danas nisu niske, koliko bi prema cijenama u drugim državama trebale biti, telefoniranje ne predstavlja preveliku stavku u kućnom budžetu. Naravno, ukoliko se stvarno ne pretjeruje, već razgovara sukladno nužnim potrebama u realnom vremenu potrebnom za jedan prosječan razgovor. Nažalost, razgovor s inozemstvom je još uvijek preskupa zabava i nezasić »gutač impulsa i novca«, jer malo duža »žičana avantura« može solidno isprazniti džep ljubitelja beskrajnih razgovora.

BUDUĆNOST TELEFONIRANJA: Pojavom mobilne telefonije i prvih aparata, koji su bili sposobni obavljati komunikaciju bez fiksne žice, telefon je zakoračio u prostore budućnosti koja nudi nevidene i još uvijek nedovoljno istražene mogućnosti tehnološkog napretka. Satelitski telefoni i sustavi navođenja, konferencijski razgovori, video i audio telekomunikacija i još mnogo novotarija postali su stvarnost svakidašnjice u kojoj živimo i realnosti globalnog povezivanja. ■

Glede privatnih korisnika u ono vrijeme prve telefonije većina brojeva je bila u posjedu imućnijih trgovaca, zanatlija, odvjetnika, liječnika ili pak, zemljoposjednika koji su sebi mogli dozvoliti prestižni luksuz vlastitog mjesta i broja u telefonskom adresaru. Tako je, primjera radi, na broju 881 bio dr. *Mirko Ivković-Ivande-kić*, odvjetnik, 139 imao je *Pajo Ivković-Ivande-kić*, liječnik, na broju 15 mogao se dobiti *Matija Horvacki*, pogrebnik, na broju 292 nalazili su proizvođači soda vode *Grga Peić* i drug, a broj 541 imao je zemljoposjednik *Josip Piuković*. U to danas, davno, vrijeme začetaka telefonskog prometa na subotičkim prostorima bilo je najviše tisuću brojeva, a danas...

Stvarna potreba ili čisto pomodarstvo

Čemu doista služi mobitel?

Piše: Dražen Prčić

Kada su se prije nešto više od deset godina pojavili prvi mobilni telefoni na našim prostorima, imali su dvije karakteristične osobine. Bili su velikih gabarita i cijena im je bila još veća. Ali, kako to uvijek biva u svakom društvu, una- toč svemu, pronašli su put do prvih, imućnijih korisnika, koji nisu žalili više ti- suća maraka za svoj mobilni broj i statusnu

sti u vrlo kratkom vremenu se prešlo u sa- svim drugu i mobitel je postao sastavnim dijelom svake mlade ličnosti koja drži do sebe i svog statusa u okruženju. Jer, nije više samo bitno imati mobitel, jer to može svatko, već je bitno kakav je to aparat i što sve može...

STATUSNI SIMBOL: Osnovna funkcija mobitela, kao i svakog drugog aparata za razgovor na daljinu, prije svega je obavlja- nje osnovne funkcije komuniciranja između dvije ili više osoba. Uz funkciju razgovora, najčešće rabljena mogućnost ove praktične spravice je mogućnost slanja kratkih tekstualnih poruka (SMS) koje su postale izuzetno popularan (i jeftiniji) ob- lik komunikacije. Najveća postotak armije korisnika mobilne telefonije uglavnom ba- rata isključivo s ove dvije osnovne funkci- je, u prvom redu stariji korisnici, koji su i te operacije svladali s dosta muke i napora. Ostatak »naprednog«, u najvećem broju mlađeg, svijeta, vičan je korištenju brojnih

Tamara (30), konobarica

SMS – prije svega

Sa svojom Nokiom 3310 najviše ša- ljem SMS poruke i tim putem nasto- jim obaviti najnužniju komunikaciju, po- sebice kada su u pitanju određeni dogo- vori s mojim prijateljicama. Često i tele- foniram, ali mnogo manje u odnosu na slanje poruka.

odrednicu povlaštenog soja ljudi koji mo- gu telefonirati s bilo kojeg mjesta u pokre- tu. Ostatak velike većine običnih smrtnika mogao im se samo diviti i maštati o danu kada će i sami biti u prilici da izgovore vla- stito mobilno »halo«. I samo deset godina poslije, za razliku od nekoliko decenija fiksno telefonskog iščekivanja, mobilna te- lefonija je masovno »ušla u narod«, a vla- stiti broj i aparat su postali dostupni goto- vo svakom tko se želio »umrežiti« u jednu od dvije postojeće mreže. Iz jedne krajno-

Kristina (12), učenica

Igrice na super mobitelu

Vrlo sam ponosna na svoj novi Sony Ericson T-610, koji sam dobila ne- davno za Uskrs. Obožavam da telefoni- ram i »cimam« svoje drugarice i drugo- ve, da šaljem poruke, ali i da se igram s igricama koje imam na ovom super mo- bitelu.

Zlatko (45), privatnik

Samo za najnužnije potrebe

Trenutačno imam mobitel Nokia 6200 i veoma sam zadovoljan ovim aparatom koji u potpunosti zadovoljava moje potrebe za mobilnom komunikacijom. Nikada ne pretjerujem u duljini razgovo- ra, jer smatram da se telefonom treba obaviti konkretna razmjena najnužnijih informacija.

pogodnosti i tehnoloških inovacija kojima obiluju najnoviji modeli današnjice. Razne skraćenice poput MMS, Java, GPRS, Blu- etooth, označavaju bogatstvo najnovije po- nude kojima su »nafilani« najnoviji mode- li, a adekvatno s time što se nudi i aparat ima veću cijenu u trgovini, ali i u društvu u kome se osoba njime eksponira. I tako dan- as više nije važno imati mobitel, jer njega već ima svatko, nego je mnogo važnije ka- kav je mobitel u pitanju i što sve »on« (na- mjerna ljudska odrednica) može i zna. Pri- mjerice, za mnoge mlađe korisnike mobi- tel koji nema integriranu kameru kao da i nije mobitel, jer bez fotografiranja i slanja video-zapisa se danas jednostavno »ne može živjeti i egzistirati u društvu vršnja- ka«. No, čujmo i korisnike što oni o tome misle...

Rezanci sa zečevinom

Specijalitet lovačke kuhinje

Sastojci:

400 g rezanaca
polovica zeca (600-700 g)
300 g pasirane rajčice
maslinovo ulje

Sastojci za marinadu:

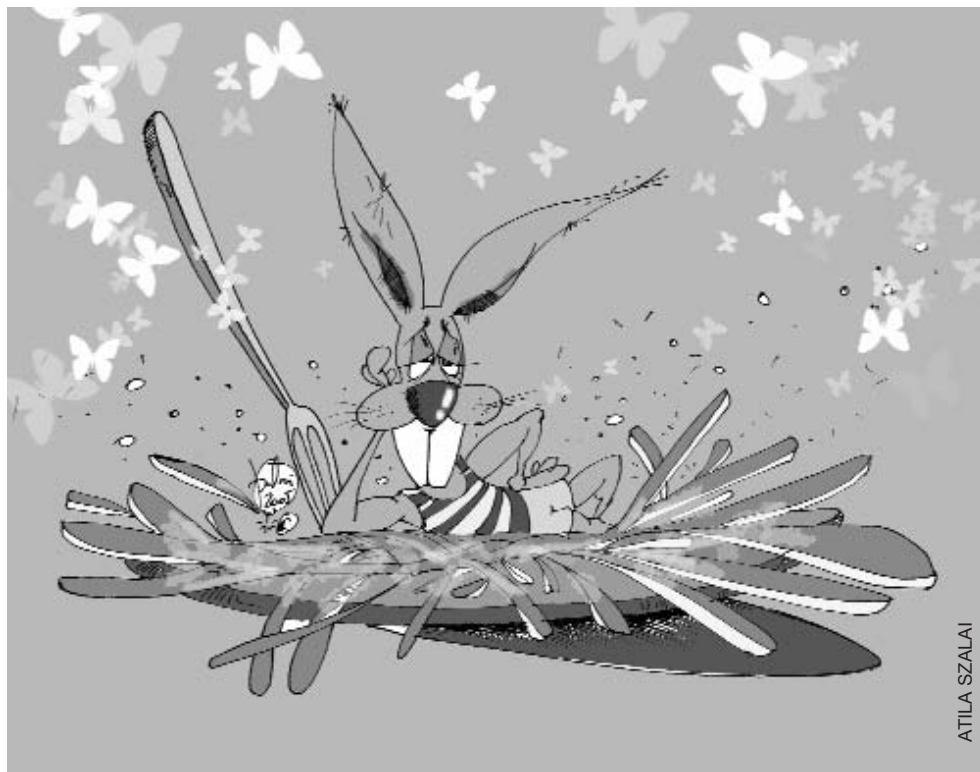
mrkva, crveni luk, celer, peršin,
majčina dušica, ružmarin
borovica i papar u zrnu
1/4 l crvenog vina, 1 čaša bijelog
octa

Opis:

Stavite narezane komade oguljene, oprane i osušene zečevine u zdjelu s vinom, octom, narezanom mrkvom, lukom i celerom te začinima: 3 borovice i nekoliko zrna papra, pa marinirajte 3 – 4 sata.

Izvađeno meso ocijedite, a tekućinu od mariniranja procijedite. Izmiksajte povrće iz marinade i popirajte ga na 3 – 4 žlice ulja, dodajte zečevinu i zažutite je sa svih strana na jačoj vatri. Podlijte s pola čaše tekućine od marinade i pustite da ispari. Posolite, dodajte rajčicu, poklopite i kuhajte 45 minuta na tihoj vatri, podlijevajući po potrebi tekućinom od marinade.

Izvadite zečevinu iz posude i odstranite kosti, a meso narežite i vratite u otklopljenu posudu te kuhajte još 15 minuta. Rezance skuhaite u osoljenoj vodi u koju ste ulili par kapi ulja, ocijedite i začinite umakom od zečevine. Ukrasite tanjure majčinom dušicom.

Mlačna salata

Specijalitet dalmatinske kuhinje

Sastojci:

600 g svježeg boba
300 g graha krupnog zrna
250 g cvjetače
200 g kozica
100 g Livanjskog sira
4 kriške domaćeg kruha, ružmarin, kadulja, listovi salate (za ukras), maslinovo ulje

Opis:

Stavite grah u puno hladne vode pa malo osolite i skuhaite. Skuhanu cvjetaču ocijedite i odvojite cvjetove. Skuhajte kozice. Oljuštite bob.

Nauljite kriške kruha, premažite ih nasjeckanim ružmarinom i kaduljom, prepecite i ogulite te narežite na kockice sir. Posložite bob na tanjure i stavite ostale namirnice, još tople, u hrpice. Na sredinu lista salate stavite umak koji će poslužiti kao začim.

V I J E S T I

Košarka

Učesnici Final foura

Nakon završetka eliminacijskih susreta najbolje plasiranih momčadi Eurolige poznati su svi učesnici završnog natjecanja četiri najbolje momčadi – Final foura, koji će se ove godine igrati od 6 do 8. svibnja u Moskvi. Za naslov najboljeg europskog košarkaškog kluba igrat će: CSKA – Tau Ceramica i Macabí – Panathinaikos. Pobjednici polufinalnih duela plasirat će se za veliko finale, dok će poraženi igrati za treće mjesto.

Tenis

Ančić ponovno najbolja

Poslije uspjeha u Makarskoj *Sanja Ančić* je ponovila odličnu igru i na drugom ITF turniru Biseru Dalmacije, koji se igrao prošlog tjedna na Hvaru. U finalu je svladala drugu nositeljicu *Zec-Peškirić* (BiH) sa 4:6, 6:2, 6:4. Na istom turniru je nastupila i *Miljana Adanko*, igračica subotičkog Spartaka, ali je poražena na samom startu.

Tenis

Ivanišević slavio u Hong Kongu

Najbolji hrvatski tenisač svih vremena *Goran Ivanišević* uspješno nastavlja s novom karijerom nastupima na veteranskom touru. Na turniru u Hong Kongu u finalnom susretu je porazio također nekadašnjeg wimbledonskog šampiona (1987.), 39-godišnjeg Australca *Pata Casha* s uvjerljivih 6:2, 6:4 i pokazao da još uvijek ima želje igrati kvalitetan tenis.

Hrvanje

Bronca za Žugaja

Na Europskom prvenstvu u hrvanju grčko-rimskim stilom, koje je održano u Bugarskoj, hrvatski predstavnik u kategoriji do 74 kg *Neven Žugaj* osvojio je brončanu medalju. U odlučujućoj borbi za medalju svladao je Grka *Spiridakisa* i poslije duljeg vremena donio Hrvatskoj jednu medalju s velikih natjecanja.

Rukomet

Zagrebu 12. kup Hrvatske

Pobjedom protiv domaćina završnog turnira, Osijeka, s dvanaest golova razlike (34:22) u finalnom susretu, momčad Zagreba je po 12. put postala pobjednik kupa Hrvatske. Treća je bila momčad Gorice, koja bi, ukoliko »zagrebaši« uspiju osvojiti Kup kupova, stekla pravo natjecanja u ovom europskom natjecanju sljedeće sezone.

HNL

Liga za prvaka
3. kolo, 16. travnja

Slaven B. – Hajduk 1:1

Inter – Varteks 2:0

Rijeka – Zagreb 4:2

Tablica: Hajduk 44, Rijeka 43, Inter 42, Varteks 38, Slaven B. 38, Zagreb 37

Liga za ostanak

Osijek – Dinamo 0:0

Kamen I. – Međimurje 0:1

Pula 1856 – Zadar 3:1

Tablica: Dinamo 38, Kamen I. 36, Osijek 34, Pula 1856 29, Međimurje 19, Zadar 19

Nogomet se vraća u svoju postojbinu

Povratak Engleza

Piše: Dražen Prčić

Voljom unaprijed određenog ždrijeba u polufinalu ovogodišnjeg izdanja Champions leaguea (27. travnja u Londonu i 3. svibnja u Liverpoolu) naći će se dvije engleske momčadi, Liverpool i Chelsea, i tako će kolijevka nogometa poslije dužeg vremena (Manchester United) imati momčad u velikom finalu najjačeg europskog klupskog natjecanja. Istina, za ovaj pothvat uspinjanja na sami vrh nogometne Europe, neovisno hoće li to biti negdašnji dvostruki šampion s Anfielda ili će po prvi puta u svojoj povijesti u finalu zaigrati momčad s Stamford bridgea, engleski obol je znatno manji prema raznolikoj legiji nogometnih profesionalaca iz brojnih zemalja, koji s uspjehom nastupaju u majicama ova dva engleska kluba.

Ne tako davno u finalu Carling cupa (drugog po jačini koji se igra na britanskom teritoriju), istina uz puno sreće i spretnosti u produžecima, Chelsea je uspio nadvisiti Liverpool i domoći se prvog trofeja ove sezone. Jesu li polufinalni susreti u Londonu i Liverpoolu prilika za momčad španjolskog trenera *Rafe Beniteza* ili će ponovno prevladati strategija portugalskog nogometnog genijalca *Jose Mourinha* ostaje nam da vidimo, a do tada evo male analize dvije momčadi koje su uspjele povratiti potamnjeni sjaj zemlje zahvaljujući kojoj danas uživamo u najsporednijoj stvari na svijetu...

LIVERPOOL: Osamdesetih godina prošlog stoljeća momčad iz grada poznatog po istoimenoj nogometnoj momčadi i legendarnim »Beatlesima« jedno vrijeme je suvereno »harala« europskim klupskim nogometom, osvajajući dva puta krunu namijenjenu najboljoj momčadi tadašnjeg Kupa šampiona. I tko zna dokle bi Liverpool dogurao u svojoj bogatoj povijesti (najtrofejniji klub u povijesti engleskog nogometa), da se nije dogodilo tragično finale protiv Juventusa u Bruxellesu na stadionu Heysel na kojemu je u gužvi na tribinama život izgubilo trideset talijanskih i jedan engleski navijač. Zbog divljanja svojih navijača, uslijed čije krivice je i došlo do tragedije, Liverpool je drastično kažnjen s 5 godina ne igranja u Europi, a slična kazna je nekoliko godina važila i za ostale otočke momčadi. Po okončanju dugogodišnje kazne momčadi s Anfielda je trebalo mnogo godina da uspije povratiti europski renome (osvojen je jedan kup UEFA), ali je tek ovogodišnjim plasmanom u polufinale Lige prvaka Liverpool uspio povra-

titi svoju staru slavu. Velike zasluge za različite partije na europskom tlu (u domaćem prvenstvu se grčevito bore s gradskim rivalom Evertonom za četvrto mjesto) u prvom redu pripadaju novom treneru Benitezu koji je uspio »udahnuti« momčadi europski duh i racionalnost tijekom svih 90 minuta igre, uz dotad nepoznatu osobinu strpljivog kontroliranja lopte i rezultata. Nula u Torinu protiv favoriziranog Juventusa, s kojom je očuvana minimalna pobjeda iz prvog četvrtfinalnog susreta, pravo je malo remek-djelo čovjeka koji je stigao iz Valencije s kojom je dva puta igrao finala Lige prvaka. U svojoj novoj momčad uspio je ukomponirati svu moguću šarolikost kvalitetnih europskih igrača koje ima na popisu: na голу je Poljak *Dudek*, vladar obrane je Finac *Hypia*, u posljednjim susretima u vezi je nezamjenljiv Hrvat *Bišćan* koji uz motor momčadi *Gerarda* predstavlja okosnicu središnjice iz koje se igra prebacuje u navalni red kojeg predvođi Čeh *Baroš*, no, nikako ne smijemo zaboraviti iberijsku glazuru koju čine španjolski igrači *Morientes*, *Nunez*, *Chavi Alonso*.

CHELSEA: Što reći za momčad koju je utjelovio ruski milijarder Abramovič i uložnim funtama uspio stvoriti stroj za pobjeđivanje na svim frontovima. I prije su za ovaj renomirani londonski klub nastupali glasoviti svjetski igrači, ali je tek dolaskom Portugalca s titulom europskog šampiona momčad u tradicionalnim plavim

majicama krenula s pobjedničkim vjetrom. Jose Mourinho ubrizgao je svoj prepoznatljivi »image« momčadi skupo plaćenih zvijezda i stvari su došle na svoje mjesto. Gotovo sigurno je osigurana titula Premiershipa, a ukoliko preskoče neugodni Liverpool ostaje još samo posljednja stuba do europske krune. U momčadi, na čijem голу stoji po mnogima trenutačno (uz *Didu* iz Milana) najbolji svjetski i češki vratar Čeh, čijom obranom i brojnim golovima prednjači Englez *Terry*, a sredinom terena »caruju« Francuz *Makalele* i najbolji engleski igrač *Lampard*, zabijajući i distribuirajući lopte izvršnim napadačima *Drogbi* iz Obale Slonovače, Srbinu *Kežmanu* ili Islandaninu *Gudjonsonu*, gotovo da i nema slabog mjesta. Najbolji dokaz ovoj tvrdnji su konstantne izvrsne partije koje ova momčad pruža na svim frontama ovog proljeća, a izbacivanje Barcelone i Bayerna govori više od svih riječi. Uz nacionalne titule u prvenstvu i kupu, realno pretendiraju i na prvi trofej u Ligi prvaka. ■

Milan – PSV

Udrugom polufinalu Lige prvaka sastat će se momčadi Milana i PSV-a. Prvi susret se igra 26. travnja u Milanu, a uzvrat je 4. svibnja u Eindhovenu.

Uz novi svjetski rekord Kristijana Kike Curavića

Hrvatski stijeg na Sjevernom polu

U svom prvom pokušaju Kristijan Kike Curavić uspio je oboriti svjetski rekord u ronjenju ispod leda

Piše: Dražen Prčić

Unazad nekoliko tjedana spektakularno je najavljivan pokušaj hrvatskog ronioca na dah *Kristijana Kike Curavića* da u polarnim uvjetima Sjevernog pola, postavi novi svjetski rekord u ronjenju ispod leda. U ponedjeljak 18. travnja u 15 sati po lokalnom vremenu na temperaturi od -18 stupnjeva Kike je zaronio u vodu koja je bila 2 stupnja ispod ništice i ostvario svoj naum. Postavio je novi svjetski rekord u ronjenju ispod leda, dosegnuvši dubinu od 51,2 metra, a u znak proslave ovog hvale vrijednog trenutka za hrvatski i svjetski ronilački sport ekspedicija u Curavićevoj pratnji postavila je hrvatsku zastavu u led Sjevernog pola.

Za obaranje svog starog svjetskog rekorda, postavljenog 4. travnja 2004. godine u norveškom jezeru *Djupvatnet* na dubini od 50 metara, ovoga puta mu je trebalo 1 minuta i 34 sekunde, za koje je vrijeme uspio dosegnuti rekordnu dubinu već pri prvom pokušaju.

OSVOJENO PODMORJE SJEVERA:

U kratkoj izjavi koju je dao poslije postavljanja novog svjetskog rekorda Kristijan Kike Curavić je izjavio kako je ovo velika stvar za njega osobno, i za Hrvatsku. Us-

pješnim zaronom na dubinu od 51,2 m nije samo postavljen novi svjetski rekord, već je uspješno osvojeno i podmorje Sjevera.

Kristijan »Kike« Curavić je rođen 1974. godine na Krapnju, jednom od najmanjih jadranskih otoka koji se nalazi u šibenskom arhipelagu. Ovaj otok je poznat po izuzetno maloj stopi naseljenosti, ali i velikoj tradiciji ronilačkog sporta koja datira još iz 1522. godine, o čemu postoje i autentični zapisi, i što je pravi kuriozitet, njegovo tlo je svega jedan metar iznad razine mora.

POMICANJE LJUDSKIH MOGUĆNOSTI: Prvi kontakt s podmorjem Kike je započeo već u svojoj petoj godini, kada je na dar dobio svoju prvu masku i dihalicu, da bi već s deset godina mogao izdržati 3 minute na dubini od 15 metara. U jedanaestoj godini s obitelji se preselio u Oslo, gdje je nastavio s ronilačkim treninzima i u 14. godini već je mogao izdržati 4 minute na dubini od 20 metara.

Inspiriran legendarnim filmom »Duboko plavetnilo«, o životu svjetskog rekordera *Jaquesa Mayola*, u svojoj 15. godini Kristijan je uspio zaroniti prvi puta na dubinu od 50 metara, postajući tako neraskidivo vezan za dubinu vodenih površina, neovisno radilo se o moru ili jezeru.

Od tog trenutka usmjerenje njegovog

Svjetski rekordi u ronjenju

Svjetska ronilačka federacija AIDA priznaje rekorde u nekoliko disciplina koje se razlikuju po tehničkim pojedinostima i kategorijama prema kojima su postavljene, no jamačno najinteresantniji su rekordi krajnje ljudske izdržljivosti ostajanja bez kisika pod vodom.

Nijemac *Tom Sietas* uspio je 12. prosinca 2004. godine ostati pod vodom nevjerojatnih 8 minuta i 58 sekundi (Eindhoven, bazen), dok kod žena rekord drži Šveđanka *Lotta Ericson* sa 6 minuta i 31 sekundom (Limasol, bazen). Svjetski rekord u disciplini »no limits« drži Francuz *Loic Leferme*, koji se uspio spustiti na dubinu od

171 metar (Nica, more), a ženski rekord drži Amerikanka *Tanya Streeter* sa 160 metara pod površinom mora (Providenciales, more).

života je postala želja za pomicanjem ljudskih mogućnosti u vodenom svijetu, a njegova specijalnost ronjenje ispod leda. Kulminacijske trenutke svoje dosadašnje karijere postigao je postavljanjem svjetskih rekorda 2004. u Norveškoj i sada, 18. travnja na Sjevernom polu.

Razgovor ugodni naroda Slovinskoga

Priredio: Nikolaj Vasiljčuk

16. travnja 1812. u selu Veliki Ježenj kraj Pazina rođen je biskup *Juraj Dobrila*, poslije *Matije Vlačića Ilirika* najveći narodni preporoditelj u milenijskoj povijesti istarskih Hrvata. U po-

rečkom Saboru zdušno se borio protiv talijanaško-talijanskih, a u bečkom Parlamentu austrijskih protuslavenskih težnji, ali nije dugo izdržao. Pribjegao je tada borbi druge vrste, djelovanjem u narodu, nacionalno ga osvješćujući, podižući mladu hrvatsku inteligenciju. Za istarski narod napisao je 1854. glasoviti molitvenik »Oče, budi volja Tvoja«, koji se odonda sve do naših dana stalno tiska u istom obliku, uvijek prilagođen vremenu. Umro je 1882. godine.

17. travnja 1704. godine u Bristu, u Makarskom primorju, rođen je *Andrija Kačić Miošić*, hrvatski književnik. Prvo Kačićevo djelo nastalo je za vrijeme učiteljevanja u Šibeniku. To je »Priručnik skolastičke filozofijske propedeutike«, tiskan u Veneciji 1737. Tijekom 10 godina u Zaostrogu objavio je plodove upornog i marljivog rada: godine 1756. izlazi mu »Razgovor ugodni naroda Slovinskoga«, a 1760. »Korabljica«. I jednim i drugim djelom Kačić je želio narodu pružiti znanje o domaćim i svjetskim zbivanjima od početka svijeta do najnovijih dana.

Osobitu je popularnost stekao djelom »Razgovor ugodni«. Još dugo poslije Kačićeve smrti, a umro je 14. prosinca 1760. u Zaostrogu, »Razgovor ugodni naroda Slovinskoga« bila je najraširenija hrvatska knjiga, svojevrsni narodni domoljubni priručnik.

18. travnja 1955. umro je njemački naučnik *Albert Einstein*, izumitelj teorije relativnosti. Od dolaska nacista na vlast u Njemačkoj 1933. živio je u SAD. Nobelovu nagradu za fiziku dobio je 1921.

18. travnja 1874. rođena je u Ogulinu *Ivana Brlić-Mažuranić*. *Malik Tintilinić, Regoč, šegrt Hlapić, ribar Palunko* – imena su što već mnogim naraštajima čine djetinjstvo maštovitijim i uzbudljivijim. A taj čarobni, tajanstveni svijet bajki, svijet je djela što pripadaju Ivani Brlić-Mažuranić,

najčitanijoj i najprevođenijoj hrvatskoj dječjoj književnici. Umjetnički vrhunac Ivana Brlić-Mažuranić ostvarila je »Pričama iz davnine«, djelom koje je djeci, a i odraslim čitateljima svih naraštaja nudilo vjeru u temeljne ljudske vrijednosti. Pišući priče, napajala se na dvama izvorima: slavenskoj mitologiji i hrvatskim narodnim legendama, pa se tako stilski približila književnom kontekstu svoje epohe u razdoblju Moderne. Umrla je 1938. godine.

20. travnja 1788. u slovačkoj Trnavi rođen je *Juraj Haulik*, zagrebački biskup i kardinal. Haulik potiče i uređenje crkvenih dobara, obnavlja zagrebačku katedralu, park Maksimir, pokreće crkveni list na hrvatskome jeziku itd. Veliki

autoritet Jurja Haulika okrunio je Papa *Pio IX.* koji je 11. prosinca 1852. Zagrebačku biskupiju uzdigao na stupanj nadbiskupije, čime je ostvarena vjekovna težnja Crkve u Hrvata da se osamostali od mađarske crkvene hijerarhije. Umro je 1869. u Zagrebu

20. travnja 1872. u Zagrebu je umro *Ljudevit Gaj*, sljedbenik *Kollarove* ideje o slavenskoj uzajamnosti, poticatelj i organizator književnoga rada u predilirsko i ilirsko doba, jezični reformator. Gaj je za života izrastao u središnju osobu hrvatskoga narodnog preporoda 19. stoljeća. Francusko-njemačkog je podrijetla, a otac mu je bio ljekarnik u Krapini, gdje je Gaj rođen 8. srpnja 1809.

22. travnja 1845. u Našicama rođen je *Izidor Kršnjavi*, hrvatski povjesničar umjetnosti, slikar i političar. Jedan je od onih svestranih umova renesansnoga tipa koji je ostavio duboke tragove u hrvatskoj umjetnosti, kulturi, povijesti, u školstvu, galeristici, etnologiji i na drugim područjima.

Zbog pristupanja Khuenovoj stranci dio hrvatske javnosti smatra ga izdajicom, no, on smatra da je samo na taj način mogao zaštititi Hrvatsku od represivnog režima. To čini uspješno, i upravo u to teško doba uspijeva izgraditi brojne javne zgrade u Zagrebu i Hrvatskoj: bolnice, knjižnice, škole, spomenike, društva. Također je financirao i tiskanja udžbenika te osuvremenio školstvo. Napokon, u Hedervaryjevo se vrijeme gradi i Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu na čije je otvaranje 1895. došao i sam kralj. Umro je 1927. u Zagrebu.

PROFESOR U POPULARNU "VEČERNU ŠKOLU" I VODITELJ KVIZA "UZMI ILI OSTAVI" NA HTV-U	UKRAJ	KADNIK METALSKÉ STRUKE	ZAVICAJ IVANA MESIĆKO-VICA	STRANO ŽENSKO IME (GLUMICA BACCARIN)	OBLIK HOMEROVOG IMENA	MJESTO BLAŽENSTVA	JEZERO U FINSKOJ								
OPLAKUJE KINESKU OBALU															
NEZASITNI I JURAVNIK															
DOMAĆI LIJEK															
PISAC SANDOR GJALSKI						"RADIJUS" BALEKINA OSMANOVIĆ									
"KOSIK"		STARI NOVAC U JAPANU PREDNOST PRVENSTVO			ALBERT EINSTEIN RANO VOĆE I POVRĆE (MNOŽ.)										
"POŠTANSKI PRETINAC"			ATLETICAR LEWIS GLAVNI GRAD PAKISTANA				NADIMAK DWIGHTA EISENHOWERA								
VELIKO JEZERO U SJEVER. AMERICI				STARI TIP "CITROENA" GRANIČNA RJEKA IZMEĐU SAD I KANADE											
DIVLJA MAČKA			NIZOZEM. JEDRILICA S RUJANROM PRITISAK												
ČUVENI FRANC. PISAC I FILOZOF								GLUMAC HUDSON	OTILJA (KRAĆE)	"KNOCK OUT"	BIZANSKI STAKOR VRIJEDNA KRZNA	SASTAVIO: IVICA ŠUBAT	STARA MJERA ZA TEKUCINU	GLUMICA MINNELI	
AUTOR "AMBER" I "FUKARE", IVAN						KOŠARKAŠ UKOČ DVORAC BLIZU PARIZA						OTOKAR LEVAJ FRANC. GLUMICA, ANOLIK			
ALBANSKA PJEVAČICA ZVANA						INDIJANSKI NAROD U MEKSIKU MONDINI KARIPSKI OTOK									
 GLAZBENA MJERA PUHAČE GLAZBALO					MJERA ZA PAPIR (MNOŽ.) GLUMICA MAGNANI					AMERIČKA GLUMICA, CAMERON KONKURS					
SFRATIAN (KRAĆE)			PLAVETNI LAN GRADIĆ BLIZU OPATJIE						JEZERO U VIJETNAMU NAJVEĆI SLAVONSKI GRAD				"AUSTRUA" NAŠ ISTRAŽIVAČ AFRIKE, TIBOR		
TRKAČICA IZ GRČKE MIT. (I KLUB IZ BERGAMA)								AMERIČKI GLUMAC, WARREN BRZI ČAMAC						STOL S HRANOM	
"KALU"		ULICA U LONDONU (URED PREMIJERA) PJEVAČ SALVATORE													
"BINNE ANNO"			NEŠAŠTUK I ANFNO ULJE									"KRIPTON" RUSKO PIĆE SLIČNO PIVU			
UNIFORME					JADRANSKI OTOK POVIŠENI TON "G"						ŽENSKI UGRITAC PULSMA UZVIŠENA SADRŽAJA				
BOJNI RED NADTRUŽANE PJEŠADIJE							GRADIĆ U SLOVENJI "DELNICE"								
ŽITELJI OMANA						DESEILJEĆE "TONA"							"ZAPAD" "NORVEŠKA"		
VELIKA PTICA TRKAČICA			SPOJ KISELINE S ALKOHOLOM						PJEVAČICA ZLOČIČ						

RJEŠENJE IZ PROŠLOGA BROJA:

MARCO POLO, AMORTIZER, RASTALINA, KNS, DAMA, ODIN, NAOS, PANIKA, LT, O, IVO, KIR, PS, ERVINA, OVISNIK, SLAVNIK, VIT, ABLATIV, AVA, IRAK, ROS, TROGIR, ČELAVA PJEVAČICA, PIPAC, ATA, ABAK, SOK, RIN, ONAJ, VA, US, VIJETNAM, NIL, STROJARI, CERADA, J, ADA, ASK, BEPO, ERNANI, KUMANOVO, DOK, TAMARA, ISIS, AVOKADO, SVIJEĆA.

PETAK 22. 4. 2005.

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Lugarnica 13., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Putovanja do dna mora, dokumentarna serija
 11.05 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 11.20 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioprogrnoza
 12.16 – TV kalendar
 12.26 – Dietpharmova nagradna pitalica,
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Zapadno krilo 5., serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Mummy, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Život uživo – sa stilom
 17.00 – Vijesti
 17.10 – Život uživo – tema dana
 17.50 – Promet danas
 17.55 – Znanstvena petica
 18.35 – Dietpharmova nagradna pitalica,
 18.40 – Villa Maria, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Između ljubavi i igre, američki film
 22.30 – Dnevnik
 22.40 – Vijesti iz kulture
 22.45 – Bioprogrnoza
 22.50 – Drugi format, emisija iz kulture
 23.55 – Inspektor Lynley 2., serija
 01.25 – Zlikavci, zabavni program
 01.35 – Večernja škola – povratak upisanih
 02.05 – Whoopi, humoristična serija
 02.30 – Pod kaznom do smrti, humoristična serija
 02.55 – U uredu 2., humoristična serija
 03.25 – Glavni grad 3., serija
 04.10 – Zapadno krilo 5., serija
 04.55 – Cirkus, serija
 05.40 – Putovanja do dna mora, dokumentarna serija

HRT 2

06.30 – Zrela ljubav, serija
 07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija

08.25 – ŽUTOKLJUNAC
 09.20 – NULTI SAT
 10.25 – Otje, serija za djecu
 10.50 – crtana serija
 11.15 – Dokumentarna emisija
 11.45 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 12.00 – Zvezdane staze: Voyager 7., serija
 12.45 – Res publica: Među nama
 13.20 – Res publica: Iz jezične riznice – Bog
 13.35 – Glazbena TV
 14.00 – NULTI SAT
 14.45 – Kinoteka: What's New, Pussycat?, britansko-američko-francuski film
 16.30 – Vijesti za gluhe
 16.40 – One Tree Hill, serija za mlade
 17.35 – Glavni grad 3., serija
 18.20 – Županijska panorama
 18.45 – Vijesti iz kulture
 18.55 – Savršeni svijet
 19.30 – Pod kaznom do smrti, humoristična serija
 20.05 – Bitange i princeze, serija
 20.40 – Večernja škola – povratak upisanih
 21.15 – Cirkus, serija
 22.00 – Zlikavci, zabavni program
 22.15 – U uredu 2., humoristična serija
 22.45 – Vijesti na Drugom
 22.55 – Promet danas
 23.00 – Ruby Wax s Johnom McEnroeom
 23.30 – Zona sumraka, serija
 00.15 – Sretan dan, argentinsko-talijanski film
 01.50 – Savršeni svijet
 02.20 – Pregled programa za subotu
 15.00 – What's New, Pussycat?, britansko-američko-francuski film

nova

07.00 NOVA KIDS TV
 Digimoni
 Mali faraon
 Kralj šamana
 Digimoni
 Mali faraon
 Kralj šamana
 09.35 Rubi, serija
 10.30 Zatočenica, serija
 11.25 Ciganke, serija
 12.15 Po ure torture, zabavna emisija
 12.55 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 13.20 Opstanak, serija
 14.15 Dream Team, serija
 14.45 Izlog strasti, serija
 15.15 TV prodaja

15.25 Nauči me voljeti, serija
 16.20 Ciganke, serija
 17.05 Vijesti
 17.10 Zatočenica, serija
 18.05 Rubi, serija
 19.00 24 sata
 19.35 Sport
 19.40 Nova scena
 19.45 Vrijeme
 19.50 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 20.00 Pripravnik, reality show
 21.00 Drugo lice – Petar Vlahov show
 22.00 Sve njegove žene, igrani film
 00.10 Buffy – ubojica vampira, serija
 01.00 Angel, serija
 01.50 Na rubu zakona, serija
 02.40 Vrijeme sutra

RIL

06.25 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 07.15 Anastasia, sapunica (R)
 08.00 Osveta ljubavi, telenovela (R)
 08.45 Simpson
 09.10 Sabrina, mala vještica
 09.35 Roseanne
 10.05 Bračne vode
 10.30 Dadilja, humoristična serija (R)
 10.55 Eksploziv, magazin (R)
 11.40 Sanja, talk show (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Anastasia, sapunica
 13.50 Osveta ljubavi, telenovela
 14.40 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 15.35 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.00 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 16.55 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja: Karijera ili djetinjstvo? Kako mama kaže!, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Blade, igrani film, akcijsko-fantastični triler
 22.20 Kickboxer 4, igrani film,
 00.05 Vijesti, informativna emisija
 00.15 Murjaci generacije X, igrani film, akcijski triler
 01.20 Svi lijepi konji, igrani film, vestern/drama (R)

SUBOTA

HRT 1

07.20 – TV kalendar
 07.30 – Vijesti
 07.35 – Return to Secret Garden, američki film
 09.00 – Parlaonica
 09.50 – Vijesti
 10.00 – Promet danas
 10.05 – Briljanteen
 10.55 – Kad zvonit?, serija za mlade
 11.25 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioprogrnoza
 12.16 – TV kalendar
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Inspektor Lynley 2., serija
 14.50 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Vijesti
 15.10 – Alpe-Dunav-Jadran
 15.40 – Reporteri
 16.40 – Vijesti
 16.50 – Promet danas
 16.55 – Inspektor Rex 6., serija
 17.45 – Životinjska kamera, dokumentarna serija
 18.40 – TV Bingo Show
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Studio 10, show program
 21.35 – Klub boraca, američki film
 23.55 – Dnevnik
 00.05 – Vijesti iz kulture
 00.15 – Full Eclipse, američki film

01.50 – Bijeg pod pritiskom, američki film
 03.25 – Newyorški plavci 11., serija
 04.05 – Inspektor Rex 6., serija
 04.50 – Simpsoni 12., humoristična serija
 05.15 – Kruške i jabuke – kuharski dvoboj
 05.45 – Studio 10, show program

23. 4. 2005.

07.10 – Zrela ljubav, serija
07.55 – TV vodič
08.15 – Villa Maria, serija
(repriza tri tjedne epizode)
10.25 – Kućni ljubimci
10.55 – Uskrsfest 2005., snimka

12.25 – Korijeni –
hrvatske manjine u Europi

12.55 – Duhovni izazovi
13.10 – Prizma –
multinacionalni magazin
14.10 – Krugovi –
sigurnost u
cestovnom prometu
14.30 – Crno-bijelo u boji
15.05 – Filmska klasika:
Kolačić sudbine,
američki film
17.05 – Vijesti iz kulture
17.10 – Bez oduševljenja,
molim 3. –
humoristična serija
17.40 – HNL: Hajduk – Inter,
prijenos
19.40 – Simpsoni 12.,
humoristična serija
20.10 – Newyorški plavci 11.,
serija
20.55 – Zakon i red:
Odjel za žrtve 4., serija
21.40 – Vijesti na Drugom
21.55 – Hrvatska nogometna liga –
emisija
22.55 – Promet danas
23.00 – Monk, serija
23.45 – Sport danas
00.00 – Obavještajci 2., serija
00.50 – Reporter
01.50 – Životinjska kamera,
dokumentarna serija
02.40 – National Geographic:
Vučji čopor

07.00 NOVA KIDS TV
Digimoni
Kralj šamana
08.50 HLAPIČEVA TELEVIZIJA
08.50 Hlapičeva priča,
emisija za djecu
09.10 Hlapičeve nove zgode,
crtana serija
09.40 Hlapičeva nagradna igra
09.55 Mr. Bean, crtana serija –
10.25 Futurama, crtana serija
10.55 Kraljica mača, serija
11.45 Andy Richter, serija

12.15 Moja slavna sestra, serija
12.45 Automotiv,
auto-moto magazin
13.15 Drugo lice –
Petar Vlahov show
14.15 Mi nismo plavuše, serija
14.45 Čarobnice, serija
15.35 VH 1 Put do slave: Pink
16.25 Od glave do pete,
zabavna emisija
17.25 Vijesti
17.30 Mravci u gaćama,
igrani film
19.00 24 sata
19.35 Sport
19.40 Nova scena
19.45 Vrijeme
19.50 Laku noć, Hrvatska,
crtana serija
20.00 Ona ili on, kviz
21.00 Kineska četvrt, igrani film
23.05 Na rubu zakona, serija
23.55 Mentor, serija
00.45 Čovjek bez prošlosti, serija
01.35 Laku noć, Hrvatska,
crtana serija
01.45 Vrijeme sutra

06.40 Beyblade, crtana serija
07.50 Moja cura je zvijezda,
humoristična serija
08.15 Rock Me Baby,
humoristična serija
08.35 Lud za tobom,
humoristična serija
09.00 Zabranjena ljubav,
sapunica – maraton
11.30 Agatha Christie:
Trinaestero za večerom,
igrani film, kriminalistički
13.00 Od Zemlje do Mjeseca,
dramska serija
14.05 Cijena savjesti,
dramska serija
14.55 Pravi poziv,
akcijsko-fantastična serija
15.40 Blade, igrani film,
akcijsko-fantastični triler (R)
17.50 Zvijezde Ekstra:
Sex and the city & Paris &
Nicky – zvjezdani stil,
zabavna emisija
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Exploziv:
Bogate Ruskinje, magazin
20.15 Elitne ubojice,
igrani film, akcijski triler
21.50 U snovima, igrani film,
horor/triler
23.35 Playboy: Izdana ljepota,
igrani film, erotski
01.15 Kickboxer 4, igrani film,
akcijski (R)

NEDJELJA 24. 4. 2005.

08.00 – TV kalendar
08.10 – Vijesti
08.15 – Teletubbies,
lutkarska serija
08.40 – Vikendica
09.30 – Aladdin, crtana serija
09.50 – Timon i Pumbaa,
crtana serija
10.15 – Promet danas
10.20 – Ciklus Columbo: Kriza
identiteta, američki TV film
11.57 – Dietpharmova nagradna
pitalica,
12.00 – Dnevnik
12.15 – TV kalendar
12.25 – Mali savjeti za
poljoprivrednike
12.30 – Plodovi zemlje
13.20 – Split: More
14.00 – Nedjeljom u dva
15.00 – Kulturni info
15.05 – Vijesti
15.15 – Promet danas
15.20 – Domovnica: Daruvar
16.10 – Carpool, američki film
17.40 – Kad zvoni?,
serija za mlade
18.10 – Dietpharmova nagradna
pitalica, PP
18.15 – Piramida, zabavni program
19.30 – Dnevnik
20.05 – Tko želi biti milijunaš?,
kviz
21.10 – Duga mračna noć,
dramska serija

22.05 – Shpitza, zabavna emisija
23.00 – Dnevnik
23.10 – Vijesti iz kulture
23.20 – Evergreen – filmovi
Brucea Leeja:
U zmajevom
gnijezdu,
američko-hongkonški film
00.55 – Nedjeljom u dva
01.55 – Foyleov rat 3., serija
03.35 – Simpsoni 12.,
humoristična serija
04.00 – Carpool, američki film
05.30 – Domovnica: Daruvar

07.25 – Prava talijanska kuhinja
Giorgija Locatellija
07.50 – Mali gradski vrtovi,
dokumentarna serija
08.20 – Villa Maria, serija
09.55 – Imola:
Kvalifikacijski trening F1
za Veliku
nagradu San Marina,
prijenos
11.00 – Hreljin:
Sveta misa, prijenos
12.00 – Biblija
12.10 – Opera box
12.40 – Vijesti iz kulture
12.50 – Mir i dobro
13.20 – Inside Grand Prix
13.50 – Imola: F1 za
Veliku nagradu
San Marina, prijenos
16.00 – National Geographic:
Kitovi u krizi
16.55 – PH u košarci:
Split CO – Cibona VIP,
prijenos
18.45 – Sportski program
19.10 – Nogomet: Magazin
Lige prvaka
19.40 – Simpsoni 12.,
humoristična serija
20.05 – Pet plus – sportski
program
21.20 – Vijesti na Drugom
21.30 – Pet plus –
sportski program
23.45 – Promet danas
23.50 – Zvezdane staze:
Voyager 6., serija
00.35 – Zvezdane staze:
Voyager 7., serija
01.20 – Zvezdane staze:
Voyager 7., serija
02.05 – Zvezdane staze:
Voyager 7., serija
02.50 – Zvezdane staze:
Voyager 7., serija

07.00 NOVA KIDS TV
Školska rukometna liga
Kralj šamana
08.30 HLAPIČEVA TELEVIZIJA
08.30 Hlapičeva priča,
emisija za djecu
08.50 Hlapičeve nove zgode,
crtana serija
09.15 Hlapičeva nagradna igra
09.30 Hlapičev izbor:
Vlak u snijegu, igrani film
11.00 Moja slavna sestra, serija
11.30 Oliver's Twist,

NEDJELJA

kulinarški show
 12.00 U sedmom nebu, serija
 12.50 Automotiv,
 auto-moto magazin
 13.20 Filmski klasici:
 Oliverova priča, igrani film
 15.00 Ona ili on, kviz
 16.00 Kralj Queensa, serija
 16.30 Lude 70-e, serija
 17.00 Vijesti
 17.05 Prva liga 2, igrani film
 19.00 24 sata
 19.20 Sport
 19.25 Nova scena
 19.30 Vrijeme
 19.35 Laku noć, Hrvatska,
 crtana serija
 20.00 Zona smrti, serija
 20.50 Red Carpet, zabavna emisija
 21.50 Danielle Steel: Tajne,
 igrani film
 23.30 Čovjek bez prošlosti,
 serija
 00.20 Laku noć, Hrvatska,
 crtana serija
 00.45 Vrijeme sutra

06.45 Astro Boy, crtana serija
 07.10 Dexterov laboratorij,
 crtana serija
 07.35 Ed, Edd i Eddy, crtana serija
 08.00 Johnny Bravo, crtana serija
 08.20 Beyblade, crtana serija
 (četiri epizode)
 09.30 Moja cura je zvijezda,
 humoristična serija (R)
 09.55 Rock Me Baby
 10.20 Lud za tobom
 10.45 Jedno ludo ljeto,
 igrani film, komedija
 12.20 Agatha Christie:
 Lov na ubojicu, igrani film,
 kriminalistički
 13.55 Elitne ubojice, igrani film,
 akcijski triler (R)
 15.30 Prijatelj na kvadrat,
 zabavna emisija (R)
 16.25 Mijenjam ženu,
 dokumentarna sapunica (R)
 17.35 Salto, zabavna emisija
 18.15 Ekkluziv, magazin
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv vikend, magazin
 20.15 Bulevar revolucije,
 igrani film, drama
 22.00 FBI: Istraga,
 dokumentarno-
 kriminalistička serija
 22.55 Novi forenzičari,
 dokumentarno-
 kriminalistička serija
 00.00 Autopsija, dokumentarno-
 kriminalistička serija
 00.30 Playboy: Izdana ljepota,
 igrani film, erotski

PONEDJELJAK 25. 4. 2005.

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Lugarnica 13., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Putovanja do dna mora:
 Izgubljena flota
 11.05 – Oprah Show
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – TV kalendar
 12.25 – Dietpharmova nagradna
 pitalica
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Zapadno krilo 5., serija
 14.55 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 15.05 – Mumija, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Život uživo – sa stilom
 17.00 – Vijesti
 17.10 – Život uživo – tema dana
 17.50 – Promet danas
 17.52 – Dietpharmova nagradna
 pitalica
 17.55 – Najslabija karika, kviz
 18.40 – Villa Maria, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Latinica: Diskriminacija
 žena
 21.50 – Škrinja: Caffè
 22.35 – Bioprogrnoza
 22.40 – Otvoreno
 23.35 – Dnevnik
 23.45 – Vijesti iz kulture
 23.55 – Vrijeme je za jazz:
 Boško Petrović trio i
 prijatelji
 01.05 – Putovanja do dna mora:
 Izgubljena flota
 01.55 – 8 jednostavnih pravila za
 dečke moje kćeri
 tinejdžerice,
 humoristična serija
 02.15 – Latinica:
 Diskriminacija žena
 03.50 – Trumanov show,
 američki film
 05.30 – Zrela ljubav, serija

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies,
 lutkarska serija
 08.25 – ŽUTOKLJUNAC
 09.20 – NULTI SAT
 10.25 – Otje, serija za djecu
 10.50 – Mumija, crtana serija
 11.10 – Direkt

11.40 – Slobodna zona,
 kratki dokumentarni film
 12.00 – Zvezdane staze:
 Voyager 7., serija
 12.45 – Res publica: Ekumena,
 religijski kontakt-program
 13.35 – Glazbena TV
 14.00 – NULTI SAT
 14.55 – Ciklus Columbo: Kriza
 identiteta, američki TV film
 16.30 – Vijesti za gluhe
 16.40 – Tree Hill, serija za mlade
 17.35 – Glavni grad 3., serija
 18.20 – Županijska panorama
 18.45 – Vijesti iz kulture
 18.50 – Internacional,
 vanjskopolitički magazin
 19.35 – 8 jednostavnih pravila
 za dečke moje kćeri
 tinejdžerice,
 humoristična serija
 20.05 – Whoopi,
 humoristična serija

20.30 – Trumanov show,
 američki film
 22.10 – Vijesti na Drugom
 22.20 – Promet danas
 22.25 – Bez traga, serija
 23.05 – Oz 5., serija
 00.00 – Skitnica, američki film
 01.35 – Glavni grad 3., serija
 02.20 – Zapadno krilo 5., serija
 03.05 – Whoopi,
 humoristična serija
 03.30 – Bez traga, serija

07.00 NOVA KIDS TV
 Pobjednički tim
 Kralj šamana
 Digimoni
 Pobjednički tim
 Kralj šamana
 09.30 Rubi, serija
 10.20 Zatočenica, serija
 11.10 Ciganke, serija
 12.00 Red Carpet, zabavna emisi-
 ja
 13.00 Laku noć, Hrvatska,
 crtana serija
 13.30 Dosje krokodil, serija
 14.00 Dream Team, serija
 14.30 Izlog strasti, serija

15.15 Nauči me voljeti, serija
 16.10 Ciganke, serija
 17.00 Vijesti
 17.05 Zatočenica, serija
 18.00 Rubi, serija
 19.00 24 sata
 19.35 Sport
 19.40 Nova scena
 19.45 Vrijeme
 19.50 Laku noć, Hrvatska,
 crtana serija
 20.00 Jedan na jedan –
 talk show Alke Vuice
 21.00 Prvi u tjednu:
 Pod sumnjom, igrani film
 23.00 Nova noć: Od sumraka
 do zore, igrani film

00.50 Vrijeme sutra
 06.35 Voljeni doktor Martini,
 humoristična serija (R)
 07.25 Anastasia, sapunica (R)
 08.10 Osveta ljubavi,
 telenovela (R)
 09.00 Simpsoni, humoristična
 animirana serija (R)
 09.20 Sabrina, mala vještica,
 humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne,
 humoristična serija (R)
 10.15 Bračne vode,
 humoristična serija (R)
 10.40 Dadija,
 humoristična serija (R)
 11.10 Ekkluziv, magazin (R)
 11.40 Sanja, talk show (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica
 13.00 Anastasia, sapunica
 13.50 Osveta ljubavi, telenovela
 14.40 Voljeni doktor Martini,
 humoristična serija
 15.35 Simpsoni,
 humoristična animirana
 serija
 16.00 Sabrina, mala vještica,
 humoristična serija
 16.25 Roseanne,
 humoristična serija
 16.55 Bračne vode,
 humoristična serija
 17.20 Dadija, humoristična serija
 17.45 Sanja: Prođu me žmarci kad
 se šminkaju muškarci!,
 talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Super nanny,
 dokumentarna sapunica
 21.10 CSI: New York,
 kriminalistička serija
 22.00 Iznad zakona, igrani film,
 akcijski triler
 23.40 Vijesti, informativna emisija
 23.55 Bulevar revolucije,

UTORAK 26. 4. 2005.

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Lugarnica 13., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Putovanja do dna mora: Neprocjenjiv teret
 11.05 – Oprah Show
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.26 – Dietpharmova nagradna pitalica
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Zapadno krilo 5., serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Mumija, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Život uživo – sa stilom
 17.00 – Vijesti
 17.10 – Život uživo – tema dana
 17.50 – Promet danas
 17.52 – Dietpharmova nagradna pitalica
 17.55 – Najslabija karika, kviz
 18.40 – Villa Maria, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.10 – Globalno sijelo
 20.45 – 100% ja, zabavno-glazbena emisija
 21.40 – Blago krša, dokumentarna serija
 22.10 – Bioproгноza
 22.15 – Otvoreno
 23.10 – Dnevnik
 23.20 – Vijesti iz kulture
 23.30 – Videoleters
 23.55 – Putovanja do dna mora: Neprocjenjiv teret
 00.45 – 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
 01.10 – Globalno sijelo
 01.40 – 100% ja, zabavno-glazbena emisija
 02.30 – Maja, talk-show
 03.05 – Blago krša, dokumentarna serija
 03.35 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 03.50 – Zaljubljen, francuski film
 05.30 – Zrela ljubav, serija (12)

HRT 2

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies,

lutkarska serija
 08.25 – ŽUTOKLJUNAC
 09.20 – NULTI SAT
 10.25 – Otje, serija za djecu
 10.50 – Mumija, crtana serija
 11.10 – Internacional, vanjskopolitički magazin
 12.00 – Zvezdane staze: Voyager 7., serija
 12.45 – Res publica: Treća dob, emisija za umirovljenike
 13.35 – Glazbena TV
 14.00 – NULTI SAT
 14.55 – Zaljubljen, francuski film
 16.30 – Vijesti za gluhe
 16.40 – Tree Hill, serija za mlade
 17.35 – Glavni grad 3., serija
 18.20 – Županijska panorama
 18.45 – Vijesti iz kulture
 18.50 – Transfer
 19.35 – 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
 20.05 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.35 – Nogometna Liga prvaka – polufinale, 1. poluvrijeme
 21.45 – Nogometna Liga prvaka – polufinale, 2. poluvrijeme

22.45 – Promet danas
 22.50 – Oz 5., serija
 23.45 – Vijesti na Drugom
 23.55 – Glavni grad 3., serija
 00.40 – Zapadno krilo 5., serija

07.00 NOVA KIDS TV
 Pobjednički tim
 Kralj šamana
 Digimoni
 Pobjednički tim
 Kralj šamana
 09.30 Rubi, serija
 10.20 Zatočenica, serija
 11.10 Ciganke, serija
 12.00 Jedan na jedan, talk show Alke Vuice
 13.00 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 13.30 Dosje krokodil, serija
 14.00 Dream Team, serija
 14.30 Izlog strasti, serija
 15.15 Nauči me voljeti, serija
 16.10 Ciganke, serija
 17.00 Vijesti

17.05 Zatočenica, serija
 18.00 Rubi, serija
 19.00 24 sata
 19.35 Sport
 19.40 Nova scena
 19.45 Vrijeme
 19.50 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Po ure torture, zabavna emisija
 21.30 Izgubljeni, serija
 22.30 Svi vole Raymonda, serija
 23.00 Nova noć: Od sumraka do zore 3, igrani film
 00.40 Vrijeme sutra

06.25 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 07.15 Anastasia, sapunica (R)
 08.00 Osveta ljubavi, telenovela (R)
 08.45 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.10 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
 09.35 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.05 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.30 Dadilja
 10.55 Eksploziv, magazin (R)
 11.40 Sanja, talk show (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Anastasia, sapunica
 13.50 Osveta ljubavi, telenovela
 14.40 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 15.35 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.00 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 16.55 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja: Dolaze stranci, čekaju ih janjci!, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Mjenjačnica, zabavna emisija
 21.10 Bez učinka, igrani film, kriminalistička komedija
 23.10 Cobra 11 – specijalci s autoputa, kriminalistička serija
 00.10 Vijesti, informativna emisija
 00.25 CSI: New York, kriminalistička serija (R)
 01.10 Super nanny, dokumentarna sapunica (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Lugarnica 13., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Čuvari šume, dokumentarna serija
 10.35 – Gospodari životinja, dokumentarna serija

11.00 – Govorimo o zdravlju
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.26 – Dietpharmova nagradna pitalica
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Peacemakers, serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Mumija, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Život uživo – sa stilom
 17.00 – Vijesti
 17.10 – Život uživo – tema dana
 17.45 – Promet danas
 17.47 – Dietpharmova nagradna pitalica
 17.50 – Najslabija karika, kviz
 18.30 – Villa Maria, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Piramida, zabavni program
 21.10 – Poslovni klub
 21.45 – Dokumentarna emisija
 22.15 – Bioproгноza
 22.20 – Otvoreno
 23.15 – Dnevnik
 23.25 – Vijesti iz kulture
 23.30 – Kulturni info
 23.35 – Direkt
 00.05 – Čuvari šume, dokumentarna serija
 00.30 – Gospodari životinja, dokumentarna serija
 00.55 – 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
 01.20 – Dokumentarna emisija
 02.05 – Direkt
 02.35 – Maja, talk-show
 03.10 – Poslovni klub
 03.40 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 03.50 – 36 sati do smrti, američko-kanadski film
 05.25 – Zrela ljubav, serija

SRIJEDA 27. 4. 2005.

HRT 2

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – ŽUTOKLJUNAC
 09.20 – NULTI SAT
 09.45 – Baš sam fora!
 10.25 – Svjetski brod, serija za djecu
 10.50 – Mumija, crtana serija
 11.15 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 11.25 – Dokumentarna emisija
 12.00 – Zvezdane staze: Voyager 7., serija
 12.45 – Res publica: Trenutak spoznaje
 13.20 – Res publica: Heureka
 13.35 – Glazbena TV
 14.45 – Kozmetičarka i zvijer, američki film
 16.30 – Vijesti za gluhe
 16.40 – Tree Hill, serija za mlade
 17.35 – Glavni grad 3., serija
 18.20 – Županijska panorama
 18.45 – Vijesti iz kulture
 18.50 – Dokumentarna emisija
 19.35 – 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
 20.05 – Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.35 – 1. poluvrijeme
 21.45 – 2. poluvrijeme
 22.45 – Nogometna Liga prvaka – emisija i sažeci
 23.05 – Oz 5., serija (18)
 00.00 – Vijesti na Drugom
 00.10 – 36 sati do smrti, američko-kanadski film
 01.40 – Glavni grad 3., serija
 02.25 – Peacemakers, serija
 17.25 Nogometni Kup Hrvatske: Rijeka – Varteks, prijenos 2. polufinalne utakmice

13.30 Dosje krokodil, serija
 14.00 Dream Team, serija
 14.30 Izlog strasti, serija
 15.15 Nauči me voljeti, serija
 16.10 Ciganke, serija
 17.00 Vijesti
 17.05 Zatočenica, serija
 18.00 Rubi, serija
 19.00 24 sata
 19.35 Sport
 19.40 Nova scena
 19.45 Vrijeme
 19.50 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 20.00 Krimi-ć: Sama u tami, igrani film
 21.35 U sridu, talk show
 22.35 Svjetske zavjere, dokumentarni film
 23.05 Nova noć: Vrana 2, igrani film
 00.35 Vrijeme sutra

06.25 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 07.15 Anastasia, sapunica (R)
 08.00 Osveta ljubavi
 08.45 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.10 Sabrina, mala vještica
 09.35 Roseanne
 10.05 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.30 Dadilja, humoristična serija (R)
 10.55 Eksploziv, magazin (R)
 11.40 Sanja, talk show (R)
 12.35 Zabranjena ljubav
 13.00 Anastasia, sapunica
 13.50 Osveta ljubavi, telenovela
 14.40 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 15.35 Simpsoni
 16.00 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 16.25 Roseanne
 16.50 Bračne vode
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja: Osiguranje, ludom radovanje!, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Prijatelj na kvadrat, zabavna emisija
 21.10 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
 22.00 Tragovi zločina, kriminalistička serija
 22.55 Cobra 11
 23.50 Vijesti, informativna emisija
 00.05 Bez učinka, igrani film, kriminalistička komedija (R)

07.00 NOVA KIDS TV
 Pobjednički tim
 Kralj šamana
 Digimoni
 Pobjednički tim
 Kralj šamana
 09.30 Rubi, serija
 10.20 Zatočenica, serija
 11.10 Ciganke, serija
 12.00 Naša mala klinika, serija
 13.00 Laku noć, Hrvatska, crtana serija

ČETVRTAK

HRT 1

06.20 – TV kalendar
 06.30 – Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 – Promet danas
 09.15 – Lugarnica 13., serija
 10.00 – Vijesti
 10.10 – Journey to the Bottom of the Sea: The Monitors FI, dokumentarni film
 11.00 – Mali gradski vrtovi, dokumentarna serija
 11.30 – Prava talijanska kuhinja
 Giorgija Locatellija, dokumentarna serija
 12.00 – Dnevnik
 12.15 – Bioproгноza
 12.16 – TV kalendar
 12.26 – Dietpharmova nagradna pitalica
 12.30 – Zrela ljubav, serija
 13.20 – Maja, talk-show
 14.00 – Vijesti
 14.10 – Peacemakers, serija
 14.55 – Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 15.05 – Mumija, crtana serija
 15.30 – Nora Fora, igra za mlade
 16.00 – Hrvatska danas
 16.20 – Život uživo – sa stilom
 17.00 – Vijesti
 17.10 – Život uživo – tema dana
 17.50 – Promet danas
 17.52 – Dietpharmova nagradna pitalica
 17.55 – Najslabija karika, kviz
 18.40 – Villa Maria, serija
 19.30 – Dnevnik
 20.05 – Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.10 – Brisani prostor
 22.05 – Pola ure kulture
 22.35 – Bioproгноza
 22.40 – Otvoreno
 23.35 – Dnevnik
 23.45 – Vijesti iz kulture
 23.55 – Ghost World, američko-britansko-njemački film
 01.45 – Journey to the Bottom of the Sea: The Monitors FI, dokumentarni film
 02.35 – 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija

HRT 2

03.00 – Brisani prostor
 03.50 – Poirot: Smrt na Nilu, britanski film
 05.30 – Zrela ljubav, serija

07.50 – TV kalendar
 08.00 – Teletubbies, lutkarska serija
 08.25 – ŽUTOKLJUNAC
 10.25 – Svjetski brod, serija za djecu
 10.50 – Mumija, crtana serija
 11.15 – Dokumentarna emisija
 12.00 – Zvezdane staze: Voyager 7., serija
 12.45 – Res publica: Slika zdravlja, emisija o zdravstvu
 13.35 – Glazbena TV
 14.00 – NULTI SAT
 15.00 – Perry Mason: Ubojstvo TV zvijezde, američki TV film
 16.30 – Vijesti za gluhe
 16.40 – Tree Hill, serija za mlade

17.35 – Glavni grad 3., serija
 18.20 – Županijska panorama
 18.45 – Vijesti iz kulture
 18.50 – Dokumentarna emisija
 19.20 – Europa i mi
 19.35 – 8 jednostavnih pravila za dečke moje kćeri tinejdžerice, humoristična serija
 20.05 – Poirot: Smrt na Nilu, britanski film
 21.50 – Vijesti na Drugom
 22.00 – Promet danas
 22.05 – Oz 5., serija (18)
 23.00 – Na rubu znanosti
 00.00 – Glavni grad 3., serija
 00.45 – Peacemakers, serija

07.00 NOVA KIDS TV
 Pobjednički tim
 Kralj šamana
 Digimoni
 Pobjednički tim
 Kralj šamana
 09.30 Rubi, serija
 10.20 Zatočenica, serija
 11.10 Ciganke, serija
 12.00 U sridu – talk show
 13.00 Laku noć, Hrvatska, crtana serija
 13.30 Dosje krokodil, serija

28. 4. 2005.

14.00 Dream Team, serija
 14.30 Izlog strasti, serija
 15.15 Nauči me voljeti, serija
 16.10 Ciganke, serija
 17.00 Vijesti
 17.05 Zatočenica, serija
 18.00 Rubi, serija
 19.00 24 sata
 19.35 Sport
 19.40 Nova scena
 19.45 Vrijeme
 19.50 Laku noć Hrvatska, crtana serija
 20.00 Od glave do pete, zabavna emisija
 21.00 Kućanice, serija
 22.00 Kevin Hill, serija
 23.00 Nova noć: Izabranica tame, igrani film
 00.55 Vrijeme sutra

06.25 Voljeni doktor Martini, humoristična serija (R)
 07.15 Anastasia, sapunica (R)
 08.00 Osveta ljubavi, telenovela (R)
 08.45 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.10 Sabrina, mala vještica, humoristična serija (R)
 09.35 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.05 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.30 Dadilja, humoristična serija (R)
 10.55 Eksploziv, magazin (R)
 11.40 Sanja, talk show (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Anastasia, sapunica
 13.50 Osveta ljubavi, telenovela
 14.40 Voljeni doktor Martini, humoristična serija
 15.35 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.00 Sabrina, mala vještica, humoristična serija
 16.25 Roseanne, humoristična serija
 16.50 Bračne vode, humoristična serija
 17.20 Dadilja, humoristična serija
 17.45 Sanja: Život mi je dao drugu šansu!, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.05 Eksploziv, magazin
 19.45 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.15 Mijenjam ženu, dokumentarna sapunica
 21.25 Treptaj, igrani film, triler
 23.15 Cobra 11– specijalci a autoputa, kriminalistička serija
 00.10 Vijesti, informativna emisija
 00.25 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija (R)
 01.10 Tragovi zločina, kriminalistička serija (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija TV tjednik emitirat će se večeras 22. travnja u uobičajenom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. U ovoj emisiji moći ćete pogledati prilog o sjednici HNV-a i Uskrs festu u Zagrebu. Repriza ove emisije je u subotu 23. travnja u 15 sati.

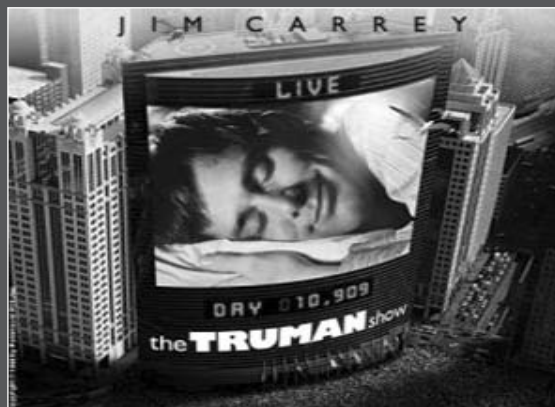
FILM TJEDNA

DRUGI PROGRAM PONEĐJELJAK, 25.4.2005. 20.30

TRUMANOV SHOW

američki film
 (THE TRUMAN SHOW, 1998.)

Humoristična drama s elementima satire. Tridesetogodišnji Truman Burbank (J. Carrey) živi idiličnim životom: radi dobro plaćen posao trgovca osiguravajućeg društva, stanuje u slikovitom Seahavenu na jugu zemlje, a oženjen je lijepom i brižnom Meryl (L. Linney). Međutim, svijet je oko dobrodušnog Trumana najobičniji privid. Naime, Truman je od djetinjstva zvijezda najpopularnijeg TV showa na planetu u kojem milijuni gledatelja 24 sata na dan prate njegovu svakodnevicu, dok su sve osobe u Trumanovom životu glumci i glumice. Producent emisije Christof (E. Harris) budno pazi da naivni Truman kojega su u najranijem djetinjstvu napustili roditelji ne shvati što se uistinu zbiva oko njega. No, jednog će se dana dogoditi upravo to...

Televizijski su medij sredinom 90-ih obilježile realizacije tzv. reality showova u kojima su kamere snimale svakodnevicu običnih ljudi zavrćući doslovce u sve kutke njihovih života. Produkcijски vrlo jednostavne, no konceptijski prilično inventivne, emisije su diljem svijeta postale pravi hitovi varirajući pritom tek okolnosti svakodnevice svojih protagonista. Filmska interpretacija ovog medijskog fenomena zaživjela je u izvršnoj humornoj drami »The Truman Show« australskog redatelja hollywoodske karijere Petera Weira (Svjedok, Društvo mrtvih pjesnika). Weir je ekranizirao scenarij Andrewa Niccola koji se i prije i poslije njihova zajedničkog filma dokazao kao vrsni poznavatelj medijskog manipuliranja i virtualnih svjetova (Gattaca,

S1m0ne). Niccolov je tekst za ovaj film uistinu provokativan, jer ne samo da je riječ o jednom od najuvjerljivijih filmskih prikaza utjecaja televizije u suvremenom društvu (na tragu, primjerice, filma »TV mreža«), već i o drami snažnih likova i dubokih emocija koje unatoč tematici ne proizlaze iz virtualnosti, već iz istinske potrebe čovjeka da uvijek bude slobodan u odlučivanju o svojoj sudbini. Naime, u središtu je filma koji besprijeckorno balansira između stvarnosti i fantastike, junak TV reality showa čiji se svijet sruši kad shvati da mu se cijeli život odvija ispred kamera još od najranijeg djetinjstva. Duboko emotivna, ali istodobno i opominjuća vizija čovjekove podložnosti suvremenim medijima, Weirova drama pripada najboljim ostvarenjima na temu (sve) moći televizije. Duhoviti dijalozi, domišljati efekti, te glazbena kulisa samo upotpunjuju izvrstan dojam. Fantastična premisa u Weirovom je filmu dobila neočekivano realističnu razradu, pa istodobno djeluje i kao lepršava alegorija i kao uznemirujuća docudrama. Za to je uz režiju i scenarij najzaslužniji sjajni Jim Carrey (Liar, Liar, Man on the Moon) u ulozi dobrodušnog, ali odlučnog Trumana kojemu brojni kritičari upravo nastup u ovom filmu smatraju ulogom karijere. Tako je komičarska superzvijezda dokazala da nije samo mamac za blockbusterima sklonu tinejdžersku publiku, već i ozbiljan karakterni glumac o čemu svjedoči i osvojeni Zlatni globus. Film je Zlatni globus dobio i za glazbu, te za maestralnu epizodu Eda Harrisa (Pollock, Apollo 13) u ulozi »oca« TV zvijezde, zatim tri BAFTA-e (režija, scenarij, scenografija), nagradu Europske filmske akademije Screen International Award, te, među ostalim priznanjima, i tri nominacije za Oscara (režija, scenarij, Harrisova epizoda). Od ostalih interpretata treba istaknuti Lauru Linney (You Can Count On Me), te podatak da je film sa zaradom od gotovo 265 milijuna dolara bio jedan od najgledanijih filmova u svijetu u 1998.

Uloge: Jim Carrey, Ed Harris, Laura Linney, Noah Emmerich, Natacha McElhone, Holand Taylor, Brian Delate, Blair Slater, Peter Krause, Heidi Schanz
 Scenarist: Andrew Niccol
 Redatelj: Peter Weir
 Trajanje: 100'

Pretplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 800 dinara

☐ 1 godina – 1.500 dinara

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR.

BANK: VBUYU 22

(Vojvodanska banka a.d. Novi Sad Yugoslavia)

Beneficiary customer:

540101 320 5 NIU Hrvatska riječ,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
 Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavlja cijene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.743 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.450 din., a u jednom pravcu 1.375 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

RADIO SUBOTICA

24000 Subotica
 Put Jovana Mikića 12
 Tel: 024/55-22-00
 Fax: 024/55-19-02

email: radio@radiosubotica.co.yu

- 91,5 MHz cjelodnevni program na srpskom jeziku
- 89,6 MHz cjelodnevni program na mađarskom jeziku
- 91,5 MHz od 19 do 21 sat program na hrvatskom jeziku

SHEMA programa na hrvatskom jeziku

19,00 h

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Jezični savjetnik

19,30 h

- »Iz života naših predaka« (ponedjeljkom)
- »Sportski vremeplov« (ponedjeljkom)
- »Na izravnoj vezi« (utorkom)
- »Otvoreni studio« (srijedom)

»Galerija« emisija o kulturi (četvrtkom)

»U društvu s mladima« (petkom)

20,00 h

- »Aktualije« (ponedjeljkom)
- »Iz hrvatske povijesti« (utorkom)
- »Putokazi« (srijedom)
- »Rock vremeplov« (četvrtkom)

Vjerska emisija (petkom)

20,30 h

- Vijesti dana
- Pripovijetka Balinta Vujkova
- Hitovi hrvatskih izvođača
- Minute za ljubitelje jazza (petkom)

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

